

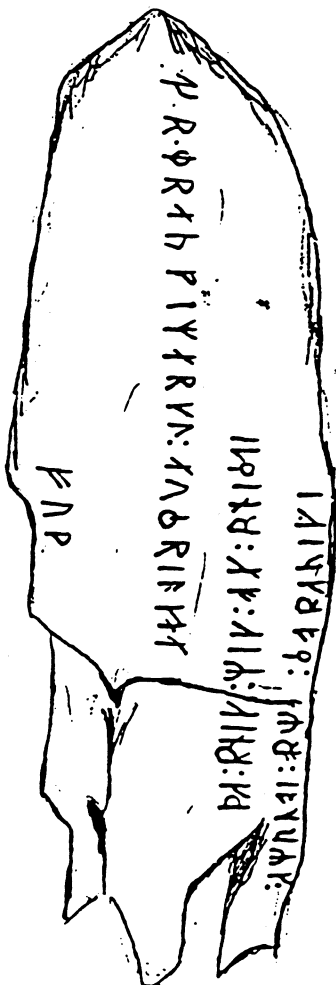

Medlemsblad for
Ringerike Slektshistorie lag

Nr. 1.

Juni 1996.

Årgang 6.

HRINGARIKI.

STIFTET 25. 4. 1991.

MEDLEMSBLAD

FOR

RINGERIKE SLEKTHISTORIELAG.

REDAKSJON:

EIGIL ELSRUD.

THORLEIF SOLBERG.

KJELL HALLMANN.

<u>INNHOLDSFORTEGNELSE:</u>	<u>SIDE:</u>
THORLEIF SOLBERG: PRESTER I STAMTAVLA. PEDER HANSEN KOLDING OG HANS ETTERKOMMERE.	3.
EIGIL ELSRUD: EN GÅRDS OG SLEKTSHISTORIE OM SOMDALEN I ÅDALEN.	16.
RAGNALD LIEN: FRA BAGGE TIL BEKKEN.	50.
ELSE MARIE HOIM: FRA 1500-TALLSADEL TIL BÖNDER OG SAGBRUKSFOLK PÅ RINGERIKE.	55.
ELLEF ELLEFSEN: FOLKETELLINGEN 1900.	62.
PER JACOB DESSERUD: KOMMENTAR OG INNVENDING TIL ARTIKKELEN OM "TOMAS ASK OG HANS SLEKT, I HRINGARIKI NR. 2/95.	63.
JAN F. ANDERSEN: ANDERS SÖRENSEN, F. 1792, SAGMESTER, VIUL/LOMS DALEN/MODUM.	64.
MARIANNE G. KULTOM: PÅ SLEKTSSTIER I BUSKERUD. EN BOK-PRESENTASJON.	68.
GOTFRED HOLO: SKIFTER FOR NORDERHOV FUNNET I SKIFTEPROTOKOLLER FOR EIKER.	70.
<u>SPÖRSMÅL FRA MEDLEEMENE:</u>	
OLE ENGBRETSSEN: HVEM VAR FORELDRENE TIL THOR EVENSEN, HUSMANN PÅ FLASKERUD I ÅDAL 1801?	71.
RUDI LÖKEN: HVEM VAR FORFEDRENE TIL PEDER BERSVENDSEN GM. MARI EVENS DTR?	72.
RUDI LÖKEN: HVEM VAR FORFEDRENE TIL ANDERS OLSEN SKOUG GM. MARI MORTENS DTR. SKOUG?	72.
RUDI LÖKEN: HVEM VAR FORFEDRENE TIL ANDERS HALVORSEN DAHL GM. RAGNHILD CHRISTOPHERS DTR?	73.

<u>INNHALDSFORTEGNELSE:</u>	<u>SIDE:</u>
RUDI LÖKEN: HVEM VAR FORFEDRENE TIL LISBETH NIELSDTR. TINDING GM. HALVOR ANDERSEN DAHL?	74.
BJÖRN INGAR GABRIELSEN: TORSTEN OLSEN BERGSEIE GM. GURI ANDERSDTR.-HAR NOEN OPP- LYSNINGER OM DEM OG DERES OPPHAV?	74.
MARIANNE G. KULTOM: ÖNSKE OM HJELP TIL Å FINNE ANER I HALLINGDAL - BL.A. OLE ANDERSSON MEDGARDEN OG RÖNNAUG OLSDTR. ENDERUD.	75.
MARIANNE G. KULTOM: SPÖRSMÅL OM SLEKT PÅ RINGERIKE. SAGMESTER FRANTS ERIKSEN DAMMEN GM. GURI SÖRENSDTR.- DERES ETTERKOMMERE?	76.
RINGERIKE	
SLEKTSHISTORIELAG: ÅRSBERETNING 1995/96.	78.
REFERAT FRA ÅRSMÖTET 1996.	81.
TERMINLISTE 1996/97.-KONTINGENT.	83.
STYRET I RINGERIKE SLEKTS- HISTORIELAG 1996/97.	84.
SLEKTSHISTORISK OG HISTORISK LITTERATUR TIL SALGS.	85.

PRESTER I STAMTAVLA. PEDER HANSEN KOLDING OG HANS ETTERKOMMERE.
Foredrag i Ringerike Historielag og Ringerike Slekthistorielag,
16.april 1996.

Stor arv det er for mannen av godtfolk vara født.

Vi er alle ute etter å finne verdifulle gener i vårt arvemateriale. Da må det være gledelig å finne noen prester i stamtavla. Og det finner kanskje de fleste av oss.

Jeg tror hvertfall at nesten hele styret i slekthistorielaget nedstammer fra de tre prestene som jeg skal snakke litt om i kveld.

Så får enhver bedømme hvor heldige de har vært.

På en måte har vi i alle fall vært heldige. Vi vet som regel litt mer om en prest i gammel tid enn en hvilken som helst annen stamfar, lit mer enn dåpsdato og begravelsesdato. En prest var en standsperson og viktig mann i bygda, og det ble lagt merke til hvordan han levde og tedde seg.

En prest kunne være godt likt, men også mange ganger det motsatte. De kunne av og til være griske, og betalingen for kirkelige handlinger var ofte stor. Noen prester manglet nok både kristen kjærlighet og ydmykhet.

Det kunne en nok også oppleve opp imot nyere tid. Jeg husker Bestefars begavelse under siste krig. Det var vinter og mye snø. Da preste ankom til gards etter begravelsen, sto det noen biler på gardsplassen, og han dyttet borti en av dem med sin bil. Morsk åpnet han bildøra og ropte: Jeg forlanger plass.

Nå er dette ikke et angrep på prestestanden. Tvert imot.

De aller fleste prester har vært aktverdige folk på alle måter. Men som så ofte, når noen skeier ut, er det det som huskes. Og det at noen prester var i opposisjon til sine sognebarn, har nok også farget noen av de episoder som fortelles om dem.

Og vi må ikke glemme at mange av prestene i eldre tid, som andre embetsmenn, var det vi idag kaller innvandrere. det var en strøm av folk til Norge rundt 1600-tallet. De fleste kom naturlig nok fra Danmark og de nordlige deler av det nåværende Tyskland. Danskene hadde dengang stor innflytelse over distriktene sør for grensen idag, i Slesvig og Holstein. Her levde også mange folk av frisisk opprinnelse. Og det var dyktige folk. De hadde tiltakslyst og ofte etter tiden god utdannelse. De kom til Norge for å gjøre karriere og skaffe seg et godt levebrød.

Det var prester og andre embetsfolk, det var handelsfolk og kjøpmenn. De kom etter hvert til å danne enslags overklasse i Norge. Og de fikk naturligvis stor innvirkning på utviklingen. Vi kan jo bare tenke på språket. Skriftsspråket ble dansk med islett av mange tyske ord. Vi skrev vel reint dansk til opp imot 1914.

Det er rart å tenke på at det for hver rettskrivningsreform, for å gjøre språket mer norsk, var stor motstand mot forandringen.

Og de som kom til Norge på 1600-tallet og seinere, tok ofte med seg navnet på det stedet de kom fra, og brukte det som familienavn. Det er jo praktisk for oss som idag forsøker å finn hvor de kom fra.

Presten Peder Hansen, som vi nå skal snakke litt om, kalte seg Peder Hansen Kolding, fordi han var fra Kolding. Det hadde ikke vært lett å stedfeste ham uten det tilnavnet.

Og det er tallrike andre eksempler. Jeg skal innskrenke meg til å nevne noen kona mi stammer fra: Schjelderup - fra Skjellerup å Jylland, Tønder - fra Slesvig eller Sønderjylland, Leck fra Slesvig, Fyhn - fra øya Fyn rett og slett, Dahldorph osv.

En annen kjent mann på Ringerike kom fra de samme traktene, futen Jacob Luth eller Lützen, et typisk frisernavn. Han var fogd over Ringerike og Hallingdal 1657-67.

Og fra de samme traktene kom også de tre prestene vi skal snakke om i kveld. Peder Hansen Kolding, hans sønn Peder Pedersen Kolding, og dennes svigersønn Anders Andersen Holst.

Kilder:

O.K.Ødegaard: Valdrespresta 1917, som igjen henter stoff fra Bastian Svendsen: Geistligheten i Hamar stift.

Vestoppland Slektshistoriske Tidsskrift, artikler av Torstein Kvale og Reidun Høllen.

Sigurd Engelstads Prestehistorie, manuskript, ikke utgitt.

Dølaminne 1981. Frank Kolberg: Prester i Nes på 1600-tallet.

Ivar Aars: Aurdalskjørka.

Peder Hansen Kolding

var født ca 1577 i Kolding.

På ei stor oval minneplate som har hengt i Aurdalkjørka, sto det en innskrift over PASTORES UDI OURDAL. Som nr.4 her er nevnt Hr.Peder Hanssøn, fød udi Colding, var Sognepræst og Prost 42 Aar, døde i sin Alder 70 Aar.

Peder Hansen var prost over Hallingdal og Valdres fra 1605 til 1647.

Vi vet at PETRUS JOHANNES COLDINGENSIS ble utskrevet fra København Universitet i 1604, etter fullført teologisk embets-eksamen. Og samme år kom han til Aurdal. Det må sies å ha vært en svært rask karriere å bli utnevnt til prost alt året etter. Vi vet ikke så mye om sjølve prestegjerningen hans.

Men embetet må ha gitt svært gode inntekter, og han må ha vært en mester til å samle seg verdslig gods. Han eide ved sin død mange gilde garder og dessuten 40 000 riksdaler i penger.

Det tilsvarende, hvis ei ku er verdt 4 rdl, 10 000 kuer.

Han ga en Bibel til kjærka, som ennå eksisterer. Den heter PROPHETERNE PAA DANSKE, og er trykt hos Melchior Martzan i Kjøbenhavn, 1632. Bibelen kom i flere deler og ble bundet inn på nytt i 1790-åra, men da ble delene satt i gal rekkefølge, så begynnelsen kommer midt inne i Bibelen.

I en fortegnelse over KIERCHENS ORNAMENTER fra 1675 nevnes en Bibel i 4 parter. Det må være den samme.

Presten Kolding har skrevet følgende i Bibelen:

DENNE BIBEL KIØBTT AAR 1646 I CHRISTIANIA AFF PEDER ANDERSEN,
BORGER OG BOGFØRER SAMME STEDS, FOR ELEFFUE RIGSDALER, HØRER
OURDALLS HOFFUETKIERKE THILL I VALLDRES, MED ALL RETTE,
HUILCKETT VIDNER

PEDER HANSSENN COLLDING, SUPPRIA.

Ei historie kan fortelles fra Hr.Peders tid:

Ei vellersjente var trolovet med en kar, som seinere ble drapsmann og rømte fra bygda. For å bli løst fra trolovelsen og løftet om ekteskap, måtte hun først vente i 7 år og attpå skikke seg vel. Da stevnet soknepresten Peder Hansen Kolding den rømte Per tre søndager på rad fra prekestolen, uten resultat. Da først falt dommen om at Guro var løst fra Per, og kunne gifte seg med hvem hun ville.

Om Peder Hansens attebakgrunn vet vi idag ingenting. Kjørkeboka for Kolding begynner 1635.

Jeg har vært i Kolding, men selv om jeg ble svært velvilig mottatt, og fikk god hjelp, kom det ikke så mye ut av det korte besøket.

Men det levde folk der på 1600-tallet som brukte Kolding som slektsnavn.

Jeg fant fram et par, som kanskje kunne ha hatt slektstilknytning til Peder Hansen. (Dansk biografisk leksikon).

1. ANTONIUS HANSEN KOLDING.

Han var prost i kommittet ved København Universitet 1611-14.

Han var også Generalprost. Han ble suspendert i 1624 og dømt fra kallet, da han bl.a. på tre års tid ikke hadde vært ved Herrens bord, og hadde vært drukken på en langfredag.

2. JON JENSEN KOLDING, død ca 1609.

Han var også prest. Omkring 1566 ble han rektor i Kolding og kapellan ved kjærka der. Han skrev det første topografiske verk om Danmark: DANMARKS BESKRIVELSE i 1594.

Verket vakte harme i Sverige pga hans omtale av Halland. Resultatet ble at han holdt på å bli dømt I KONGENS NÅDE OG UNÅDE, det betød livsvarig. Den endelige dom ble at han ble suspendert i ett år fra embetet.

Vi vet bare om en sønn av Peder Hansen Kolding:

Peder Pedersen Kolding.

Peder Pedersen Kolding

f.cal612 i Kolding, gift med Dorte Knutsdatter fra Sverige.

Han ble kapellan hos faren i 1640.

Utnevnt til sokneprest 13.nov.1648.

Prost over Valders og Hallingdal 1666.

Han døde i 1686, 74 år gammel.

Heller ikke om hans prestegjerning vet vi så mye. Vi vet at han ble beskyldt for å kreve sine soknebarn for ulovlige avgifter. (Reidun Høllen).

Reidun Høllen har også i Riksarkivet funnet seglet hans fra 23/8-1670. Det viser et dødningehode og korslagte knokler samt et timeglass. Det skal symbolisere dødens visshet og livets flyktighet.

På Etnedalskjørka står ei VINDFLØY, dat.1678 med initialene H:P:P:S:K.(Hr.Peder Pedersen Kolding).

I samme kjørke finnes to LYSESTAKER, dat.1686 med initialer P:P:S - D:K:D.

I Aurdalskjørka er to store messingstaker gave fra ham. Det er skifte etter Peder Pedersen Kolding 31.mai 1686, (avskrevet av Reidun Høllen).

Det sies at Hr.Peder var enda verre enn far sin til å samle seg gods. Også han fikk tak i svært mange garder, som ble arvet av hans barn. Av disse garder kan nevnes:

Vesterbø i Aurdal,
Sørum, nedre i Aurdal,
Lien, nordre i Aurdal,
Lien i Reinli,
Steinsrud i Begnadalen,
Grimsrud i Begnadalen,
Lund i Aurdal,
Kattevold med mange flere.

Men det heter også at prestefrua - hu Dorte Ourdal - var
ENDÅ SLØGJARE TE Å FÅ FATT I RIKDOM. Prestefolka ble beskylt for ikke å ta seg noe særlig av den store barneflokk sin
Prosten Dorp skrev slik i visitasboka: AF DISSE LIDERLIGE BØRN
KAN SEES AT DE INTET GODT HAVER LÆRT AV SINE FORELDRE.

Og Bastian Svendsen skriver: DORTE OURDAL BEHERSKET VED SIN
MYNDIGHET OG SINE STORE MIDLER HELE PRESTEGJELDET; OG KUNNE
FÅ FREMDREVET ALT EFTER SITT EGET HODE OG VILJE. DET VAR MERE
OM Å GJØRE Å SAMLE MIDLER ENN Å GJØRE GODT MED DEM.

Prestebolet hadde en støl i Etnedalsfjellet som het Ulslykkja. Og en fjerdings vei derfra hadde etnedølene sin støl, kalt nedre Ulslykkja. Fru Dorte mente at også denne stølen burde høre prestebolet til.

Hun la en listig plan. Hun satte stevne med bøndene på stølen, og brakte med seg mye brennevin og laget til dans og fest. Samtidig hadde hun sønnene sine med seg, og de var bevepnet med sabler og skarpladde børser. Men bøndene hadde fattet mistanke, var forberedt og lot seg ikke overmanne. Det kom til forlik. Istedenfor stølen skulle Dorte hvert år få en voksen sau og en geitebukk av hver av bøndene.

En annen historie: Prestefrua hadde ei tjenestejente, som engang ble bitt av en hund. Som erstatning tvang fru Dorte hundeeieren til å gi seg et jordstykke. Det er helt til i nyere tid hett HUNDEBET-STYKKJET.

Så ble prestefrua usams med sønnen sin, lensmannen Peder Pedersen Kolding, om noe arv etter faren. Prosten og flere prester var i prestegarden da Peder skjelte ut mor si for hennes levnet så alle hørte på. Da klaget Dorte like til statholderen over DENSTORE UBLUFERDIGHET OG SKAM som Peder hadde gjort seg skyldig i, brevet datert 7.okt.1689.

Det kan se ut som fru Dorte ei kort stund har vært gift med sin manns etterkommer i kallet. Hr.Laurits Nilsen Gram søkte hvertfall 30.juni 1690 statholder Gyldenløve om bevilgning til å inngå ekteskap med enka Dorte Knutsdatter. (Reidun Høllen har også funnet fram den søknaden i Riksarkivet).

Om barna til Peder Pedersen Kolding og fru Dorte, har Reidun Høllen skrevet i det skriftet hun har med seg idag.

1. Peder Pedersen Kolding, lensmann i Aurdal, gm Susanne Freidenkrona fra København. Barnløse.
2. Knut Pedersen, fikk Røn i Slidre, gm Ingeborg Gulliksdotter Skavelden. Han drev stort i hestehandel og fehandel. De har stor etterslekt i Valdres, bl.a. i Vang på Øylo, Kjos, Kvåle, Møsåker, Vøvle. De hadde 7 barn:

Knut på Vesterbø, Goleik eller Gullik på Ranum, Jon på Røn, Peder på Viste, Ole eller SILLEMANN på Rye, Ole eller GOD VEN som dro til Bragernes og Ole eller PUS som endte på Rødnes i Land.

3. Hans, han var kapellan,
gml. Karen Leth. De hadde en sønn Peder som falt i slaget
mot svenskene ved Norderhov.
gm2. Anne Bloch. De hadde en sønn Christen.
4. Lage på Vesterbø.
Han var gm Maren Hedvig Bugge, som ble gift igjen med Nils
Kristensen på Domholt i Hole.
Lage og Maren hadde barna: 1. Peder Lagesen, fenrik,
2. Lars Lagesen gm Gubjør Olsdt Vågård.
3. Dorte Lagesdt gm lensmannen JonHågensen i Soknedalen.
5. Johanne.
Hun var gift tre ganger, først med presten Nils Lauritsen
Gram i Land. Nils Gram var en eldre kar da han giftet seg
med Johanne. Og da de kort tid etter fikk ei jente, undra
folk seg på om han var barnets rette far. Men de lykkønsket
presten med barnet, og da sies det at han svarte:
JEG TAKKER GUD OG GODTFOLK SOM HAR HJULPET MEG TIL DETTE.
Det var en fin måte å takle problemet på.
Johanne giftet seg som sagt igjen, med tjenestegutten sies
det, og flyttet fra Land. Hun endte sine dager på fantestien.
6. Dorte,
gml. presten Jørgen Jacobsen Greel i Vang,
gm2. lensmannen Tron Jonsen Kattevold i Vang.
Etterslekt på Kattevold og Ellingbø.
7. Anne
gm Hans Syversen Sørhus. Fem barn.
8. Else
gml. Hr. Hans Nilsen Carth,
gm2. Hr. Anders Andersen Holst.

Hr. Peder Hansen Kolding, 1567-1647

Hr. Peder Pedersen Kolding 1612-1686, gm Dorte Knutsdt
fra Sverige

Else gm Hr.Hans
Nilsen Carth,
gm2.Hr.Anders
Andersen Holst.
2 + 3 barn

Peder Ourdal
lensmann, gm
Susanne
Jacobsdt
Freidenkrona

Knut gm
Ingeborg
Gulliksd
Skavelden.
På Røn i
Slidre.
7 barn

Lage
gm
Maren
Helvig
Bugge.
3 barn

Johanne
gml. Hr.
Nils Gram
i Land,
gm2.Anders
Pedersen
Nordråk,
gm3.Lars
Olsen
Moldstad,
Vardal.
6 barn

Dorte
gml.Hr.
Jørgen
Greel,
gm2.Tron
Kattevold.
3 barn

Anne
gm Hans
Syversen
Sørhus.
5 barn

Hans gml.
Karen Leth,
gm2.Anne
Bloch.
2 barn

Peder Lagesen
Lagesen, gm
fenrik Gubjør Olsdt
Vågård. 5 barn

Lars Lagesen
gm Gubjør Olsdt
Vågård. 5 barn

Dorte Lagesdt (Cold)
gm Jon Hågensen Modalen,
Berg, Narverud, 1701-1767.

Marte Maria
trol.Elling
Engebretsen
Havik

Hågen Jonsen
Narverud

Maren Helvig
gm Narve
Pedersen
Fonkalsrud

Slekter i
Strømsåttbygda

I Nes i Hallingdal levde på denne tiden en from prest som het Hans Nilsen Carth. Han var prest der fra 1637 til 1648. Bloch forteller at han var en studert mann med en vakker stemme, og at han omgikkes "de øverste, de i midten og de nederste" i samfunnet. Han var i beit for ei kone, og blikket falt på prostedatteren i Aurdal, Else Pedersdatter Kolting. Men da hun ankom prestegarden i Nes, "fant hun fruktsommelig". Det kunne Hr. Carth naturlig nok ikke godta, og sendte henne tilbake til Valdres. Men prestefolkene der greide med gode overtalelsetevner og kanskje andre midler å få Hr. Carth til igjen å ta imot Else.

Men det ble aldri seinere virkelig skikk på Else. Hun ble drikkfeldig og skeiet ut. Det var en huslærer hjemme i prestegarden i Aurdal som hadde forårsaket denne elendigheten. Men største skylda hadde kanskje snekker'n "som laga stegan tå røtne bord".

Else (også kalt Karen Else, Christine, Elise Christine, og i 1691 "den eldgamle presteenke") og Hans Nilsen Carth fikk hvertfall to barn sammen:

1. Hans Hansen Løken i Hemsedal gm Guri Kolbjørnsdt Rud fra Flå. De har etterkommere.
2. Lars Hansen gm Birgit Halvorsdt Hersgard fra Gol. Etterkommere.
- 3(?) Nils Hansen. Kanskje ikke Elses sønn.

Så ble Else gift med Hr. Anders Andersen Holst.

Den viktigste kilde når det gjelder Anders Andersen Holst, er "Journal over Ringerige og Hallingdal prousti" fra 1733. Opptegnelsene er skrevet av sokneprest Andreas Boyesen, som igjen hadde som kilde en prestehistorisk opptegnelse skrevet på latin av sokneprest Christian Bloch i 1691. Her står også noe vedrørende Nes i Hallingdal: "Efter denne sal. Hr. Cart kom Hr. Anders Andersen Holst. Et fattig manns barn, som i Christiania har sjunget for folks døre om brød i Guds navn". Fogden Ivar Wiel sier i sin Beskrivelse over Ringerike og Hallingdal i 1743, at Anders Andersen Holst var et uekte barn, men av stort Hoved. En sammenlikning med Blochs originalmanuskript viser at Wiels versjon er den rette.

Andreas Boyesen skriver videre on Hr.Anders: Men da det var et godt hode på ham, tok en frue i Christiania ved navn Mette von Nan, gutten til seg og fødte ham opp og holdt ham i skole. Og da hun reiste til Helsingør, tok hun gutten med seg på skipet, og da han både hadde lyst og var lærevillig, ble han satt i Kjøbenhavn skole.

Han kom så til Norge igjen, og ble kjent for sine gode evner og lærdom og sin fine oppførsel. For statholderen Hannibal Sehestedt holdt han engang en elegant tale på latin uten forberedelse. Sehestedt ble begeistret og anbefalte slottspresten Henning Stochflet å gi ham en kapellanstilling.

Han ble så ordinert av biskopen Ole Boesen.

Men Anders hadde ikke tatt noen avsluttende eksamen, og da professorene i København hørte om ordinasjonen, forlangte de at anders skulle komme ned til København igjen for å avslutte sin utdanning. Og det gjorde han og tok sin teologiske embetseksamen.

Vi vet at ANDREAS ANDREAE ble innskrevet ved København Universitet 3.juli 1641. Den 14.nov.1643 ble han tatt i ed som kapellan ved Akershus Slott. Den 25.febr.1645 avla han ed som sokneprest i Sem, men denne ansettelsen ble annullert.

I 1647 er han hospitalprest.

Henning Stochflet var nå blitt biskop og viste stor beundring for Hr.Anders, og "fordrog ham gjerne for hans lystighets skyld i discours og omgjengelse".

Biskopen hadde en pike i sitt hus som han hadde oppdratt som sin egen datter. Hun het Helene. Og det var sikkert til biskopens store glede og velsignelse at Helene ble trolovet med Hr.Anders. En trolovelse var dengang juridisk bindende.

Men nå var sokneprestembetet i Nes blitt ledig ved Hr. Carths død i 1648. To hallinger kom nedover for å finne et brukelig presteemne. Hr.Anders ble forespurt. Han reiste opp til Nes og lot seg høre av almuen, og ble av dem "fremfor mange andre voceret".

Det var ofte vanlig at den nye presten i kallet giftet seg med presteenka. Men på presteenkesetet Vik i Flå, satt ennå den gamle Anna Skov, enke etter Hr.Hans Skov, som døde i 1637. Og enka etter Hr.Carth, Else Kolding, hadde skikket seg så dårlig, både med drikk og usømmelig levnet, at hun egnet seg dårlig for den nye presten. Så heter det videre i Boyesens journal: "Imidlertid Hr.Anders var i prestegården, ble han straks fristet av sl.Hr.Carths besudlede enke, Else

Pedersdatter, som passede en tid presten var hel drukken, og gikk i seng til ham, og kom gravida derfra igjen. Presten da han hadde utsovet, betenkte hva der skjedd var, og spurte henne lønlig om han hadde seg noe å frykte. Hun svarte: JA. Presten sa straks: Det skal blive deg til mangen Fandens dag. Og Else svarte: Bedre en liten enn en stor skam". Hr. Anders så seg nødt til å gifte seg med henne, enda han var bundet til Helene. Biskopen ble naturligvis fortørnet og truet med suspensjon. Men Hr. Anders fikk beholde kallet. "Men den samme drikkekjære, uærlige og tåpelige kvinne forventer så mannens sinn, at det sømmer seg ingen å tale derom". "Han sølede seg i alle laster", heter det.

Men det lysnet litt på aftenhimmelen hos Hr. Anders, som Frank Kolberg skriver i Dølaminne 1981. Han var i bunn og grunn en gudfryktig mann, og når han visste at han hadde overtrått sømmelighetens grenser, kunne han ligge på sitt ansikt i anger og bønn. Han tryglet Gud om tilgivelse og nåde, og ga rike gaver til de fattige.

Hr. Anders betjente kallet i 18 år. Etter et slag døde han på Vik i Flå i 1667. Han ble begravet foran alteret i gamlekjørka på Ve i Flå.

Så kan vi spekulere. Hvem var Hr. Anders's far? Anders var et uekte barn. At faren var av norsk herkomst, høres ikke sannsynlig ut. Navnet Holst peker mot Holstein og en av de mange innvandrede personer i Christiania på den tid. Det samme gjør navnet på hans pleiemor, Mette von Nan.

Et sted i Norske Kongebrev er Hr. Anders i en bemerkning benevnt Holstrup. Det høres dansk ut.

Hr. Anders hadde som sagt uvanlig gode evner. Men det kan neppe være eneste årsaken til at han ble så godt tatt vare på. Det kan synes som hans far var en rik og ansett person, som underhånden har bekostet hans underhold og utdanning. Det er påfallende at statholderen Hannibal Sehestedt, som i 1642 var blitt gift med Christian IV's datter Christiane, i den grad tok seg av Anders, at han lot biskopen ordinere ham til kapellan, uten at Anders hadde fullført sin eksamen ved København Universitet. Hadde han spesielle informasjon som ikke måtte lekke ut?

Vi vet også at Christian IV hadde mange "eventyr" i Norge på sine mange reiser her. Og om han heter det at han sørget godt for sine avkom. Men det er farlig å spekulere slik.

Hr.Anders og Else hadde følgende barn:

1. Peder Andersen Holst, Semmen. Tallrik etterslekt på Ringerike, se slektstabellen.
2. Anne Marie Andersdatter. Etterslekt i Krødsherad og Ringerike, se slektstabell.
3. Hans Andersen Holst, gm enka på Kvie i Flå, Live Andersdt. Hun var fra Jellum i Eggedal. To barn.
Hun var enke etter Østen Levorsen Kvie. Hun giftet seg tredje gang med Klemet Guttormsen Trommal, på Kvie.
(Opplysninger fra Terje Østro).

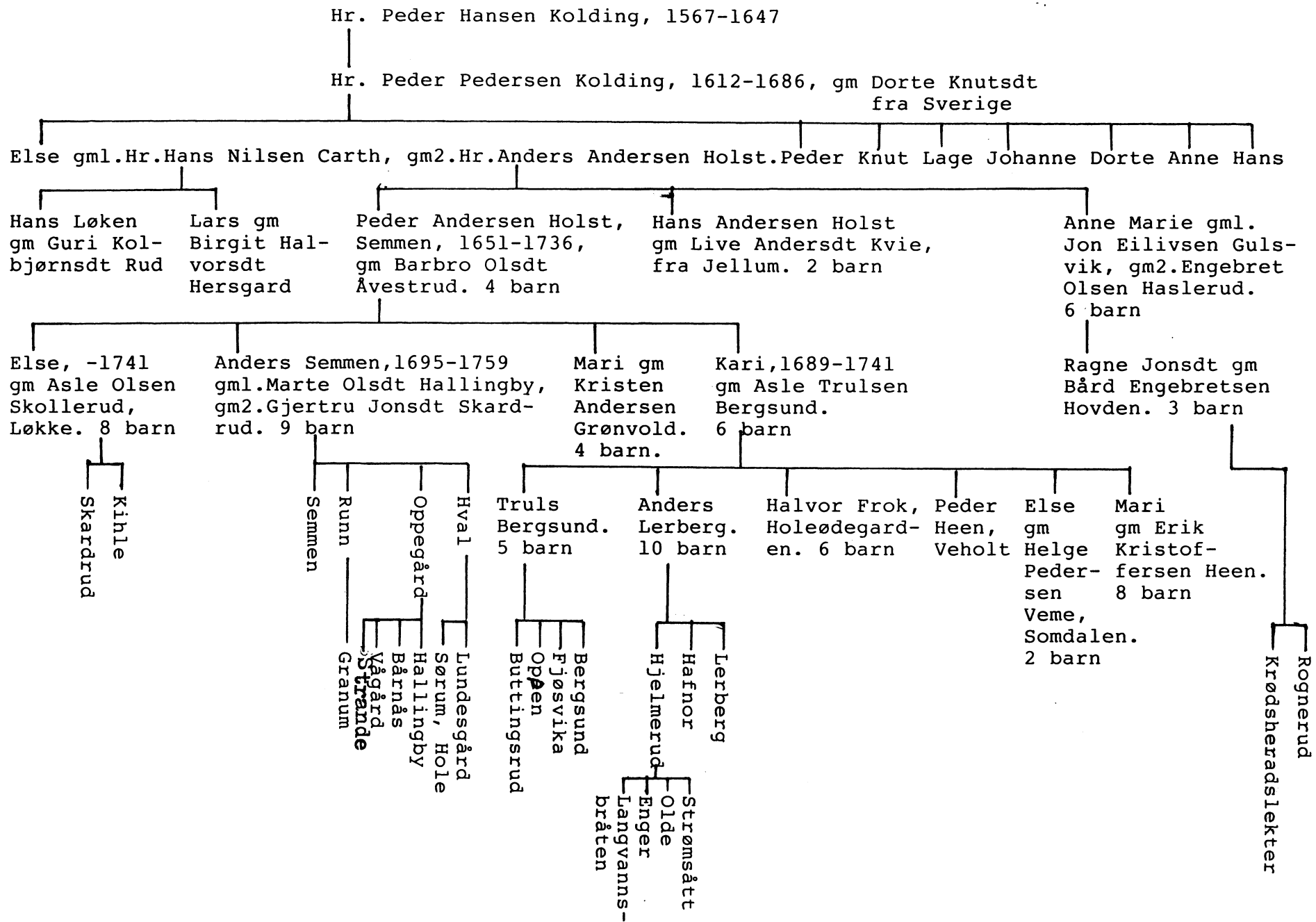
At fru Else skulle ha vært gift for tredje gang med Hr.Peder Hansen Borenholm i Sigdal, er ikke riktig. (Terje Østro).

Det er nå omkring 350 år og 11-12-13 generasjoner siden at de omtalte prestene levde. Det er derfor ikke mye igjen av dette prestebloodet i oss idag, en promille eller mindre. Men de var spennende personligheter, som vi tross alt føler oss stolte av å nedstamme fra. De setter farge på slekts-historien, som for de fleste av oss, domineres av troverdige bønder og husmenn.

Tilslutt vil jeg takke Per Goplerud, som enda engang stilte sitt rikholdige bibliotek til min rådighet, til å skaffe frem nødvendig litteratur.

Thorleif Solberg.

En gårds og slektshistorie om

SOMDALEN i Ådalen.

Historien omhandler de fire gårdene nordre Somdalen, østre Somdalen eller Somdals-
haugen, midtre Somdalen og søndre Somdalen.

Historien omfatter en innledning, deretter oversikt over de enkelte gårder, deres eiere og eiernes slektsforhold. For de siste 60-70 år er bare litt tatt med, og det stoffet er vesentlig hentet fra "Norske Gardsbruk", siste utgave.

Historien forteller ikke alt om alle, men heller litt om mange. Skogkjøp og salg er ikke tatt med, heller ikke skogdelinger, setrer og husmannsplasser. Kjøpesummer er bare i liten grad tatt med.

Navn kan skrives på forskjellige måter. Om noen stusser over stavemåten av enkelte navn, så var det i de fleste tilfeller slik de ble stavet i de originale dokumenter.

April 1996.

Takk til dere som har gitt meg verdifull hjelp:

Eyvind Fjeld Halvorsen
Thorleif Solberg
Inger Enger
Ole Håkonsen
Trond Bergsund
Terje Gulbrandson

Skriftlige kilder:

Lagesen: Ringerikske slekter

H. Hegna: Aadalen 1814-1914

A. Mørch: Krødsherad, gard og slekt.

J.O. Gjermundsen: Gard og Bygd i Sør-Aurdal

Tom Larsen: Sogneprestens manntall 1666

"Norske Gardsbruk", samt folketellinger, kirkebøker, pantebøker, skifteprotokoller m.v.

Innledning.

Somdalen i Ådalen, som idag består av fire gårder, er en meget gammel gård fra før Svartedauen. Etter dens herjinger ble gården liggende øde i lang tid.

Samsjøen, i gamle dokumenter også kalt "Somevatn", har vel gitt elven Somma og gården sine navn. Vi vet navnet på noen eiere både på 1400 og 1500 tallet, fordi gården, eller deler av gården skiftet eier flere ganger. Skjøtene som er nedskrevet i "Diplomatarium Norvegicum" lyder slik:

1. DN II s. 618, datert Kragstad 9. mars 1458: Erik Torgilsson og Torkel Halvordson som var lagrettesmenn på Ringerike bevitnet at Ellingr Omunderson solgte "3 øresbol i Somedal i Ardalenom i Nørdrofs kirkesokn a Ringerike til Havorde Torgilsoyne".

2. DN II s. 628, datert Vang på Jevnaker 9. september 1461: Tore Ellingsson, lagrettesmann, bevitner at Asbjørn Bjørnsen solgte " $\frac{1}{2}$ markabol i Somedall i ytre Ardalenom i Strandafiordogh i Nørdrofs kirkesokn til Stafan Guttormsson på Jevnaker". ($\frac{1}{2}$ markabol = 4 øresbol). Bevart segl på de to skjøtene: Kaptein Munthe.

3. DN IX s. 337-338, datert Tandberg (a Tonbergh) 11. mars 1473: Hans Hermanson og Erik Torgylsson, lagrettesmenn, bevitner at Klemet Einerson solgte til Halvord Torgylsson "2 øresbol i Somadall og halve Somevatn i ytre Ardalenom i Strandefiorde i Nørdrofs sokn".

I 1528 ble Samsjøen skattlagt med 4 skilling i landskyld til kongen. (Se forøvrig mer dokumentasjon om Samsjøen på en av de siste sidene).

Omkring 1560 heter det fra DN XIII, s. 831-32: "Somedal ligger i Aardalen paa Ringerike. Søen heyter Samsø oc er helten i søen regis" (Samsjøen var halvt krongods). Eiere av Somdalen omkring 1560-70 var tre bønder på Hadeland: Evind Vello, Torger Frammestad og Iver Sagen.

I 1624 dukker det opp en eier av Somdalen som heter Per Folum. Navnet Per og Peder går nå stadig igjen i jordebøker og skattelister de neste 30 årene. Vi tror det dreier seg om samme person (Follum var kirkegods. Leilendingen der kunne godt være eier av andre gårder. Det fantes det flere eksempler på.).

Somdalen er nevnt som rydningsplass i 1641. Gården lå øde 3 år etter. I 1648 var den igjen rydningsplass. I 1660 ble Somdalen nevnt som ødegård. Vi antar at det var eierne i 1660, Rolv Somdalen og Lars Syversen Somdalen, som i 1648 ryddet gården, selv om Per fortsatt var eier. Lars Syversens dattersønn, Lars Larsen, som lyser pengemangel for odelsløsning i 1713, sier at Somdalen var hans bestefars odelsgods. Dette kan ikke bety annet enn at Lars Syversen, og vel også Rolv, må ha hatt et meget nært slektskap til Per (Follum). Var de hans svigersønn og sønn? Et annet bevis på meget nært slektskap finnes i kjøpekontrakten som var underskrevet på Bergsund 27. januar 1703 (er vedlagt).

Kronologisk fra jordebøker og skattelister og folketellinger (sogneprestens manntall 1666):

- 1624: Per Folum eier 5 lpd. i Somdalen.
- 1636: Somdalen ligger øde.
- 1641: Per eier 5 lpd. m.b. i Somdalen. Per eier også 5 lpd. m. b. i Skute på Hadeland.
- 1641/42: Somdalen er rydningsplass.
- 1642: Per Somdalen sjøl eier 5 lpd.
- 1644: Somdalen er ødeplass - " av folket formedelst armod den fradragen".
- 1647: Per Somdalen sjøl eier 5 lpd.
- 1648/1650: Somdalen er igjen rydningsplass.
- 1652: Per er eier (kalt Per Haraldsen i 1675)
- 1655: Peder (Per) er nevnt.
- 1660: Rolv og Lars Somdalen sjøl er eiere av 5 lpd. (hver) i ødegården Somdalen.
- 1664: Lars Syversen, 45 år, og enken (etter Rolv) er eiere.
- 1666: Lars - 50 år - er oppsitter (Sogneprestens manntall)
- 1670: Enken Lauritz bruker 1 fj. Eiere er Hans Hansen d.y. (Riber) $\frac{1}{2}$ fj.
(enken etter Lars og Hans Hansen d.e. (Arctander) $\frac{1}{2}$ fj.
Syversen I) (de er brødre)
- 1680/81: Lars Syversen (II) og Eiere Hans Hansen Ribers arvinger $\frac{1}{2}$ fj.
Truls Rolfsen bruker 1 fj. Ingeborg Hansdatter $\frac{1}{2}$ fj.
- 1682: Knut og Lars Somdal nevnt som granner,
Gunder Larsen " " " løsgjenger
Peder Rolfsen.

Det som nok har skjedd på Somdalen like etter 1660 er at først har Rolv Somdalen avgått ved døden (før 1664). Før 1670 har også Lars Syversen I avgått ved døden. Enkene etter de to har fått økonomiske vanskeligheter, og har måttet pantsette sine eiendommer. I løpet av det første tiår etter 1700 har gårdene igjen kommet i Somdalsslektens eller Somdalsslektenes eie.

Somdalen har blitt delt fysisk i en søndre del og en nordre del engang omkring 1680. Søndre Somdalen ble delt litt utpå 1700-tallet i en østre del og en søndre del. Denne søndre delen ble så formelt delt i en midtre del og en søndre del i 1781.

På neste side begynner omtalen av de enkelte Somdalsgårder.

SOMDALEN, nordre.

Gammelt matr. nr. 129, etter 1838 nytt nr. 143, løpenr. 343. Idag g.nr. 275, b.nr. 1. Skyld før 1838 12½ lpd.

Rolv Somdalen var i 1661 eier av Somdalen sammen med Lars Syversen Somdalen, se søndre Somdalen. Rolvs far vet vi ikke hvem var, men er sannsynligvis den i innledningen nevnte Per (Peder) Somdalen (helst Per Folum), som eide 5 lpd. i Somdalen i 1624, og som er nevnt som eier i 1642, 1647, 1652 og 1655. Ifølge den store landkommisjonens jordebok var det på Somdalen skog til master, kronet etter kongens behov. Rolv og Lars hadde en hest, 4 kyr, 2 ungdyr og 6 sauer. De sådde 2 tønner blandkorn, og tienden var 1 tønne blandkorn. Skatt 1½ dl. Gårdens skyld var 1 fj. med bøkssel, altså ikke store gården. Den lå da også øde i 1640-åra. Den var klassifisert som rydningsplass omkring 1650. Så sent som 1700 var både nordre og søndre Somdalen nevnt som ødegårder. Rolv og Lars (eller deres etterfølgere) tok etterhvert i bruk hver sin halvpart i gården: Rolvs etterfølgere den nordre delen, kalt nordre Somdalen, og Lars eller etterfølgere den søndre, kalt søndre Somdalen, bestående av dagens bruksnr. 2, 3 og 4.

✓ Rolv Somdalen døde før 1664. Hans hustru ble som enke gift med en Knut, kalt Knut Somdalen. Knut var bruker av nordre Somdalen sist på 1600-tallet. Enken etter Rolv har fått økonomiske vanskeligheter etter sin manns død, og har måttet pantsette gården til fremmede, først til Hans Hansen d.y. (Riber), senere har hans arvinger overtatt pantet. Så ble Anders Nilsen Moss pantehaver. Han solgte det (½ fj. m. bøkssel) til Jørgen Philipson for 80 rdl. Ved hans død gikk pantet 14. juni 1697 over til hans brordatter Maren Jespersdatter, gift med Bent Boli. De solgte det straks til Eggert Stockfleth, som i sin tur solgte det til Søren Hansen Lemmich og Andreas Hofgaard. Den 3. oktober 1710 ble pantet innløst av Rolv Somdalens sønn Peder Rolfsen. Derved kom gården igjen i slektens eie.

✓ Rolv Somdalen hadde tre sønner som vi vet om. Enken etter Rolv fikk neppe barn i sitt nye ekteskap med Knut Somdalen, som dessuten rømte sin vei fra skatten i 1691.

Rolvs barn:

- ✓ 1. Harald Rolfsen Somdalen. Han var gift med Sidsel Pedersdatter. De hadde ingen barn, men Haralds frilledatter, Maren Haraldsdatter, ble gjort arveberettiget.
- ✓ 2. Peder Rolfsen Somdalen (ca. 1652 - 1739) ble gift med Eli Helgesdatter Wehme. Peder ble eier av nordre Somdalen fra 1710, se neste side. (Sk. etter Eli 4/12-1736.)
- ✓ 3. Truls Rolfsen Somdalen. Var bruker av nordre Somdalen i 1680/81. I 1680 sees det fra en rettssak at Truls leide en kar kalt Gunder Larsen til å slå ulovlig høy i Gunbjørud.

Peder Rolvsen Somdalen (ca. 1652-1739) ble gift med Eli Helgesdatter Wehme, død 1735. Peder var eier av nordre Somdalen fra 1710 til sin død. I 1711 betalte han tjenerskatt for en tjenestjente.

Peder og Eli hadde disse barna vi vet om:

1. Truls Pedersen. Mulig ugift. Han var ved Livgarden til hest, og vi vet at han oppholdt seg mye i København, han var der både i 1736 og 1740. I 1751 solgte han odelsretten til nordre Somdalen til broren Helge, i 1760 solgte han gården til broren Knut. Truls hadde nok formelt vært eier fra farens død til 1760.
2. Helge Pedersen Wehme (ca. 1686-1756) var gift 1. gang 1734 med Else Aslesdatter Bergsund, som døde 1743. Med henne hadde han barna Peder og Eli. De bodde på østre Veme, men fikk og odelsretten til nordre Somdalen. Helge Pedersen ble 2. gang som enkemann ca 1745 gift med Kari Ellingsdatter Grønvold, død 1761, og fikk med henne barna Helge og Thora. Ved skiftet etter Kari ble nordre Somdalen taksert til 1400 riksdaler.
3. Knut Pedersen Somdalen (ca.1694-1765) ble gift med Sidsel Ellingsdatter Hovland (1720-1769). Knut og senere enken var eiere av nordre Somdalen fra 1760, se videre.
4. Kristi Pedersdatter, var 1 gang gift med Narve Torstensen Wehme, død før 1733, gift 2. gang 1733 med enkemannen, lensmann Iver Olsen Flaskerud som var født på Enger ca. 1695. I det første ekteskapet var det fire barn vi vet om: Narve Wehme (1723-1806), samt døtrene Ingeborg, Guri og Kirsti. Narve ble 1748 gift med Guri Michelsdatter Borgerud, Ingeborg ble gift i 1746 med Ole Iversen. De bodde i Teigen. I det andre ekteskapet vet vi om disse barna: Marte f. 1734, Eli f. 1737, død, Peder f. 1740, Eli f. 1743, Truls f. 1747, død 8 uker gammel. Av disse var Marte blind og antagelig ugift, Eli bodde i 1801 på Semmeneie som enke etter en Paul.

Knut Pedersen Somdalen (ca.1694-1765) ble gift med Sidsel Ellingsdatter Hovland (1720-1769, begr. 2/4). Knut var eier av nordre Somdalen fra 1760 til sin død, enken noen år deretter, da gift att, se fortsettelsen.

Knut og Sidsel fikk 6 barn, av dem vokste 4 døtre opp:

1. Eli (døpt Ellie) Knutsdatter, døpt 2/7-1746. Hun ble 29/1-1761 gift med Ole Andersen Hval (søndre/nedre), født 1736 og død 1793, begravet 22/7. Deres svigersønn Truls Tronsen Bergsund ble senere eier av nordre Somdalen, se senere.
2. Gjertrud Knutsdatter (1752-1819) ble 1769 gift med Fredrik Olsen Ringerud (1743-1798). 11 barn, se u/Ringerud fra forrige nummer.

3. Peder Knutsen født og død 1755.
4. Kari Knutsdatter, tvilling med Peder, født og død 1755
5. Helene (døpt Ellina) Knutsdatter, døpt 15/1-1757. Ble 1782 gift med Ole Gudbrand-
sen Grønvold, født ca. 1758. 4 barn ved folketellingen 1801.
6. Kari (døpt Karen) Knutsdatter, døpt 15/1-1757, var tvilling med Helene, og døde
30/9-1826. Hun ble 1774 gift med Ole Narvesen østre Somdalen (1741-1807).

Disse jentenes mor, Sidsel Ellingsdatter (1720-1769) ble enke i 1765. Hun arvet da halve gården etter sin mann, mens de 4 døtrene arvet resten. Sidsel giftet seg igjen i 1765 med en av sønnene på søndre Somdalen, Peder Larsen Somdalen (1742-1815). Han var 22 år yngre enn henne. Hun var nå blitt 45 år, og det var ingen barn i dette ekteskapet. Sidsel døde i 1769, og Peder Larsen satt igjen med 2 tvillingjenter, 12 år gamle. Eli, den eldste var allerede som 16-åring i 1761 blitt gift med Ole Andersen Hval, mens Gjertrud, den nest eldste giftet seg samme året som moren døde. Gjertrud var da 17 år. De var tidlig voksne disse jentene, det var bare Helene som var over 20 år ved vielse.

Peder Larsen Somdalen ble for 2. gang 1771 gift igjen, denne gangen med Rønnaug Andersdatter Tossevigen. Peder kjøpte i 1772 Tossevika av svigerfaren Anders Fredriksen (Ringerud/Buttingsrud/Tossevigen).

Imidlertid hadde han etter sin 1. kone arvet halve nordre Somdalen, mens de 4 ste-døtrene eide resten. I 1794 overdro han og tre av ste-døtrene sine arveparter til den eldste, Eli Knutsdatter, som var blitt enke året før:

"Vi undertegnede, som var arvinger etter den i året 1769 avdøde Sidsel Ellingsdatter Somdalen, gjør herved vitterlig: At da Elie Knudsatters nu avdøde mand Ole Andreas Hval som imodtog gården Somdahlen som sin kones odelsgoods forlængst haver utbetalt os det utlæg vi på skiftet efter Sidsel Ellingsdatter hvilket begynte den 28. juli 1769 bekom i gaarden Somdalen, nemlig mig Peder Larsen 412 rdl, mig Fredrik Olsen Ringerud som gift med Giertrud Knudsatter 103 rdl., mig Ole Gulbrandsen Grønvold gift med Hælline Knudsatter 103 rdl., av mig Ole Narvesen Somdalen gift med Kari Knudsatter ligeledes 103 rdl.

Elie Knudsatters eget udlæg i Somdalen gaard 103 rdl. udgjør den fulle summa." Den 29/9-1794 ble skjøte utstedt til Eli Knutsdatter Hval, hvis svigersønn allerede i noen år hadde vært bruker på gården.

Ole Andersen Hval (1736-1793) gift 1761 med Eli Knutsdatter Somdalen døpt 2/7-1746 fikk disse barna som vi vet om:

1. Marte Olsdatter, døpt 20/2-1763, ble 1786 gift med Truls Trondsen Bergsund, døpt 25/3-1764 og død 17/11-1834. Marte og Truls var 3-menninger. Neste eier, se videre.
2. Sidsel Olsdatter, døpt 19/10-1766. Død.
3. Sidsel Olsdatter, døpt 25/10-1767.
4. Ingri Olsdatter, døpt 3/12-1769. Bodde ugift på Hval hos moren i 1801.

5. Barbra Olsdatter, døpt 26/12-1771.
6. Kari Olsdatter, født 1774. Bodde ugift hos moren på Hval 1801.
7. Barbro Olsdatter, født ca 1781. Levde 1801.
8. Knut Olsen, født ca. 1784. Levde 1801.

Truls Trondsen Bergsund/Somdalen (1764-1834) ble 1786 gift med Marte Olsdatter Hval, sin 3-menning, døpt 20/2-1763. Marte, som var datter av Ole Andersen Hval og Eli Knudsdatter Somdalen, hadde sammen med sin mann vært brukere på nordre Somdalen, der de også bodde, antagelig helt fra 1786. Det var skifte etter Ole Andersen Hval i 1802. Truls Trondsen ble da eier, kjøpesummen var 3000 rdl. Truls eide også østre Bergsund.

Barn:

1. Trond Trulsen Bergsund, født på Somdalen, døpt 2/5-1790 og død 1813, begr. 19/9, ble i 1813, samme året som han døde, gift med Kari Gudbrandsdatter Fjøsvisken. Deres eneste datter, Inger Thorine Trondsatter ble døpt 13/6-1813. Hun ble senere gift med Helge Gulbrandsen Kihle.

2. Olea Trulsdatter Bergsund, født på Somdalen og døpt 29/3-1794, ble 19/9-1813 (på brorens begravelsesdag) gift med Thor Rasmussen vestre Bergsund. De overtok østre Bergsund. De fikk 11 barn, noen av dem døde små.

3. Ole Trulsen Somdalen, døpt 22/5-1796. Døde i juli samme år.

4. Inger Trulsdatter Somdalen, født 1798, ble 1. gang i 1822 gift med Anders Trulsen Aslaksrud, døpt i Haug 25/11-1798 og druknet i Begna 5/8-1825. Hans far var Truls Torkildsen Klintodden, en av "Flaskerudkara". I 1821 bestemte Ingers far Truls Trondsen at hun, Inger, skulle ha nordre Somdalen.

Inger og Anders fikk to barn før han døde: a) Marte Andersdatter, født 15/5-1823 og død 31/8-1881. Gift 1. gang med Paul Jespersen Hallingby, 2. gang med Paul Ellingsen Enger. b) Karen Andersdatter Somdalen, født 31/1-1825 og død 1892. Hun ble gift med Asle Knudsen Berg på Ruud gård i Soknedalen. Fra 1868 til 1886 var han eier av nordre Somdalen, se videre.

Inger Trulsdatter Somdalen, født 1798 og død før 1863, ble som enke gift igjen 25/7-1831 med John Andersen, som ifølge Lagesen var født i Drammen ca. 1800. Han døde på Nøkleby 1877. John var ved giftermålet kontorbetjent ved Follum. Han var politibetjent i 1859. Ble også kalt "Prokuratoren". Inger Trulsdatter var eier av nordre Somdalen 1821-1831. Av Norges Bank lånte hun endel penger til gardsdriften i 1827. Da hun giftet seg igjen i 1831 var hun og mannen eiere inntil deres sønn Hans Johan overtok i 1855. Barn:

1. Hans Johan Johnsen Somdalen, født 29/3-1832. Skrev seg for Hans Johan Andersen Somdalen. Ble gift med Sille Jørgensdatter Øxne fra Lier. Barn ved folketellingen 1865: Inger 15 år, John Teodor 11 år, Jørgen Marius 8 år, Gunhild 6 år, Carl Edvard 4 år.

Hans Johan Andersen var eier fra 1855 til 1868; da eierskapet gikk over til svogeren

Asle Knutsen Berg, gift med halvsøsteren Karen Andersdatter.

2. Thea Margrete Johnsdatter, født 10/2-1834 og død 1901, ble 1859 gift med Ellef Olsen øvre Berg i Soknedalen, født ca. 1813. Ellef hadde kjøpt Slette av faren sin, og der bodde de i 1865 med barna Marthe, Inger og Olava. I 1867 kjøpte Ellef øvre Berg av broren Anders.

3. Truls Andreas, født 20/3-1836.

4. Carl Edvard, hjemmedøpt 30/3-1838 og død 27/10-1838.

Som enkemann giftet John Andersen seg igjen 17/4-1863 med Karen Olsdatter Nøkleby, født ca. 1838. De bodde på Somdalen som føderådsfolk i 1865. I 1866 kjøpte han Nøkleby av sin svoger Elling Olsen Nøkleby for 1000 spd. De bosatte seg på Nøkleby og fikk 2 sønner og 2 døtre. Døtrene var a) Olava Løchen, gift med baker Hans Løchen, Hønefoss, og b) Inger Heieren, gift med Erik Heieren som var innehaver av Heierens Privathotel på Kvernvollen, Veme.

Asle Knudsen Berg (1820-1888) ble som nevnt på forrige side gift med datteren på nordre Somdalen, Karen Andersdatter Somdalen (1825-1892).

Asle Knudsen, som var eier av Rud gård i Soknedalen, ble eier av nordre Somdalen fra 1868 til 1886, da sønnen Anders overtok. (Asle Knudsens bror Ellef Knudsen var eier av nedre Berg på Sokna. Ellef og Asle var søskenbarn til Ellef Olsen Slette/øvre Berg, se øverst på siden).

Mens Asle Knudsen var eier av nordre Somdalen ble gården i en periode brukt som bolig for sognepresten i Ådal. F. eks. bodde i 1875 sogneprest Carl Bertrand Christophersen med familie her på gården. Noe senere var det østre Somdalen (Somdalshaugen) som var sogneprest-bolig.

Eier av nordre Somdalen fra 1886 var Asle og Karens sønn

Anders Aslesen Berg, født på Rud i Soknedalen 26/11-1858 og død på Somdalen 3/1-1911. Han ble 12/6-1897 gift med enken etter Knut Trulsen Bergsund, Olava Andersdatter, født Hurum (i Hole) 1861. Hennes sønn fra 1. ekteskap var Truls Knutsen Bergsund, født 10/5-1888, som 1913 ble gift med Marthe Trondsdatter Buttingsrud, og som var eier av østre Bergsund fra 1898.

Anders Aslesen var eier av nordre Somdalen fra 1886 til han døde i 1911, og enken Olava Andersdatter fra 1911 til 1928. Anders og Olava fikk datteren

Karen Andersdatter Berg, født 28/6-1903. Hun ble 1926 gift med Gudbrand G. Waagaard fra søre Hougsrud i Begnadalen. Karen Berg var eier av nordre Somdalen fra 1928 til 1987.

Eier av nordre Somdalen i 1996 er Erik Christoffer Heen, født 1942. Han er gift med Gunhild Olsdatter Ringerud, og er også eier av Søndre Heen, g.nr. 271, b.nr.8 og 2. I likhet med dagens (1996) eiere av østre Somdalen og søndre Somdalen stammer også Erik Christoffer kognatisk fra eieren av søndre Somdalen i 1661, Lars Syversen.

SOMDALEN, østre, eller Søndalshaugen.

Gammelt matr. nr. 129, etter 1838 nytt nr. 143, løpenr. 344. Idag g.nr. 275, b.nr. 2. Skyld før 1838 5 3/4 lpd. Qværnstuen frakomet gården 1/5 lpd. Lysti frakomet gården 3/10 lpd. Tilsammen 6 1/4 lpd.

Jøran Larsdatter Somdalen (1651-1740) ble ca. 1675 gift med Anders Andersen Lysti (1650-1721). Jøran var en av de tre døtrene til odelsbonden på Somdalen 1661, Lars Syversen Somdalen, som døde før 1670. I 1703 solgte Anders på sin hustrus vegne hennes odelsrett i Somdalen til Guttorm Pedersen Jørandby, som skulle gifte seg med Jørans søster, enken Live Larsdatter Somdalen. Betalingen var 6 riksdaler + fri bruk av plassen Lysti som Anders hadde ryddet. Anders var med og brukte søndre Somdalen sammen med sin svigerinne Lives ektemenn, først Lars Syversen II, senere Guttorm Pedersen. Anders hadde dessuten vært tjener hos Rønnaug Aslesdatter Bergsund etter at hun i 1682 var blitt enke (hennes 1. ektemann Carl Halvorsen ble drept i et bryllup på Heggen, en kjent historie).

Anders og Jøran hadde tre barn vi vet om:

1. Lars Andersen Somdalen, født ca. 1680. Ble gift med Gubjør Simensdatter Fjøsviden. Søndre Somdalen ble tidlig på 1700-tallet etterhvert delt i to like store deler. Guttorm Pedersen, som gift med Live Larsdatter, beholdt den ene delen, kalt søndre Somdalen, mens Lars Andersen, født Lysti, ble eier av den andre delen, som ble kalt østre Somdalen (i nyere tid også Søndalshaugen). Skjøtet på østre Somdalen ble tinglyst 10/5-1720. Lars betalte sin onkel og tante 380 rdl. for østre Somdalen, av skyld 1/2 fjerding m. bøkse.
2. Anders Andersen Lysti (1691-1751) ble 1724 gift med Kirsti Olsdatter Næs (1705-1777), datter til Ole Ellingsen d.y. Næs/Nøkleby (1645-1742) og hans 2. hustru Ragnhild Trulsdatter Semmen. Anders og hustru bodde mest på Nes, der han var stor tømmerhandler og en slags forstmann. Han var madame Strangers "høyre hånd" som det ble sagt. Skiftet etter Anders er svært omfattende, 82 sider i skifteprotokollen. Da Anders døde ble enken gift igjen med Jon Olsen Grøv, født i Hedalen 1702. De bosatte seg siden i Heggerudstad.
3. Inger Andersdatter Lindaasen, født ca 1694, ble 1722 gift med Haagen Halvorsen (1694-1760), kalt Flaskerud ved giftermålet. Inger og Haagen bodde lenge i Lysti der de fleste av deres barn ble født. Omkring 1750-1760 bosatte de seg i Lindåsen, som var ryddet 60 år før av Harald Pedersen Piltingsrud/Lindlien og hans sønn. Lindåsen, senere kalt Lia eller Neslia, lå på gården Nes' eie. Idag er det skogshusvære under Volden. Det er skrevet egen slektshistorie om Lindåsen.

Lars Andersen Lysti/Somdalen var født i 1680-årene og var gift med Gubjør Simensdatter Fjøsvisken.

Lars var eier av østre Somdalen fra 1719 (skjøttet tinglyst 1720).

Lars og Gubjør hadde barna:

1. Anne Larsdatter Somdalen, døpt 28/3-1722.
2. Anders Larsen Somdalen, født 1723, døde 4 måneder gammel, ble begravet 26/2-1724.
3. Berte Larsdatter Somdalen, døpt 3/2-1725.

Lars og Gubjør fikk ikke noe langt liv sammen på Somdalshaugen. Lars må ha avgått ved døden få år etter at datteren Berte ble født. Enken Gubjør Simensdatter måtte således selge gården, muligens før 1728, til lensmannen i Ådal, Gunvald Strande. Hans sønn, Ole Gunvaldsen Strande bodde på østre Somdalen allerede i 1728. Ole Gunvaldsen Strande, senere lensmann i Ådal, sees å ha eid gården til 1740, da han bosatte seg på farsgården Strande. Ole Gunvaldsen Strande (d.e.) var født 1702 og døde i 1766. Han var gift med Marit Bjørnsdatter Gulsvik (1704-1773). Marits litt yngre søster Mari ble senere gardkone på østre Somdalen (fra 1761)

Neste eier av østre Somdalen var

Asle Trulsen Bergsund (1672-1765) gift med Kari Pedersdatter Holst, Semmen (1689-1740, begr. 10/1-1741). Ved skiftet etter Kari eide boet foruten østre Somdalen også gods i Bergsund og Lerberg, og det var sønnen Halvor Aslesen som ble eier av østre Somdalen fra 1742:

Halvor Aslesen Bergsund/Somdalen/Holeødegården (1721-1788) var gift med Guri Andersdatter søre Frok.

Halvor eide østre Somdalen fra 1742 til 1758, da overtok han gården Holeødegården på Ask og flyttet dit med kone og barn. Før det hadde han vært bonde på østre Somdalen en rekke år, dels hadde han sammen med Lars Larsen søndre Somdalen brukt begge gårdepartene samlet. I 1751 bygslet han bort plassen Lysti til Torkild Olsen.

Neste eier av østre Somdalen var en av den gamle slekta på Somdalen:

Elling Andersen Lysti, døpt 30/6-1728 og gift 1751 med Kari Bjørnsdatter Skagnes, døpt 20/1-1731. De bodde på Valdreshengsle på Nes. Elling var barnebarn til Jøran Larsdatter Somdalen. Den 27/8-1758 kjøpte Elling gården østre Somdalen av Halvor Aslesen for 610 rdl, skyld 6 1/4 lpd, hvilket vil si en fjerdedel av Somdalen samlet.

Elling Andersen var ikke eier svært lenge: Allerede 27/10-1758 solgte han gården til sin svoger Ole Bjørnsen Skagnes, døpt 22/8-1728, for 700 rdl. For å finansiere dette kjøpet hadde han lånt 600 rdl. av sin far Bjørn Bjørnsen Skagnes med pant i østre Somdalen. Imidlertid ble nok lånet misligholdt, for i 1761 ble østre Somdalen forlangt solgt på auksjon. Ved sorenskriver Niels Michelsen ble auksjonsskjøte

utstedt til:

Narve Ellingsen Glesne. Kjøpesummen var 638 rdl, og skjøtet ble tinglyst 6. juli 1761. Narve Ellingsen og hans etterkommere var eiere av østre Somdalen de neste 110 år:

Narve Ellingsen Glesne (1709-1776) var født på Hjelmerud i Soknedalen. Han ble 1740 gift med enken etter Ole Fingarsen Glesne på Råen i Krødsherad, hun het Mari (Marie) Bjørnsdatter (1709-1773), opprinnelig fra Gulsvik og søster til Marit Bjørnsdatter Strande som hadde vært gardkone på Somdalen 30 år tidligere.

Narve Ellingsen var eier av østre Somdalen fra 1761 til sin død i 1776.

Narve og Mari hadde disse barna:

1. Ole Narvesen Somdalen, født på Råen 1741 og død 1807 ble neste eier, se videre.
2. Elling Narvesen.
3. Bjørn Narvesen. Død.
4. Tosten Narvesen.

Ole Narvesen Somdalen (1741-1807) ble 1774 gift med Kari Knudsdatter nordre Somdalen, døpt 15/1-1757 og død 30/9-1826. Kari var datter til Knut Pedersen Somdalen (1694-1765) og hustru Sidsel Ellingsdatter, født Hovland (1720-1769), se nordre Somdalen. Ole Narvesen ble eier av østre Somdalen 1. juli 1776. Da tilskjøtet de andre arvingene etter foreldrene Narve og Mari ham gården + kvernhus og møllestener i elven Somma + halvparten i ei sag som Ole Larsen Somdalen eide den andre halvdel i. Skjøtet fra søsken og halvsøsken, datert 1. juli 1776 følger som bilag etter denne gards og slektshistorien om Somdalen. I 1793 fikk Ole Narvesen sammen med Tron Trulsen Bergsund bevilling på ei ny bygdesag i Somma-elven. (Trond's sønn Helge Kværnstuen solgte sin halvdel av denne saga til Busterud'n for 70 spd i 1826) Ole og Kari fikk disse barna vi vet om:

1. Elling Olsen Somdalen, dp. 18/2-1775, død.
2. Narve Olsen Somdalen, født ca. 27/4-1776 og død 27/9-1851, "75 5/12 år". Neste eier.
3. Knut Olsen Somdalen, døpt 14/1-1781. Døde ugift i 1809, ble begravet 12/5.
4. Elling Olsen Somdalen, døpt 6/3-1785. Døde ugift 16/1-1811. Tjente på Bragernes.
5. Bjørn Olsen Somdalen, døpt 29/3-1789. Tjente hos Thor Christensen på Bragernes 1809.
6. Mari Olsdatter Somdalen, døpt 26/11-1791.
7. Truls Olsen Somdalen, døpt 23/6-1793.

Narve Olsen Somdalen, født ca 27/4-1776, døpt 12/5-1776 og død 27/9-1851, var 6/12-1805 blitt gift med Berit Gudbrandsdatter Finsand, døpt 15/8-1784.

Narve Olsen kjøpte østre Somdalen av sin far for 1800 rdl i 1805, skjøtet var datert 10/7-1805, og skylden var 6 1/4 lpd. Narve var eier av gården fra 1805 til 1841.

Narve Olsen Somdalen solgte i 1811 plassen Lysti, $\frac{1}{2}$ lpd. skyld, til Helge Trondsen Bergsund. Denne plass ble noe senere delt i to: Kvernstuen, skyld 1/5 lpd. som Helge Trondsen eide og bodde på, og Lysti av skyld 3/10 lpd. Lysti ble forøvrig i 1821 solgt av Helge Bergsund til Anders Grønvold, som året etter solgte plassen til Torkel Jacobsen Heenseie. I 1850 ble Anders og Christian Fjøsvisken eiere av Lysti, i 1853 ble Busterud'n eier, og i 1856 Christian G. Fjøsvisken. Plassen Kvernstuen ble på skiftet etter Helge Trondsen hjemlet enken Randi Gulbrandsdatter. Skjøtet datert 10/7-1840 og tinglyst 1841. Verdsatt til 240 spd.

Narve Olsen Somdalen og Berit Gudbrandsdatter hadde disse barna (dels iflg. Johnsons utvandrerbøker):

- ①. Kari Narvesdatter født ca. 1807, konfirmert 1824, 17 $\frac{1}{2}$ år.
- ②. Olia Narvesdatter døpt 22/3-1812, konfirmert 1828.
- ③. Ole Narvesen Somdalen, født 9/3-1815. Ble gift med Gunhild Fjøsvisken. Neste eier.
- ④. Gudbrand Narvesen, født ca. 1817 og konfirmert 1834. Var lærer på Eidsvoll.
- ⑤. Knut Narvesen, født 22/2-1820 og konfirmert 1836. Var bonde på Hadeland.
- ⑥. Christian Narvesen, født 10/8-1822, konfirmert 1838. Var ostehandler i Kristiansand.
- ⑦. Mari Narvesdatter, født 17/10-1824, konfirmert 1840. Gift med vognmann Torgersen i Drammen.
- ⑧. Kirsti Narvesdatter, født 4/3-1827. Hjemmedøpt og død som liten.
- ⑨. Elling Narvesen Somdalen, født 12/7-1828, konfirmert 1844 og død på Lundesgaard-eie i 1891. Var gift med Maren Jonasdatter Semmeneie, født 1838. Hun var sypike. Elling dro til Oslo, men flyttet senere til Soknedalen, der barna, som alle kalte seg Somdalen, ble født: a) Narve Ellingsen Somdalen, født på Vælstangen 12/6-1865. Han utvandret til Amerika. b) Bernt Ellingsen ble stasjonsmester på Gjøvik, c) Johan Ellingsen ble vogninspektør i Hønefoss, d) Edvard Ellingsen ble mekaniker i Oslo, e) Gudbrand Ellingsen utvandret til Amerika, og f) Matilde Ellingsdatter utvandret også til Amerika.

⑩. Ole Narvesen Somdalen, født 9/3-1815 og død på Somdalen 18/10-1884, ble 1839 gift med Gunhild Gudbrandsdatter Fjøsvisken, døpt 15/10-1797 og død i Kvernstuen 29/4-1878. Foe kjøpesummen 900 spd. ble Ole Narvesen ved skjøte av 31/12-1840 og tinglyst 7/9-1841 eier av østre Somdalen etter faren Narve Olsen. Ole var foruten å være bonde, også smed. I ekteskapet med Gunhild Gudbrandsdatter sees det ikke å ha vært barn, Gunhild var 18 år eldre enn sin mann, og over 42 år gammel da de giftet seg. Barnløshet var nok grunnen til at Ole Narvesen i 1871 solgte østre Somdalen ut av slekta og gikk over på livøre. Han og Gunhild bodde i Kvernstuen etter 1875.

Neste eier av østre Somdalen var Chr. Voss, som kjøpte gården av Ole Narvesen i 1871. Allerede året etter, i 1872 ble gården videresolgt til ungkaren Gudbrand Christoffersen Heen, født 1849, som hadde den i 9 år: I 1881 solgte Gudbrand gården til Anders Evensen Hval, født 1834. Anders døde imidlertid allerede året etter (4/6-1882) hvorved enken Christi Olsdatter Hval, født på Finsand 19/6-1834, ble eier av gården.

Eieren av østre Somdalen etter 1882, enken Kristi Olsdatter Hval, var født på Finsand 19/6-1834 som datter av Ole Monsen Finsand og hustru Kristi Torstensdatter (Hjelle). Hun døde på Somdalen 25/11-1915. Anders Evensen Hval og hustru Kristi hadde i 1865 kjøpt gården Hjelmmerud i Soknedalen, der de bodde i 16 år. De hadde disse barna: Ole Andreas Andersen Hval, født på Finsand 9/8-1857, ble eier etter moren, se nedenfor. Edvard, født 1860, Ingvald, født 1865, Kristian, født 1873. Disse tre døde barnløse. Dessuten var der født en pike, som døde i ung alder.

Ole Andreas Andersen Hval, født på Finsand 9/8-1857, var fostret opp hos sin tante Mari Olsdatter øvre Hval (1822-1897), også født på Finsand, og gift med Abraham Hval (1804-1864). Mari og Abraham var barnløse.

Ole Andreas ble 2/10-1883 gift med Karen Oline Eriksdatter Opperud/søndre Somdalen, født 6/5-1856 og død 16/3-1918. Karen Oline var av den gamle Somdalsslekten, etterkommer av Lars Syversen, odelsbonde i 1661.

Ole Andreas Andersen Hval ble eier av østre Somdalen etter sin mor i 1883, og var eier til ca. 1918. Han eide også øvre Hval fra 1882 til 1911, søndre Somdalen fra 1891 til 1918 og nedre Hval fra 1896 til 1915 (deleier fra 1894). Ole Andreas og Karen Oline fikk 7 barn, som er listet opp under søndre Somdalen, men nr. 4 i barneflokket var:

Anders Hval, født 18/4-1889. Han ble 8/7-1918 gift med Turi Trondsdatter Buttingsrud, født 27/4-1896. Anders var eier av østre Somdalen, Somdalshaugen, fra ca. 1918 til omkring 1947.

Anders og Turi fikk to døtre:

1. Kristi Andersdatter Hval, født 17/4-1919
2. Inger Andersdatter Enger, født 12/8-1920. Hun var gift med Trygve Ellingsen Enger, født 24/5-1919 og død 7/5-1992.

Kristi og Inger har eid østre Somdalen sammen fra ca. 1947, og er eiere i 1996.

De er i 9. ledd etterkommere av Lars Syversen Somdalen, odelsbonde i 1661.

.....
Østre Somdalen var en tid rundt århundreskiftet bolig for sognepresten i Ådalen.

Fra folketellingen 3/12-1900 plukker vi ut:

5-2. Somdalen (Haugen)

Kristi O. Hval, husmor, føderådsenke		født 1834 i Ådalen
Ingvald A. Hval, hennes sønn, arbeider	ugift	" 1865 i Sognedalen
Christian A. Hval, hennes sønn, kontorist	"	" 1873 i "
Olea T. Tørharden tjenestepike	"	" 1884 i Ådalen

I hovedbygningen:

Thorbjørn Frølich,	husfar, sogneprest	gift	født 1848 i Kristiania
Johanne Hals Frølich,	hans hustru	"	" 1851 på Lillehammer
Solveig Frølich	deres datter, huslærerinde	ug.	" 1879 på Lillehammer
Arnfinn Frølich	deres sønn	"	" 1882 i Masfjorden
Øyvind Frølich	deres sønn	"	" 1886 i Masfjorden
Audhild Frølich	deres datter	"	" 1888 i Masfjorden
Gunda Tørharden	tjenestepike	ugift	" 1882 i Ådalen

SOMDALEN, midtre.

Gammelt matr. nr. 129, etter 1838 nytt nr. 143, løpenr. 345. Idag g.nr. 275, b.nr. 3. Skyld før 1838 3 1/8 lpd.

Gården søndre Somdalen, av skyld 6 1/4 lpd. ble 1781 delt i 2 like deler, det "nye" søndre Somdalen av skyld 3 1/8 lpd (nåv. b. nr. 4) og midtre Somdalen, også av skyld 3 1/8 lpd. (b. nr. 3).

Lars Larsen Somdalen (1729-1813) var ved skiftet etter faren i 1763 blitt eier av søndre Somdalen. En av hans brødre var Ole Larsen Somdalen (1737-1810), som i 1764 vendte hjem etter endt militærtjeneste. Brødrene ble enige om å dele gården mellom seg, og dette førte til at søndre Somdalen formelt ble delt i 1781. Skjøtet fra Lars Larsen til broren Ole Larsen på den utskilte halvpart, kalt midtre Somdalen, ble datert 2/8-1781. Kjøpesummen var 455 rdl.

Ole Larsen Somdalen (1737-1810), etter 1781 eier av midtre Somdalen, var gift 2 ganger. Første gangen giftet han seg i 1764 med Ragnhild Trulsdatter Skollerud (1746-1781). Hennes foreldre var Truls Tommesen Skollerud og Kjersti Christensdatter. (Kjersti Christensdatter ble som enke gift med Ole Gulbrandsen). Ole Larsen var eier av midtre Somdalen til 1805.

Barn i 1. ekteskap:

- ① Lars Olsen, døpt 19/1-1766. Solgte sin odelsrett i gården i 1805.
- ② Mari Olsdatter, døpt 21/8-1768.
- ③ Truls Olsen, født ca. 1771
- ④ Christian Olsen, født ca. 1774. Bodde i 1801 som ugift hos sin onkel i søndre Somdalen. Var en kort tid i 1810 eier av midtre Somdalen.
- ⑤ Anders Olsen, født ca. 1778. Bodde i 1801 som ugift heime.

Ole Larsen Somdalen ble 2. gang gift 1782 med Marit Halvorsdatter Rødningsand f. 1757.

Barn i 2. ekteskap:

- ① Halvor Olsen, døpt 22/1-1786. Han ble 1807 gift med Anne Aslesdatter Røste f. ca. 1788. Hennes foreldre var Asle Christoffersen f. 1742 og Marit Andersdatter f. 1762. Halvor bygget søndre Røste (kirkegods) i 1807. Livørsbrev til Annes foreldre var tinglyst 17/8-1807. Barn: a) Maria f. 1810, b) Ole f. 1813, c) Anders f. 1816, d) Asle f. 1818, e) Ragnhild f. 1820, f) Mari f. 1824 og gift med Ole Johnsen fra Toten, i Røste 1865, g) Inger f. 1826 og h) Anne f. 1832.
- ② Ole Olsen, døpt 27/7-1788. Død liten.
- ③ Ole Olsen, døpt 16/1-1791. Ble 1827 gift med Christi Hansdatter Søla, født 1798.
- ④ John Olsen, døpt 25/5-1794. Mulig gift som enkemann 1828 med Taran Olsdatter Åseteie, født 1808.
- ⑤ Rasmus Olsen, døpt 11/6-1797. Ble 28/2-1827 i Oslo Domkirke gift med Karen Henriksdatter, født ca. 1789. (Hennes far var Henrik Larsen, født i Norderhov)

Ole Larsen midtre Somdalen (1737-1810) ville som 68-åring ikke lenger ha gården, så den 3. desember 1805 solgte han den til Arne Finsand (dvs. Arne Gulbrandsen Grønvold f. 1775) for 2000 rdl. + livøre til seg og sin 2. hustru. Arne Finsand kjøpte samtidig odelsretten av Lars Olsen, eldstesønnen.

Fra 1805 til 1823 skiftet midtre Somdalen eier en rekke ganger, jeg lister bare opp eierne, ikke deres øvrige familieforhold:

- 1805-1806: Arne Gulbrandsen Grønvold.
- 1806-1810: Truls Trondsen nordre Somdalen.
- 1810 : Christian Olsen midtre Somdalen (kort tid)
- 1810-1815: igjen Arne Gulbrandsen Grønvold.
- 1815-1817: Mikkel Torgersen Oppenhaugen (1779-1833) som var gift med Marthe Jensdatter. Mikkel var av den gamle Oppen-ætten.

Ved skjøte datert 15/12-1817 ble midtre Somdalen solgt til:

Elling Ellingsen Hval (øvre), født ca 1757, som var gift med Margit Nubsdatter Strande, døpt 12/7-1767. Ellings far var Elling Ellingsen nedre Lundesgården/Hval (1724-1812), og hans farfar var Elling Andersen Hovland/Lundesgaarden.

Elling og Margit beholdt garden bare i 6 år. I 1823 ble garden kjøpt for 800 spd. av

Ole Monsen Finsand, døpt 27/3-1791 og død 4/4-1851. Han var gift med Kristi Torstensdatter Hjelle (1798-1872). Ole Monsen var eier fra 1823 til 1850, da svigersønnen Ole Trulsen Fjøsvisken overtok. (Ole og Kristi bodde neppe særlig mye på Somdalen).

Ole og Kristi hadde disse barna:

1. Mari Olsdatter, født 1/1-1822 og død 1897. Var gift med Abraham Hval. De var barnløse, men tok til seg søstersønnen Ole Andreas Andersen Hval, nevnt både under østre og søndre Somdalen.
2. Gjertrud Olsdatter, født 20/10-1823. Ble gift med Amund Gudbrandsen Søfferud i Land.
3. Inger Olsdatter, født 22/7-1825 og død 1912. Ble gift med Hans Olsen Rustand.
4. Marte Olsdatter, født 22/7-1827. Ble gift med Ole Trulsen Fjøsvisken, født 1828 i Haug. Overtok midtre Somdalen i 1850, se videre. ⁹³⁰⁷
5. Mons Olsen Finsand, født 2/6-1830, ble gift med Karen Oline Ellingsdatter Grønvold, født 5/10-1833. Eide søndre Finsand.
6. Elling Olsen Finsand, født 2/5-1832. Ugift.
7. Christi Olsdatter, født 19/6-1834, død på Somdalen 25/11-1915. Ble 21/6-1857 gift med Anders Evensen Hval (1834-1882). Eide søndre Hjelmerud 1865-1881, og østre Somdalen fra 1881. Deres eldste sønn var Ole Andreas Andersen Hval, født på Finsand 9/8-1857, og som ble oppfostret av Mari og Abraham Hval.
8. Torstein Olsen Finsand, født 7/6-1836. Meldte utreise til Amerika 10/5-1869.
9. Maren Olsdatter, født 2/1-1839. Død 6/5-1840.

Ole Trulsen Fjøsvisken, født i Haug 1828 og død 2/12-1904 ble 1850 gift med Marte Olsdatter Finsand, født 22/7-1827 og død 1883.

Ole Trulsen overtok midtre Somdalen etter sin svigerfar i 1850 da han giftet seg med Marte. Ole var sønn til Truls Torkildsen Flaskerud/Klintodden/Aslaksrud (1778-1832), yngst av "Flaskerud-kara", i dennes 2. ekteskap. Ole var således halvbror til Anders Trulsen nordre Somdalen, som druknet i Begna 4 år før Ole ble født

(som enkemann ble Truls Torkildsen i 1825 gift igjen med Karen Torine Paulsdatter Thoen).

Ole Trulsen, farløs fra 4 års alder, og Marte Olsdatter fikk disse barna:

1. Karen Olsdatter Somdalen, født 24/1-1850. Hun var ved folketellingen 3. desember 1900 husholderske hos sin bror Gudbrand. Karen døde ugift som rentenist på Hval 12/6-1919.

2. Olava Olsdatter Somdalen, født 9/5-1852. Hun var også husholderske hos sin bror i 1900. Hun døde ugift på Rikshospitalet 24/10-1914.

3. Gudbrand Olsen Somdalen, født 18/12-1855. Han ble eier av midtre Somdalen etter sin far i 1886. På Gudbrands tid var midtre Somdalen skyss-stasjon. Godt voksen giftet Gudbrand seg med Helga Halvorsen fra Persplassen, født i 1872. Antagelig fikk de ingen barn. I 1918 solgte Gudbrand gården til rittmester Hagen, kjøpte hus i Hønefoss (Sundgaten 19, 10. oktober 1918), og flyttet dit.

4. Ole Kristian Olsen Somdalen, født 12/9-1865.

Rittmester Hagen var eier av midtre Somdalen fra 1918 til 1934. Han var bror til børsemaker og forretningsmann Hagen i Oslo. Han hadde forpaktere til å drive jorda, først Otto Sveen, deretter Petter Dølerud.

I 1934 ble så midtre Somdalen solgt til brødrene Nils Ingolf Gundhus, født 1907, og Eskil Arve Gundhus, født 1912. De var fra Bendiksby på Simostranda i Modum. Nils Ingolf ble i 1937 gift med Borghild Helgerud, født 1911. Eskil Arve ble i 1944 gift med Ingrid Brubråten.

Eieren av midtre Somdalen i 1996 er Erik Gundhus, født 1937. Han ble i 1967 gift med Inger Helene Oppen, født 1942.

SOMDALEN, søndre.

Gammelt matr. nr. 129, etter 1838 nytt nr. 143, løpenr. 346. Idag g.nr. 275, b.nr. 4. Skyld før 1838 3 1/8 lpd. Før 1781 var skylden 6 1/4 lpd., da ble gården delt i to like gårdeparter, midtre og søndre Somdalen. Før 1720 var skylden 12½ lpd., det var samme skyld som nordre Somdalen senere har hatt. Ca. 1720 ble den første delingen av søndre Somdalen i en østre og søndre del foretatt.

22271 # 11677
Lars Syversen Somdalen, født ca. 1615-1620 og død like før 1670, var i 1661 eier av 1/4 fjerding tunge i Somdalen, benevnt søndre Somdalen, som senere etterhvert ble delt i de tre deler. Lars Syversen var odelsbonde til søndre Somdalen, det går tydelig fram av dokumenter fra denne tiden. Dokumentene er vedlegg til denne historien.

Lars Syversen må derfor ha hatt nære slektsbånd til eieren av Somdalen før 1660, Per (Peder) Somdalen, nevnt som eier i 1624 (kalt Per Folum, og helst samme mann), i 1642, 1647, 1652 og 1655. Vi kan jo anta som hypotese at Lars Syversen var svigersønn til Per Somdalen, og at Rolv på nordre Somdalen var hans sønn. At han ble kalt Per Folum ved et par anledninger kan jo bety at han i tillegg til å eie Somdalen, også var leilending på Follum, som var kirkegods på denne tiden.

Lars Syversen døde før 1670. Enken etter Lars, som vi ikke vet navnet på, har nok kommet i økonomiske vanskeligheter, for hun har måttet pantsette gården til Archtander-familien. Denne familien var så eiere av søndre Somdalen i en 30-års periode. I 1703 ble gården igjen kjøpt tilbake av Lars Syversens datters ektemann nr. 2.

Lars Syversen Somdalen og hustru hadde tre døtre:

1. Live Larsdatter Somdalen, født ca. 1650, ble 1. gang gift med Lars Syversen II (1645-1702). Live ble farløs før hun var 20 år, og hun giftet seg altså med en mann som het det samme som faren. Dette skapte en tid visse vanskeligheter for slektsforskere. Derfor har vi kalt ham Lars Syversen II. Hans mulige opphav på neste side. I perioden ca. 1670-1703 var familien Archtander de egentlige eiere av søndre Somdalen, mens Live og Lars var brukere. Om Lives 2. ekteskap, se neste side.
2. Jøran Larsdatter (1651-1740) ble gift med Anders Andersen Lysti d.e. (Løsti, Løstig) (1650-1721). De bodde i Lysti, som Anders hadde ryddet. På slutten av hans levetid ble søndre Somdalen delt i en østre del og en søndre del. Deres sønn Lars Andersen ble eier av østre Somdalen (Somdalshaugen). Foruten Lars hadde de barna Anders som ble stor tømmerhandler på Nes, og Inger, som kom til Lindaasen.
3. Marit Larsdatter (1654-1733) ble gift med Gulbrand Olsen Bergsund (1663-1742) Gudbrand kjøpte i 1703 3 1/4 skinn i østre Bergsund av Søren Hansen Lemmich. Gudbrand kjøpte Busterud i 1723 og flyttet dit. Det var Marits og Gudbrands sønnesønn Ole Olsen Klintodden som 2. februar 1703 ble drept i kvernhuset på Somdalen, en stygg sak, som også omtales i et bilag til denne historien.

Live Larsdatter Somdalen, født ca. 1650, ble første gang gift omkring 1670 med Lars Syversen II (1645-1702). I en rettergang ved Samsjøen 18. mars 1696 vitnet Lars Sommedal at han var 51 år gammel, og at han var født og oppvokset i Ådalen. Med stor grad av sikkerhet kan vi derfor fastslå at Lars Syversen var fra Skagnes, sønn av Sjurd Gulbrandsen Skagnes. Sjurd var bruker av halve Skagnes, og var første gang nevnt i skattemanntallet for 1633. Han var dessuten en tid også bruker av Rustand, nabogård til Skagnes. I sogneprestens manntall for 1666 het den ene oppsitteren på Skagnes Siffer (Sjurd, Syver) Gulbrandsen. Hans alder var oppgitt til 70 år. Han hadde sønnen Lars, 22 år gammel, en alder som stemmer svært godt med aldersangivelsen i 1696. Vi har kalt ham Lars Syversen II for ikke å forveksle ham med hans svigerfar med samme navn. Bruker av søndre Somdalen ca. 1670-1702. Live og Lars hadde disse barna:

1. Rønnov Larsdatter (1672-1756). Hun giftet seg før 1703 med Erik Finsand.
2. Berte Larsdatter. Hun var også gift før 1703, vi vet ikke med hvem.
3. Mari (Maren) Larsdatter. Død 1723. Ble 3/4-1712 gift med Kristoffer Trulsen Semmen.
4. Lars Larsen Somdalen (1691-1763). Gift med Anne Olsdatter. Ble engang etter 1720 eier av søndre Somdalen, se videre.
5. Marit Larsdatter (1694-1772). Ble 1. gang i 1715 gift med Wegger Olsen Samsjøen/Buttingsrud (1690-1740), som kjøpte Buttingsrud i 1734. Marit ble 2. gang gift i 1741 med enkemannen Elling Gulbrandsen Blakstvedt (1679-1763).

Live Larsdatter ble 2. gang gift i 1703 med Guttorm ^{(Persen?) Pedersen} Jørاندby fra Hedalen. Guttorm kjøpte i 1703 søndre Somdalen, av skyld $\frac{1}{2}$ fj. tunge m.b. for 300 rdl. av Christopher Archtander, som i 1697 var tilskjøtet gården av sin mor, enken Ingeborg Hansdatter. Guttorm løste samtidig ut sine svigerinners odelsrett, se bilag bak i historien.

Guttorm og Live fikk ingen barn. Vi vet heller ikke når de døde. I kirkeboken for 22. oktober 1730 står det om Guttorm: "Publ.abs.: Guttorm Somdalen formedelst han hadde forsømt Alterens Sakramente". I 1711 betalte Guttorm tjenerskatt for en tjenestepike og en tjenestegutt.

Lars Larsen Somdalen (1691-1763) ble gift med Anne Olsdatter. Denne Lars Larsen var den første i en serie etterkommere på søndre Somdalen med samme navn. Lars mente seg odelsberettiget til søndre Somdalen, og lyste pengemangel 26/11-1713. Når han egentlig overtok gården etter stefaren Guttorm Pedersen vet vi ikke eksakt, men det var engang i 1720-årene. Søndre Somdalen ble som også nevnt under østre Somdalen, delt i to like deler omkring 1720, med fetteren Lars Andersen som eier av østre Somdalen. I 1740 og 1750-årene var den daværende eieren av østre Somdalen Halvor Aslesen. Han og Lars Larsen var sammen om bruken av begge gårdene en tid.

Lars og Anne hadde disse barna:

1. Lars Larsen Somdalen (1729-1813). Ble neste eier. Han var gift 2 ganger, første gang i 1759 med Eli Helgesdatter Wehme. De fikk 4 barn, se videre. I sitt 2. ekteskap, inngått 1800 med Kjersti Olsdatter, fikk Lars ingen barn.

2. Berte Larsdatter (1731-før 1777) ble 1755 gift med sin 3-menning Gudbrand Larsen Busterud (1722-1802). Gudbrand ble som enkemann 1777 gift med Anne Østensdatter (1749-1805).
3. Dorte Larsdatter (1733- mulig død 1816) ble 1757 mor til Marte Iversdatter. Faren var Iver Gudbrandsen Enger, født 1735.
4. Syver Larsen (1735-1819) ble 1770 1. gang gift med Anniken Pedersdatter, død før 1775. Syver ble 2. gang gift 1775 med Anne Torsdatter Klækken. Syver, som først hadde bodd i Rankedal (ble enkemann der), fikk gjennom sitt andre ekteskap part i nordre Klækken. Denne andelen solgte han i 1796, idet han allerede i 1792 hadde kjøpt Bråten i Heradsbygda av broren Abraham for 1600 rdl.
5. Ole Larsen Somdalen (1737-ant. død 1810), soldat før 1764, ble 1. gang i 1764 gift med Ragnhild Trulsdatter Skollerud (1746-1781), og 2 gang 1782 med Marit Halvorsdatter Rødningsand, født 1757. Ved en ny deling av søndre Somdalen i to like store deler i 1781, kalt midtre Somdalen og søndre Somdalen, ble Ole Larsen eier av midtre Somdalen, idag b. nr. 3. Se midtre Somdalen.
6. Peder Larsen Somdalen/Tosseviken (1742-1815) var også gift to ganger. Første gang i 1765 med enken Sidsel Ellingsdatter på nordre Somdalen (1720-1769). 2. gang ble Peder i 1771 gift med Rønnov Andersdatter Tossevigen, født 1753. Les mer om Peder Larsen under kapitlet om nordre Somdalen.
7. Abraham Larsen, døpt 1/2-1744, ble 1771 gift med Olea Knudsdatter Bråten. Abraham ble eier av Bråten i Heradsbygda: "Abraham Larsen vitterliggjør at hans trolovede Olea Knudsdatters foreldre Knud Pedersen og Ingeborg Amundsdatter har solgt ham gården Bråten. Kjøpesum 800 rdl. og livøre". Datert 4/11-1771. I 1792 solgte Abraham denne gården til sin eldre bror Syver Larsen og flyttet til Kittilsrud gård, Sylling i Lier.
8. Elsebeth (Elisabeth) Larsdatter, født ca. 1746. Levde ved skiftet etter faren 1763.
9. Jacob Larsen, født ca. 1749. Levde ved skiftet etter faren 20/2-1763.

Lars Larsen Somdalen (1729-1813) var gift 2 ganger. I 1759 ble han første gang gift med Eli Helgesdatter Wehme, og fikk 4 barn med henne. I sitt 2. ekteskap 1800 med Kjersti Olsdatter, født 1755, fikk han ingen barn. Lars var eier av søndre Somdalen fra 1762 til 1789. Lars og broren Ole delte gården mellom seg i 1781, se ovenfor. Barn i 1. ekteskap med Eli Helgesdatter:

1. Helge Larsen, født 1760. Død.
2. Lars Larsen Somdalen, døpt 26/2-1763 og død 1834, ble 1793 gift med Olia Fingarsdatter Enger (1775-1823). Eier av søndre Somdalen fra 1789 til 1824, se forts.
3. Helge Larsen, døpt 19/1-1766. Gift 1. gang 1799 med Ragnhild Halvorsdatter Rødningsand (1776-1809). Gift 2. gang med Gjertrud Guttormsdatter. Helge var først gårdbruker i Rødningsand, men flyttet senere til Skollerudeie, antagelig Kastbråten. Barn i 1. ekteskap: Lars f. 1799, g. Åse Halstensdatter fra Hallingdal, i Kastbråten. Halvor f. 1803, gift 1. gang med ?, gift 2 gang med Kristi Klemetsdatter Bergsundeie, i Aslebråten, senere utv. til Amerika. Eli, f. 1806, g.m. Erland Pedersen, i Odden u/Flaskerud. Ole, g. Kari Syversdatter, i Bergsundlia. I 2. ekteskap bl. a. Ragnhild 1813 og Marit 1816, g.m. Nils Klemetsen. Finbråten.
4. Knud Larsen, døpt 27/2-1768. Gift 1796 med Sigri Halvorsdatter Rødningsand, døpt 22/2-1772. Bodde på Røste, Teigen, Hallingbyeie. Barn: Eli 1798, Ragnhild 1800, Lars 1805, kanskje flere.

Lars Larsen Somdalen (1763-1834) ble 1793 gift med Olia Fingarsdatter Enger (1775-1823). Lars var eier av søndre Somdalen, 3 1/8 lpd. fra 1789 til 1824.

Lars og Olia fikk mange barn:

1. Else Larsdatter, døpt 17/1-1795. Død like etter fødselen. Begr. februar 1795.
2. Eli Larsdatter, døpt 26/6-1796. Hun ble gift med Ole Johnsen Teigen, født ca. 1797.
3. Lars Larsen Somdalen, døpt 2/9-1798 og død 1877, ble 1829 gift med Pernille Larsdatter Stavlundstøen (1794-1863). Neste eier, fra 1824 til 1854.
4. Ragnhild Larsdatter, døpt 11/10-1800 og død 7/11-1890, ble 21/12-1822 gift med Mikkel Olsen Heggebakken, døpt 1/1-1795 og død 17/2-1876, "83 år".
5. Else Larsdatter, døpt 10/7-1803. Død 6 år gammel, begr. juni 1809.
6. Gunhild Larsdatter, døpt 22/9-1805. Gift ca 1829 med Helge Jonsen Rødningsand, født 1/1-1804. Utvandret til Amerika 1852 med 7 barn.
7. Marit (Margit) Larsdatter, døpt 16/8-1807. Gift 1842 med Lucas Olsen Hvalseie eller Hallingby, født ca. 1797. Helge Christoffersen Heen (1845-1897) var deres svigersønn, se Heen-slekta av Th. Solberg, heftet Ringerike 1986.
8. Else Larsdatter, født ca. 1809. Ble gift 1836 med Ole Bendixen, født 1807 i Hole. De bodde i Semmeneie i 1836. Ole var skomaker, og forpaktet Nilsedalen 1865. Etterkommere i Amerika.
9. Olia Larsdatter, 13/9-1812 og død 6/1-1864, ble 1836 gift med Ole Jespersen Hallingby, født ca. 1795. Gårdbruker og selveier, Hallingby.
10. Fingar Larsen, født ca. 1814, "ungkarl og skoleholder" i 1843. Gift i 1843 med Anne Gudbrandsdatter Heen (kalt "moster Tangen", født ca. 1820). Annes far var Gulbrand Christoffersen nordre Heen. Fingar og Anne bodde på Tangen (ved Semmen), der Fingar var bonde og selveier.
11. Christi Larsdatter, født 6/11-1816 og død som liten, begravet 30/8-1817.
12. Knud Larsen, født ca. 1818. Han ble 1849 gift med Ingeborg Andersdatter, kalt Hallingby ved giftermålet. Hennes far var Anders Torstensen (Henseie 1801 ?)

Lars Larsen Somdalen (1798-1877) ble 1829 gift med Pernille Larsdatter Stavlundstøa, født ca 1794 og død 28/3-1863. Hennes far var garver og husmann Lars Pedersen, og hennes mor var Tollina Andersdatter. Lars var eier av søndre Somdalen 1824-1854.

Barn:

1. Lars Larsen Somdalen, født 21/2-1829 og død 12/11-1854. Ugift. Var eier av søndre Somdalen kort til før sin død.
2. Inger Torine Larsdatter, født 1/4-1832 og død 30/4-1919. Ble 1854 gift med enkekmannen Erik Hansen Opprud, født på Jevnaker 7/11-1817 og død på Somdalen 19/2-1917. Ble eiere av søndre Somdalen etter hennes brors død senhøstes 1854.
3. Olia Larsdatter, født 26/2-1835 og død 21/11-1837.

Inger Torine Larsdatter Somdalen, født 1/4-1832 og død 30/4-1919, ble 1854 gift med enkemannen, gardbruker og smed Erik Hansen Opperud, født i Roeneie på Jevnaker 7/11-1817 og død på Somdalen 19/2-1917, nesten 100 år gammel. Erik var Ådalens eldste de siste årene av sitt liv. Erik Hansen hadde ved sitt første ekteskap med Karen Jonsdatter Opperud (1817-1851) blitt eier av Opperud i Haug, en gård han eide fra 1849 til 1891. Gården Teserud i Haug eide han også noen måneder i 1849. Ved sitt ekteskap med Inger Torine, eneste gjenlevende barn på søndre Somdalen, ble Erik Hansen eier av søndre Somdalen fra 1854 til 1891, da svigersønnen Ole Andreas Hval overtok. Erik Hansens foreldre var Hans Hansen Roeneie og Anne Andersdtr. Barn:

1. Karen Oline Eriksdatter, født 6/5-1856 og død 16/3-1918. Ble 2/10-1883 gift med Ole Andreas Andersen Hval, født på Finsand 9/8-1857. Ble eier av gården etter 1895, se videre.
2. Petra Eriksdatter, født 1858, var gift 2 ganger: 1 gang 1891 med Edvard Andersen Hval, født i Norderhov 1860. De fikk ingen barn. Edvard kjøpte i 1891 Opperud av svigerfaren. Som enke solgte Petra Opperud i 1903 til Johan Skøien, som var lærer og kirkesanger. Petra Eriksdatter ble 2. gang gift med H.I.Toresen. Heller ikke i dette ekteskapet var det barn.
3. Hanna Eriksdatter, født 17/10-1860 og død 24/12-1864.
4. Lise Eriksdatter, født 1863, ble gift med Ingvald Lie, Lier. Senere var de bosatt på Høvik. 3 barn.
5. Hanna Eriksdatter, født 1865 og død 1905. Ble gift med gårdbruker Martin Bolstad i Lier. Han var senere kjøpmann i Drammen. 6 barn.
6. Olia Eriksdatter, født 30/11-1867 og død 15/8-1868.
7. Olea Eriksdatter, født 18/7-1869. Hun ble gift med Anton Oppen, født 1859. Han var eier av øvre og nedre Veme. 2 sønner.
8. Elise Eriksdatter, født 21/3-1872. Gift 1897 med Martin Olsen Sætrang, gårdbruker i Haug og født 1868. 2 barn.
9. Thora Eriksdatter, født 13/9-1875. Ble 1902 gift med Ole Haldorsen fra Ulnes i Valdres, født 1875. Han var lærer ved Sagene skole. 2 barn.

Ifølge Lagesen skulle det også være født en gutt i dette ekteskapet. Han døde også.

Karen Oline Eriksdatter Opperud, født 6/5.1856 og død 16/3-1918, ble 2/10 1883 gift med Ole Andreas Andersen Hval, født på Finsand 9/8-1857.

Ole Andreas Hval eide søndre Somdalen fra 1891 til 1918 (forpakter en tid Johan Mikkelsen)

"	"	"	"	østre Somdalen	fra 1883 til ca. 1918.
"	"	"	"	øvre Hval	fra 1882 til 1911.
"	"	"	"	nedre Hval	fra 1896 til 1915 (Deleier fra 1894)

Deres barn, se neste side

Ole Andreas Andersen Hval og hustru Karen Oline Eriksdatter hadde disse barna:

1. Mari Aslaksrud, født 24/5-1884. Ble gift med Johan Aslaksrud, født 1862. Han var lensmann i Ådalen og eier av vestre Bergsund. De hadde to sønner. Den eldste, Gudbrand Bergsund, ble gift med Rønnaug Enger. Den yngste, Ole Andreas Aslaksrud (1915-1995) var gift med Kari Larsen, født 1919. Ole Andreas ble eier av søndre Somdalen etter sine onkler Kristian og Erik Hval.
2. Abraham Hval, født 2/9-1885, ble 1911 gift med Thea Halvorsen. Var eier av øvre Hval fra 1911 til 1955, da datteren Kirsten Bang overtok. Etter 1976 er hennes sønn Steinar Bang eier.
3. Thora Brochmann Nordhagen, født 18/2-1887. Ble 1909 gift med arkitekt Johan Olav Brochmann Nordhagen, født i Kristiania 1883.
4. Anders Hval, født 18/4-1889. Ble 8/7-1918 gift med Turi Trondsdatter Buttingsrud, født 27/4-1896. Anders var eier av østre Somdalen eller Somdalshaugen fra ca. 1918 til omkring 1947. Deres døtre Kristi og Inger eier denne gården i 1996.
5. Erik Hval, født 1/9-1891. Ble 1925 gift med Lalla Rognerud. Eide nedre Hval. Ble dessuten eier av søndre Somdalen etter broren Kristian som ble skutt av tyske soldater i 1940.
6. Kristian Hval, født 20/3-1894 og død 15/4-1940, skutt av tyske soldater under invasjonen av Norge. Eide søndre Somdalen fra 1918 til sin død. Hans datter er Kirsten Konstad, født 16/5-1926.
7. Anna Holst, født 1897. Ble gift med Wilhelm Christopher Holst, født i Drammen 1895. Hadde 3 barn, 2 sønner og en datter. Sønnene Einar Andreas, født 13/4-1924, og Per, født 16/5-1925, ble skutt av tyskerne sammen med onkelen Kristian og Thor A. Moen, uten noen som helst grunn, 15. april 1940.

Eier av søndre Somdalen bruks nr. 4 er i 1996

- Johan Aslaksrud, sønn av ovennevnte Ole Andreas Aslaksrud og hustru Kari, født Larsen - født 1947. Er gift med Gro Hovland, født i Holmestrand 1947.
- Johan Aslaksrud er eier fra 1981, og stammer kognatisk i 10. ledd fra eieren av søndre Somdalen i 1661, Lars Syversen Somdalen. D.v.s. at Lars Syversen er Johan Aslaksruds 7-tip oldefar.

Thorleif Solberg:

Fra Tingbok 25 for Ringerike og Hallingdal, s.51 b. PF 1119.

Den 29.mai 1682 ble retten betjent ved Samsjø dam og på Sommedal i Ådalen, overværende Ko. Maj.s foged Hendrich Pettersen, bygdelensmannen Villads Trøgstad og seks lagrettesmenn, nemlig: Jon Vågård, Stener Marigård, Ole Hval, Johannes Grønvold, Jens Grønvold og Ole Knutsen Hval.

Uti rette fremkom lagmannen over det opplandske lagdømme, vel-edle Jørgen Philipsen, som ved en given varselseddel av 22.mai hadde ved femte stevne hit citeret og uti rette fordret Knut og Laurs Sommedal, Gunder Laursen ibid og Peder Rolfsen, item sal. Carl Bersunds enke Rønnuf med hennes tjener Anders Løsti, til å lyde dom og påhør hvis vitnesbyrd han akter å føre i følgende saker:

1. At de voldelig uten dom har berøvet ham nogle til hundrede tylter tømmer ifra, som hans bønder og andre på Hadeland har hugget for ham mellem Hadeland og Samsjø.
2. At de ulovlig ladet annet merke på hans tømmer.
3. At de har opprevet hans dammer og bygninger i Samsjø, og voldelig-en bemektiget seg samme tømmer, og sådant på en hellig søndag forrettet, og drevet det gjennom hans dammer.

Hitstevnt var av lagmannen også Østen Rønnerud og Harald Grefte-gref av Jevnaker, item Guttorm Kvelsrud, Peder Grefte-gref, som tømmeret for hr. lagmannen har fremdrevet, likeså Nils Andersen, tjener på Rønnerud.

Item følgende prov: Gunder Christoffersen, Peder Finde, Knut Hendriksen, Narve Hansen, Anders Olsen på Bjellum, Lars Olsen Valberg(?), Embrit Brynildsen, Mogens Pedersen Rustød og Hans Rustød.

Knut Sommedal inngav en seddel som Anders Nilsen Moss haft Knut og Laurs Sommedal tilskreven, at de skal utdrive det forbem. tømmer, dat.25. gbr 1681.

Derefter fremstilte seg de innstevnte som for velb.hr.lagmann hadde hugget og fremdrevet tømmeret.

Østen Rønnerud tilsto at han forleden vinter fremdrevet 56 tylter, som han ladet hugge i Hadelands eiger imellem Samsjø og Rand, til å kunne betale sine skatter og avgifter. Tømmeret var alt merket med hr.lagmannens ^{huløse} faløkse, og han hadde oppebåret fyldest betaling av hr.lagmannen. Hans tjener Nils Andersen var samme sted blitt overfalt av en løsgjenger, nemlig Gunder Laursen, som hadde sitt tilhold hos Knut Sommedal.

Laurs Sommedal tilsto og han i våres med sin granne Knut Sommedal

av sin landherre Samuel Hansen var truet til å nedføre forn.

Østen Rønneruds tømmer, så og Harald Greftegrefs, som Harald nu tilsto var 30 1/2 tylt. Tilsto og Laurs Sommedal at hans granne Knut Sommedal hadde tilskyndet og tiltruet at kjøre det ned til vannet, hvor tømmeret ble sluppet gjennom dammen. Laurs Sommedal mener seg derfor å være uskyldig og bad om forlatelse for sin uvidnetlig forseelse.

Peder Greftegref hadde på samme sted hugget og fremdrevet 23 tylter, som han hadde et langt stykke fremkjørt, og som Knut Sommedal ham nu fratok.

Knut Sommedal benektet ei at han det jo således hadde taget, men han sa at han ble truet dertil av sin landherre Anders Nilsen. Deretter fremstilte lagmannen provene Peder Madtisen og hans kvinne Ragnil Embritsdatter, item Gunder Christoffersen som hadde sitt tilhold hos dem. De vitnet at nestleden lørdag for fjorten dager siden, da så og hørte de etternevnte ved Samsjø-dammen: Samuel Hansen, Nils Villadsen, Knut og Laurs Sommedal, Gunder Laursen løsgjenger og Knuts stesønn Peder Rolfsen, at de samme lørdags aften merket og utslapp tømmer gjennom dammen og luken, og de holdt ved også søndags morgen.

Det omrørte tømmer lå nå i elven, og ble eftersett av rettens betjenter, og det ble funnet både hr.lagmannens ^{hul} faløks-merker på det, likeså en del med Anders Nilsens merke, og en del med Ingeborgs, sal.Hans Hansens.

Guttorm Kvelsrud prøvet at han hadde hugget 19 tylter tømmer for hr. lagmannen litt nordenfor den forbem. hugst. Derav beretter han at Rønnau Bersund hadde annammet 10 tylter for gjeld han var henne skyldig, men samme tømmer ble senere levert til Nils Pedersen, som er lagmannens fullmektig.

Knut og Laurs Sommedal og Peder Rolfsen ble for sådan adferd, og også for brudd mot Sabatens helligholdelse, tilfunden enhver å bøte til Ko.Maj. 8 ørtuge og 13 mark sølv, og til Christiania Hospital 10 rdl, og til hr. lagmann Jørgen Philipsen for denne process' omkostning, for en hver 6 rdl, dog uformen et å ha deres regress igjen til hovedmennene.

Knut Sommedal ble også dømt for å ha hatt løsgjengeren Gunder Laursen til opphold hos seg, som foruten de nevnte og andre forseelser, hadde rømt fra sitt Compagni. Knut måtte for dette ut med 13 mark sølv til Ko.Maj., 10 rdl til Christiania Hospital, og til hr.lagmannen for hans omkostninger 6 rdl.

Kiendes vi underskrevne Gulbrand Bersund paa min Qvinde Margit Bersunds vegne, og Anders Andersen Løstig paa min Qvinde Jørand Løstigs veigne, samtlige boende i Aadalens Annex i Nørdrehougs Præstegield paa Ringerike og gjør her med for alle vitterlig, at vi af fri villie og velberaad hue saa vel som og med forberørte voris kiere hustruers beraadføring ja og samtøche har afstaaet og overdraget, som og herved afstaar og overdrager fra os og alle vore arvinger til Erlige og vel-agte ungkarl Guttorm Pedersen Jørandbye af Hedals Annex i Ourdals Præstegield i Valdars, ald dend odelsret og tillstand udi dend gaard Summedalen i bemeldte Aadalen beliggende som enken Live Summedalen er paaboende for hvilchen forskrevne odelsret og tilstand meerbemeldte Guttorm Pedersen har betalt mig, Gulbrand Bersund fiorten Rixdaler Contant, og mig Anders Andersen Løstig, sex rixdaler, foruden hvilchet jeg ogsaa niuder (nyter) den huusmands-plads under Summedals eier, uden nogen afgift, som af mig bebygget, oprød og nu bebos, samt et støche Braatteland saa meget som vi kand forenes om mig til rette at oprødde og efter min og Qvindes død, våre børn at være nærmest samme huusmandsplads for leje og rettighed det tiltræde og bruge, saa niuder jeg og ubehindret fæbøde (beite) til mine creature i Summedals marchen, ogsaa megen bygningsskaug som jeg til huus-fornødenhed behøver, Thi kiendes vi os etterdags for os og våre arvinger ingen ydermeere lod-deel eller Rettighed at have til eller udi formeldte Summedal i nogen maade men det at følge hannem og hendes arvinger til evindelig odel og eiendom af os og vore arvinger u-paa- anchet og upaa-kiert i alle måter hvor til vi skal være hans fulde og faste hiemmel for alle og hvers til tale som der paa med ... vilde ellers kunde tale i nogen maade og i alle maader holde hannem og arvinger uden skade og i alle optænelige maader skadesløs, dets til vitterlighed at dette for fødde og u-fødde holdes og efterkommeres skal, haver vi sete voris signeter her neden under sampt og venligen ombedet ærlig og velforstandige mænd Anders Jacobsen og Ole Helgesen Bersund

Dette ved os som vidner til vitterlighed at underskrive og forseigle

Datum Bersund Di. 27. January 1703

Gulbrand Bersund
(segl)

Anders Løstigs

bomerche

Anders Jacobsen
(segl)

Ole Helgesen
Bersund
(segl)

SKIFTET ETTER LARS SYVERSEN SOMDALEN

Ringerike og Hallingdal skifteprotok. 3, folio 489.

C.M.Ac. samt efternevnte vurderings Mænd, neml. Nub Strande, Ole Ringerud og Hans Tossevig, gjør vittetlig at Anno 1703, 3. febru. vare vy paa den gaard Summedal i Viger annex i Aadalen underliggende Norderhovs Prestegjeld paa Ringerike, til at forrette et Riktigt Skifte og deele efter den sl. afgagne Dannemand Lars Siuversen Sommedal og det imellem hans efterlatte Qvinde paa den eene, samt deris sammen afilede børn neml. Lars Larsen item Rønnov, Berte, Marj og Marit Larsdøttre anden side, blef da registrered, vurdered og laadnet som efter følger.

Creaturene	rikstd.	ort	skilling
1 sortsidet Kue	3	-	2 - 0
1 Rødsidet dito	3	-	2 - 0
1 hvid dito for	3	-	0 - 0
1 Rødfleched dito	2	-	2 - 0
1 sortfleched dito	2	-	0 - 0
1 Rød Qvie	2	-	0 - 0
1 sort Qvie	2	-	0 - 0
1 sort dito med hvid hoved	2	-	0 - 0
1 sort Qvie for	1	-	2 - 0
1 grou oxen	1	-	0 - 0
4 kalver for	3	-	0 - 0
5 voxne søver	2	-	0 - 0
4 lam for	2	-	0 - 16
4 voxne gieter	2	-	0 - 0
2 ung gieter	0	-	3 - 0
5 giet unger	0	-	3 - 8
1 gl. blachet hest	5	-	2 - 0
1 gl dito for	2	-	0 - 0

Sengeklæder samt Benche og Liiv klæder.

2 svenske tepper	2	-	0 - 0
1 sengeklæde	1	-	0 - 12
1 gl dito	2	-	0 - 0
1 handklæde	0	-	0 - 16
1 strij lagen	0	-	1 - 0
1 benche klæde	0	-	0 - 16
1 dito for	0	-	3 - 0
2 handklæder	0	-	1 - 0
1 dito	0	-	0 - 16

5 skind for ..... 1 - 2 - 0
 1 skindtrøje ..... 1 - 1 - 0
 1 graa vadmeelstrøje .... 0 - 2 - 2
 1 gl. dito ..... 0 - 1 - 0

Jerntøy samt andet Redskab og
 trævare.

1 borse med hylster ..... 2 - 3 - 0
 1 heste Sæller for ..... 0 - 3 - 0
 1 dito for ..... 0 - 2 - 0
 2de gl. dito for ..... 0 - 2 - 0
 1 heste grime ..... 0 - 1 - 0
 1 dito ..... 0 - 0 -16
 1 gl. Ride Sadel ..... 0 - 3 - 0
 1 tømmerhage ..... 0 - 1 -12
 1 dito ..... 0 - 1 -16
 1 tømmer Lenche ..... 0 - 0 -16
 1 dito ..... 0 - 0 -16
 Smedie Redskab for ..... 4 - 0 - 0
 1 telgebille ..... 0 - 2 - 0
 1 hugøxe ..... 0 - 0 -12
 2 dito g. for ..... 0 - 0 -16
 2 Liaa ..... 0 - 1 - 0
 3 dito ..... 0 - 1 - 0
 6 gl skiever ..... 0 - 1 - 0
 1 Plov med Jern ..... 0 - 3 - 0
 1 harve ..... 0 - 0 -12
 1 dito ..... 0 - 0 - 8
 1 Skohammer og Tang ..... 0 - 0 -16
 1 handsaug ..... 0 - 0 -16
 1 grydte ..... 5 - 0 - 0
 1 dito ..... 2 - 0 - 0
 1 dito ..... 0 - 1 - 0
 1 mindre dito ..... 0 - 0 -12
 1 kar for ..... 1 - 0 - 0
 1 gl. dito for ..... 0 - 0 -12
 1 gl. dito for ..... 0 - 0 -12
 1 kar for ..... 0 - 1 - 0
 1 Ølfrøs for ..... 0 - 0 -16
 1 kiste for ..... 0 - 1 - 0
 1 Skriin for ..... 0 - 0 -16
 1 kiste ..... 0 - 0 -16
 1 kar for ..... 0 - 1 - 0
 1 dito ..... 0 - 0 -12
 3 Steenfader ..... 0 - 1 - 0
 Træfader for ..... 2 - 0 - 0
 1 knive for ..... 0 - 0 -12
 1 bøtte ..... 0 - 0 - 8
 1 Spand ..... 0 - 0 - 8
 1 dito ..... 0 - 0 - 6
 1 dito ..... 0 - 0 - 6
 1 vasstaae ..... 0 - 0 - 6
 Tallerschener for ..... 0 - 0 -12
 Noe Redskab for ..... 1 - 0 - 0
 Sovskind for ..... 0 - 2 -16
 2 ufalte fiskegarn ..... 0 - 2 -16

1 Pande ..... 0 - 0 -12
 Sk... ..... 0 - 1 - 0
 1 tache for ..... 1 - 0 - 0
 1 jernlysestage ..... 0 - 2 - 0
 1 spisslede for ..... 0 - 2 - 0
 1 dito ..... 0 - 2 - 0
 1 høyslede ..... 0 - 1 - 0
 1 Slibesteen med aas ... 1 - 0 - 0
 6 jern vier ..... 0 - 1 - 0

Efterstaaende giæld ogsaa Eldste datteren
 Rønno Larsdatter tillige med hendes søster
 Berthe er skyldig til boet for deris hiem-
 gift hvilchet dennem i deris arvelaader
 efter loven voteris.

Eldste søster Rønno bekommet

3 kiør ..... 10 - 2 - 0
 1 Qvie for ..... 3 - 0 - 0
 8 søver ..... 3 - 0 - 0
 1 Sengeklede ..... 1 - 2 - 0
 1 Skindfeld ..... 1 - 0 - 0
 2 Højender ..... 1 - 0 - 0
 1 Dug ..... 0 - 2 - 0
 1 Strijlagen ..... 0 - 1 -12
 4 handklæder ..... 0 - 2 - 0
 2½ tønde korn for ..... 5 - 0 - 0

Berte Larsdatter bekommet:

3 Kiør ..... 10 - 2 - 0
 1 Qvie ..... 3 - 0 - 0
 8 søver ..... 3 - 0 - 0
 1 Sengeklæde ..... 1 - 2 - 0
 1 Skindfeld ..... 1 - 0 - 0
 2 højender for ..... 1 - 0 - 0
 1 dug for ..... 0 - 2 - 0
 1 Strijlagen ..... 0 - 1 -12
 4 handklæder ..... 0 - 2 - 0
 1 tønde hafre ..... 1 - 0 - 0
 1 tønde korn ..... 1 - 3 - 0
 Reede penge ..... 3 - 0 - 0
 1 qvindfolch Sadel .... 4 - 0 - 0
 Plov Redskab ..... 1 - 0 - 0
 3 sleder ..... 1 - 0 - 0

-o0o-

Anders Lasig (Løstig?)
 Skyldig (til bord) .... 3 - 1 - 0
 Jon Rødningsand ..... 3 - 1 - 0
 Ole Blaxtvæt ..... 0 - 2 - 0

Boets vurderede løsøre med den tilstaaende
 giæld 87 - 0 - 6

Hvorimod bortskyldig giæld:

Christopher Hansen fordrer .. 8 - 2 - 3
 Anders Olsen ved Hønefoss ... 1 - 3 -16
 Hans Rye i Valdres fordrer .. 6 - 2 - 1

Hvorpaa levert Tømer 2 tølter og 6 stocher af fure(u) er	2 - 2 -16
Resten stor	4 - 0 - 0
Til Christian Møller	
Skyldig for een rettergang	3 - 0 - 0
Mons ^r Samuel Hansen	2 - 0 - 0
Poul Pedersen ved Hønefoss	3 - 1 - 8
Carl Trulsen Tienestedreng	1 - 1 -10
Tieneste Pigen Karj	0 - 2 - 0
Den sl. (salige) mands begravelses bekostning	4 - 2 - 0
For Skiftebrevets beskrivelse dessen umage og Stempeld Papir:	
Skiftebrevet	4 - 0 - 0
Til mænderne	1 - 0 - 0
Summa Summarum Beløber sig den bortskyldige giæld til	<u>34 - 0 -13</u>
Hvilchet fra Boeds formue aftaget bliver da arvingerne til deeling Penge	52 - 3 -17

-o0o-

Hvor nest er givet til Creditorene som følger:		Tieneste drengen Carl Trulsen	<u>1 - 1 - 0</u>
Christoper Hansen (skal ha)	<u>8 - 2 - 3</u>	udlagt:	
udlagt:		1 slibesteen med vass	0 -1 - 0
4 kalver for	3 - 0 - 0	6 Jern vier	0 -1 - 0
2 Svenske tepper	2 - 0 - 0	1 Pande	0 -0 -12
1 Sengeklæde	1 - 0 - 0	Legger fra sig til Karj Tienestepigen	
5 Skind for	1 - 2 - 0	2 skill.	
1 grou oxer for	1 - 0 - 0	Tieneste Pigen Karj	<u>0 - 2 - 0</u>
1 spand	0 - 0 - 6	udlagt:	
Legger fra sig til Enchen 3 skill.		1 Strijlagen	0 - 1 - 0
Anders Olsen	<u>1 - 3 -16</u>	1 handklæde	0 - 0 -16
tilkommer:		1 Spand	0 - 0 - 6
2 ung giæder	0 - 3 - 0	Tager hos Carl Trulsen	0 - 0 - 2
1 Tache for	1 - 0 - 0	For den Sl. Mands begravelse .	<u>4 - 2 - 0</u>
1 handklæde	0 - 0 -16	1 gl. hest for	2 - 0 - 0
Hans Rye i Valdres	<u>4 - 0 - 0</u>	1 Skind Trøje	1 - 1 - 0
Udlagt:		1 grou vadmeels trøje	0 - 2 - 0
1 grydte	2 - 0 - 0	1 gl. Sengklæde	0 - 2 - 0
1 koe for	1 - 0 - 0	1 benche klæde for	0 - 1 - 0
1 Jern Liusestage	0 - 2 - 0	Skiftebrevets beskrivelse med	
1 gl Spidsslæde	0 - 2 - 0	forsegled papir	<u>4 - 0 - 0</u>
Til Christian Møller for een rettergang tilkommer		Udlagt:	
1 hvid Kue	3 - 0 - 0	1 rødsidet kue	3 - 2 - 0
Mons ^r Samuel Hansen Archtander		Udj 1 Sort qvie for	0 - 2 - 0
1 Sort qvie	2 - 0 - 0	Vurderings Md.	<u>1 - 0 - 0</u>
Poul Pedersen	<u>3 - 1 - 8</u>	1 Hæste sælle	0 - 2 - 0
tilkommer:		2de gl dito	0 - 2 - 0
4 voxne gieter for	2 - 0 - 0		
4 smaa lam for	0 - 2 -16		
1 bencheklæde	0 - 0 -16		
1 Teglbille for	0 - 2 - 0		

Enchen Tilkommer for sin halving ..... 23 - 0 - 20½

5 Voxne Søver ..... 2 - 2 - 0
 1 gl blach hest ..... 5 - 2 - 0
 1 Sor(t) Siedet Kue .... 3 - 2 - 0
 Anders Lasig (Løstig?) skyldig til bord ..... 3 - 1 - 0
 1 Spand ..... 0 - 0 - 8
 Jon Rødningsand ..... 3 - 1 - 0
 12 tallerchener ..... 0 - 0 - 12
 Ole Blaxtvæt ..... 0 - 2 - 0
 1 hugøxe ..... 0 - 0 - 12
 2 liaa for ..... 0 - 1 - 0
 6 gl. Skiever for ..... 0 - 1 - 0
 1 Naver ..... 0 - 0 - 12
 1 Skoehammer og tang ... 0 - 0 - 18
 Smedie Redskab for .... 4 - 0 - 0
 2 handklæder ..... 0 - 1 - 0
 3 Steenfader ..... 0 - 1 - 0
 1 sortfleched qvie ..... 2 - 0 - 0
 Togar (Tilgode?) hos Christopher Hansen og hennes sønn 0 - 0 - 3½

Sønnen Lars Larsen for sin arvelodd ..... 13 - 0 - 22½

1 Rødfleched Kue for ... 2 - 2 - 0
 1 børs med hylster .... 2 - 2 - 0
 1 tømmerhage ..... 0 - 1 - 16
 2 gl. hug øxer for ..... 0 - 0 - 16
 1 Jern gryde ..... 5 - 0 - 0
 3 Liaaer ..... 0 - 1 - 0
 2 gl kar for ..... 0 - 1 - 0
 1 Ølfrøs for ..... 0 - 0 - 16
 1 Kar for ..... 0 - 0 - 12
 Træfader for ..... 0 - 2 - 0
 1 Kiste ..... 0 - 1 - 0
 1 Skrin ..... 0 - 0 - 16
 1 Nover for ..... 0 - 0 - 8
 1 kar for ..... 0 - 1 - 0
 Legger fra sig til sin Moder 3½ skill.
 og til sin søster Marj 5 1/8 skill.
 og til sin søster Margit 1/8 skill.

Mari Larsdatter tilkommer ... 6 - 1 - 23 1/4
 udlagt:
 1 Rød Qvie ..... 2 - 0 - 0
 5 gietunger ..... 0 - 3 - 8
 1 grydte ..... 0 - 0 - 12
 1 haandsaug ..... 0 - 0 - 16
 1 knive (?) for ..... 0 - 0 - 12
 1 heste grime for ..... 0 - 1 - 0
 Vef redskab for ..... 1 - 0 - 0
 1 Vassaae ..... 0 - 0 - 6
 Sovskind for ..... 0 - 2 - 16
 2de ufalte fiskegarn ..... 0 - 2 - 16
 1 tømmer lenche ..... 0 - 0 - 16
 1 kar for ..... 0 - 1 - 0
 Tager hos sin broder som legger fra sig 5 1/8 skill.

Margit Larsdatter ligeledes 6 - 1 - 23 1/4
 udlagt:
 1 Sort qvie med hvidt hoved 2 - 0 - 0
 1 kiste ..... 0 - 0 - 16
 1 gryde for ..... 0 - 1 - 0
 1 gl Ride Sadel ..... 0 - 3 - 0
 1 tømmerhage ..... 0 - 1 - 12
 1 Spidsslæde ..... 0 - 2 - 0
 1 Plov med Jern ..... 0 - 3 - 0
 1 Skaale (?) ..... 0 - 1 - 0
 1 højslede ..... 0 - 1 - 0
 1 hæste sælle for ..... 0 - 3 - 0
 1 gl. vadmelstrøje ..... 0 - 1 - 0
 1 bømme ..... 0 - 0 - 8
 Tager hos sin broder 1/8 skill.

Til curator

er tilsatt svogeren Erich Finsand i Aadalen som antager under sit verge sønnen Lars Larsen item ....
 Hvilche foreskr. foreholdes med deres Møndtl. Midler saaledes at omgaaes af de i fremtiden naar børnene kommer til Deris Møndige arv agter at prov ansvarlig saaledes forrettet og Skiftet forskrevet staa bevidnes med egen haand og hostrøgte signeter Actum Anno die it Loco ut Supra.

Somdalen.

Efterskrevne brev er tinglest på Hesselberg tingstue i Nørdrehougs Prestegjeld di. 26. Martj 1703.

Kiendes ieg underschreffne Christopher Hansen Archtander, borger og innvåner udi Bragnæs og her med for alle vitterliggjør at have skiødt, solt og afhændt som ieg og her med i fra mig, min kiere hustrue Kirsten Spar, voris børn og arvinger til ærlige og velfornumbstige Guttorm Pedersen og hans arvinger selger, skiøder og afhender den gaardeplads kaldes Summedalen beliggende i Nørdrehougs Præstegjeld i ytre Aadalen skylder aarligen en halv fierding tunge med bøxel og herlighed og efter som Guttorm Pedersen selv beretter at vil trolove sig med Enchen Live Larsdatter Summedalen, alt så og for des årlige skyld, haver jeg til hannem bemeldte halve ødegård overdraget solt skiødt og afhendt med lige ret som mine forfedre og jeg efter mit mig af min hierte moder Ingeborg Hansdatter givne skiøde af dato dj. 26. juny Anno 1697, røt og fullt haver med alt des tilliggende Lutter og Lunder, være sig ager, eng, Skaugmarch, Fiskevand og fæhavn, vaat og tørt fra fields og til fiære som af Arilds tid tilligget haver og med rette tilligge bør undertagen ingen maader, Dog mig forbeholden at alt hvis Saugtømmer af samme halve ødegaards Skoug og tilliggende Marcher kand udvirches at komme mig for billig betaling til hende, og ei at må selgis til nogen anden, mens jeg og mine fremdelis og stedse at skal være beveldiget til samme tømmerkiøb, eller hvad anden slags last som af samme Skoug udvirchet vorder, saa og alt hvis saugtømmer endnu i samme skaug kand være beliggende med mit merche paaslagen, at være mig tilhørig, og eftersom oftebemeldte Guttorm Pedersen mig for samme gaarde-plads fornøvelig har betalt som vi derom for-accorderet blev nemlig Tre hundre rigsdaler (+ noen skilling) med meste, så vil jeg og for di ved dette mit brevs kraft fuldkommeligen hiemler og tilstaa hannem og hans arvinger samme tilbenevnte halve fierdings skyld som afgagne Lars Siverson tilforn haver brugt med belovende for mig og mine arvinger der ud inden at holde hans og hendes arvinger angerløs, saa at om oftebemeldte gaardeplads eller des tilliggende, nogensinde ved Process skulle vorde hannem eller hans arvinger fravunden, da agter jeg og mine arvinger at forschaffe hannem lige beleilig gods igjen, eller og levere hannem sine udlagte penge igjen inden To maaneders forløb efter at det mig vorder tilhendegivet-

Til ydermeere bekræftelse haver jeg dette mit utstædte Skiøde med egen haand underskrevet, samt signete hostrøgt, og venlig ombedet de fornemme dannemænd mine naboer medborgere, navnlig Niels Oluffsen og Iver Pedersen Tønder med mig til vitterlighed at underskrive og forsegle

Datum Bragnæs di 21. Marty 1703.

Etter bigier til vitterlighed

Christopher Hansen Archtander
(segl)

Iver Tønder
(segl)

til vitterlighed
Niels Ollufsen

.....

For å belyse Archtander-familiens sammensetning tas med et avlysningsdokument på gjeld. Gjelder et sagbruk i Hønefoss:

"Madamme Ingeborrig Hansdatter sal. Hans Hansen Archtanders samt hendes tvende sønner Messieurs Samuel Hansen og Christopher Hansen haver indløst dette pant med Capital 850 Rigsdaler, osv.....

13. december 1702

Underskrevet av Peder Søfrensen Maas

Hans Hansen Archtanders yngre bror, Hans d.y., kalte seg Hans Hansen Riiber.

Begge hadde en tid på slutten av 1600-tallet pant i Somdalsgårdene.

Somdalen.

"Kjendes jeg Guttorm Pedersen, nu boende på Sumedalen beliggende i Nørdrehougs Prestegjeld i Odalens Annex på Ringerike og herved for alle vitterliggjør saavel som ogsaa med min kjære hustrue Live Larsdatters gode raadføring og fri villie haver i pant og forsichring at deris paaboende forbemeldte gaard Sumedalen med ald des tilliggende eyendom og herlighed udi alle maader som dertil med all rette tilligge bør og følger, maa til ærlige og velagte mand Peder Andersen, nu boende på Semmen her i forbemeldte prestegjeld og det udi efterfølgende maader ..... vi vare af nødvendighed til vores fornødenhed aarsagede at i pant og forsichring sette voris forbemeldte gaard Sommedalen til Sl. Søren Hansen Lemmich paa Bragnes for Et hundre halffemtesindtiuge og tre rigsdaler og 3 skilling, som den pandtes og forsichring beskrivelse af Sr. Søren Hason til Peder Andersen Semmen paa fornefnte Somdalen udviiser, da saasom vi ikke har kundet formaae eller tilbringer voris udlovede forbemeldte pandtis og forsichrings beskrivelse at igienløse til den belovede tid fra Sr. Søren Hansøn, saa haver vi venligen ombedet fornefnte Peder Andersen at hand vilde forskrefne vaaris pandtis og forsichrings beskrivelse til sig og Sr. Søren Hansen indlyste med des paaløbende rente, da efterdi vi nu erfarer og os tilkiende giver at tit benefnte Peder Andersøn, haver efter voris venlig begier til sig indlyst samme ovenschrevne voris pandtes og forsichrings beskrivelse for Sr. Søren Hanson med 193 rdl 3 sk, og saasom det giøris os endnu mere fornødende er vor venlige begiering at gesagte Peder Andersen Semmen vil de mig titbemeldte Guttorm Pedersen Sogndalen og min kiere hustrue Live Larsdatter forstrece endnu til det ofrige som anmeldt er et hundre og sex Rdl. tre March og 21 sk som vi nu af Peder Andersen Straxen bekom ere de penge 106 rdl 3-21, saa bliver nu Peder Andersens fulde forstrækning og redelig betaling til mig Guttorm Pedersen og min kiere hustrue Live Larsdaatter Somdahlen tre hundre rixdaler for hvilchen hans gode paategning, som tilforn er anmeldt, da i pantis og forsichring setter deris titbemeldte gaard Sogndalen ..... paa efterschrevne maader.

Og forpligter jeg Guttorm Pedersen mig og min kiere hustrue Live Larsdaatter og deris arvinger - betale til Peder Andersen, hans kiere hustrue, børn og arvinger sex rigsdaler i rente hvert aar og når de 8 fornevnte aar er forløbne, og ikke jeg Guttorm Pedersen, min hustrue Live Larsdaatter .....

Hvis tilbagebetalingen ikke skjer i rett tid, da skal og maa Peder Andersen eller hans arvinger tiltræde og beholde forskrevne forbemeldte Somdalen, nyttiggjøre den som han eller arvinger ønsker.

Og forpligter jeg mig Guttorm Pedersen min hustru og Arvinger at holde Peder Andersen og hans arvinger foruden skade og skadesløst holde i alle maader (!)

Til sandhetsvidnesbyrd og bekræftelse haver jeg venlig ombedet de tvende Dannemænd nemlig Ole Helgesen Hallingby og Peder Rolfsen Somdalen med mig til Vidne og vitterlighed at underskrive og forseigle som givet og sluttet blev på

Somdalen den 5. mai 1713.

Guttorm Pedersen, egenhaand.

Ole Helgesen, egen haand.

Peder Rolfsen, egenhaand.

Somdalen.

"Som jeg underskrevne Lars Larsen fornemmer at min Sal. bestefader afgl. Lars Syversens odelsgoods nemlig den ødegaard søndre Sommedal beliggende i Odalens Annex under Nørdrehougs prestegield på Ringerike skyldende årligen een halv fierding Tunge er udi fremmede folks verge som først av min Sal. Bestefader for en ringe summa penge til afgl: Hans Hansen på Bragnæs er vorden pantsatt, hvis børn det siden til min stefader Guttorm Pedersen har skiødet og overdraget som og igien til velagte mand Peder Semmen er vorden pantsatt.

Samme mitt odelsgoods jeg foer lige summa penge, som det til afgn. Hans Hansen er udsat, for, med tiden agter indløse som dertil nærmeste odelsberettiget.

Da paa det forschrefne min odelsløsnings ret til bem.te. ødegaard Sønder Summedal mig ei urettelig skal frakomme, vil jeg herved efter Kongl. Lauger allernaadigst foresigende, have brugt min pengemangel og odelsløsningsret til atternefnte ødegaard Søndre Summedal som ieg tienestlig er begierede Kongl. May.te. Sorenskriver Seig.r. Christian Müller lychligen i Retten ville oplæse, og udi Protocollen indføre og siden med paaschriffning tillige beregner

Actum Søndre Sommedal den 26. November 1713.

Lars Larsen (egenhånd)

Samsjøen.

Her tas med noen dokumenter vedrørende Samsjøen og eierforhold omkring 1700, som kan være av interesse.

"Samsjø Fiskevann, forðum under Dversten liggende av $\frac{1}{2}$ skpd. nu til Haavervigen, og 1 fj. fiskevann til Haavervigen, har ligget til Gulbrand Lunde, er pantsatt av Johannes de Bruse til Jørgen Philipson for 60 rdl." Datert 16. august 1698.

"Gd.pl. Haavervigen 1 fj. med underliggende fiskevarper, item Samsø fiskevann $\frac{1}{2}$ skpd. er transportert av Nicolai Sibbern til Engebret Nærstad paa stifbørn Sl. Eggert Stockflets arvinger for 80 rdl." Datert 4. april 1712.

"Gd. Haavervigen 1 fj. og Samsjø Fiskevann 7 $\frac{1}{4}$ b.pund er solgt av Christian Nilsen til Engebret Nærstad for 70 rdl." Datert 25. januar 1720.

"Gd.pl. Haavervigen 1 fj. og Samsjø fiskevann $\frac{1}{2}$ skpd og engslette, item flere fiskevarp er solgt av Nils Bentsen Dversten til sin faderbroder Christian Nilsen, dens odelsrett." Datert 19. august 1720.

(Nils Bentsen Dverstens foreldre: Bent Nilsen Dversten og Johanne de Bruse)

Ovennevnte er tatt fra panteregistret. Mer utførlig dokumentasjon i panteprotokollene.

Fra Tingbok 71, Ringerike. Side 1 b.

26.febr.1743.

Gudbrand Hansen, som tjente hos Lars Somdalen i Ådalen, gikk søndagskvelden den 2.febr. til et kvernhus som lå 1/2 fj. fra Somdalen, og hvor han visste at Ole Olsen Klintodden den kveld låg og mol korn. De satt og røkte en stund, og deretter gikk Gudbrand ut og bortover til en plass Løsti, to a tre børseskudd fra kvenna. Da han kom i nærheten av Løsti, ble han likesom så fortumlet i hodet, og vendte om og gikk tilbake til kvenna, hvor han tok en øks og slo Ole Olsen to ganger i hodet med. Deretter la han den drepte på en slede og kjørte ham et stykke opp i skogen, hvor han tok av ham endel klær, og så grov ham ned i snøen. Deretter tok han Oles hest og slede og endel korn, og kjørte av sted med, i den tanke at han ville reise til Kristiania og selge sakene.

Han var innom en husmann under Follum, Gudbrand Gudbrandsen, hvor han byttet til seg en kiste, og kjørte så oppover kleivene til midt på Krokskogen, hvor han lå om natten hos Anders Midtskogen, og solgte litt av kornet til ham.

Neste dag fortsatte han til byen, og da han var kommet over Lysakerbrua, kom Anders Midtskogen etter ham, og bad ham vente, da det kom et par ådølinger etter som ville snakke med ham. Han ble bange og gikk inn i en plass kallet Sittpå, og der kjøpte Anders et glass brennevin til ham. Så ble han med Anders tilbake til en plass kallet Presterud, hvor de møtte ådølingene, og ble så med dem tilbake. De førte ham først til By i Hole, hvor fogden da var, og deretter til lensmann Hesselberg i Norderhov, som sendte ham under vakt til lensmannen i Ådalen, hvor han tilsto ugjerningen. Han var mellom 18 og 19 år gammel.

For sådan misgjerning ble Gudbrand dømt til at hans høyre hånd samt hodet skulle avhugges med øks, og kroppen av nattmannen blive nedgravet på retterstedet.

Tilleggsopplysninger: Gudbrand Hansen var en foreldreløs husmannssønn. Eide intet ved skiftet som var avsluttet 16/1-1744. Oberhofsrettens dom var datert 4/9-1743 og approbert 18/10-1743.

Panteprot.13. HF 593. S.248 b.

Vi underskrevne arvinger etter våre foreldre,
NARVE ELLINGSEN SOMDALEN og MARIE BJØRNSDATTER ibid., nemlig
Elling Narvesen, Tosten Narvesen, begge fullm. og fullsøsken
til vår eldste broder Ole Narvesen Somdalen,
og vi underskrevne stesønner til våres sal. stefader Narve
Ellingsen, og rette sønner til våres moder Marie Bjørnsdatter,
som hadde først til ekte våres sal. fader Ole Fingelsen Råen
i Krødsherad, nemlig Fingel Olsen Glesne i Krødsherad, Ole
Olsen på Grønland i Drammens by,
samt vi underskrevne svigersønner til avg. Marie Bjørnsdatter
Somdalen, som var våres svigermoder, nemlig Bjørn Palmesen
Flaglien i Krødsherad, Kittel Fingelsen på Egge i Lier, som
har enhver av oss til ekte en av hennes døtre, som hun hadde
i ekteskap med hennes første mann, Ole Fingelsen Råen i Krøds-
herad,
gjør alle herved vitterlig, at da vi alle er fullmyndige ar-
vinger etter våres ovenmeldte avdøde Narve Ellingsen Somdalen
og Mari Bjørnsdatter, så har vi blitt forenede med Ole Narvesen
Somdalen og hans hustru om alt han enhver av oss bør bekomme
og arve,
og at Ole Narvesen, som er eldste sønn til Narve og Marie
Somdalen, beholder den 1/4 part gård Somdalen, som er hans
odels- og åsete, med kvernhus og møllestene i elven Somma,
stående på fri grunn med dets vannfall under gården, så og
halvdelen uti en sag, som Ole Larsen Somdalen eier den andre
halvdel av, også den ved Sommaelven.
Søsknenes arveparter utbetales i penger.

1.juli 1776.

Pantereg. til panteprot.13. PF 151.

Gd. Somdalen har Fingar Olsen Glesne m.fl. ved skjøte
1.juli 1776 solgt til Ole Narvesen Somdalen.

Ragnvald Lien:

FRA BAGGE TIL BEKKEN

Thorleif Solberg har i heftet Ringerike fra 1985 en artikkel om Sindre-slekta i Soknedalen. Denne slekta er stor og spredde seg på få generasjoner ut på kjente Lunder-navn som Juvet, Flaskerud, Kollen, Lerfaldet, Roa og Røsby.

Som Solberg antyder i artikkelen kan det finnes hull i oversikten. Jeg skal prøve å fylle igjen hull via kvinneledd fra Juvet til Bekken. Men først en gjennomgang av det sannsynlige slektskapet bakover til Bagge-slekt. Fremstillingen bygger på Solbergs artikkel i Hringariki nr. 2 fra 1992.

Bagge var norske adelsslekter. De ringerikske Bagge-ættlingenes stamfedre finnes i Hallingdal.

I. Bjørn Bjørnson Olsgard (Gol) døde omkring 1610. Han var gift med Guri Guttormsdatter. De hadde gårder både i Hallingdal, Valdres og Sigdal. De hadde blant annet sønnene:

II.1 Bjørn Bjørnson Gunildgard (Ål) - Eidal (Nes) - Uppheim (Torpo) født omkring 1560 kalte seg Bjørn Bagge.

II.5 Ivar Bjørnson Olsgard - Medbøen (Flå) født ca. 1575 og død omkring 1660 var først gift med Olaug (Gollaug) Guttormsdatter Gulsvik (Flå) som døde like etter 3.2.1637.

Han var deretter gift med Birgit Sindresdatter Sundre (Ål), men det har ikke noe med Sindre-slekta i Soknedalen å gjøre. Ivar og Birgit hadde blant annet sønnen Knut Ivarson Bagge på Sundre. Bruken av navnet Bagge av både Knut og onkelen Bjørn er neppe tilfeldig, men tyder på Bagge-slekt.

Ane 23.569
Ivar var stor eiendomsbesitter: i 1615 er han nevnt på Sønsteby (Flå) og i 1653 som eier av deler av Medbøen, Olsgard, Gulsvik og Lindeli og Leknes i Flå.

Ivar og Olaug hadde blant annet sønnen:

Ane nr 27.285
III.1 Halvor Ivarson Bakke eller Oppen (Ådal) født ca. 1625 død etter 1680. Dette Bakke er et gårdsnavn og har selvfølgelig ikke noe med adelsslektsnavnet Bagge å gjøre. At Bagge fortsatt var i bruk i slekta viser navnet til Halvors halvbror (Ivars sønn fra andre ekteskap): Knut Ivarson Bagge født ca. 1639.

Det er ikke kjent hvem Halvor var gift med, men initialene er sannsynligvis M. H. D.

Halvor flyttet til Ringerike mellom 1655 og 1657. Hans eldste sønn var

Ane nr 21.147
IV.1 Sindre Halvorson Bakke eller Oppen f. omkring 1648 og begravet 1722. Han var gift med Kari Brynhildsdatter Tollefsrud fra Sør-Aurdal.

Nå dukker altså Sindre-navnet opp for første gang i slekta.

Sindre eide gården fra 1705.

Sindre og Kari hadde sju barn og fra disse spredde Sindreslekt og Baggeatt seg på Ringerike.

V.3 Berit (Berte) Sindresdatter giftet seg i Vikar 1723 med Narve Olson Hæl i Ådal.

Berits to eldre brødre overtar Oppen eller Bakke i 1722-26. Narve eier Hæl sammen med broren i 1730 og hele gården i 1733. Men det går dårlig med ham for i 1738 må han selge gården.

Berit og Narve får fire barn i perioden 1724 til 1736. Deriblant

VI.2 Sindre Narvessen Hæl (døpt 1727 - begravet 1813) giftet seg med Taran Gregersdatter Strømsått (døpt 1723 - begravet 1801). Vielsen skjedde i Lunder kirke i 1752. I 1756 bor de i Grinna - en husmannsplass under Oppegård. Denne greina av slekta hadde altså flyttet til Soknedalen.

Sindre og Tarans eldste barn var:

VII.1 Narve Sindresen Oppegårdseie som ble døpt 1754 og døde i 1823. Han ble gift i 1779 med Ragnhild Gulbrandsdatter. Narve døde i Rudseie. Erling Bjørke mener at han flyttet til Juvet omkring 1796 da han kalles Rudseie i kirkeboka første gang i 1797. Juvet besto i 1865 av tre plasser alle husmannsplasser under Rud. Blant barna finnes:

VIII.2 Ole Narvessen døpt 1781 på Oppegårdseie døde på Rudseie i 1854. I 1801 er han i folketellingen oppført som tjenestereing på Rud. Ole Narvessen gifter seg først med Rønnaug Olsdatter. De får sønnen:

IX.1 Narve født 15.8.1824. Faddere ved dåpen var Narve Ruudseie, Anders Ruudseie, Jorand Krogsrud, Ragnhild Oldeie og Marte Oldeie.

Narve bor i en av Juvplassene i 1865:

Narve Olsen	husfar, husmann med jord	42 år	Norderhov
Eli Olsdatter	hans kone	56 år	Sigdal
Ole Olsen	deres sønn	15 år	Sigdal
Marthin Olsen	deres sønn	10 år	Norderhov

Narvessen

Husdyr: 2 storfe, 4 sauer. Utsæd: 3/8 tønne bygg, 3/4 tønne blandkorn, 1,5 tønner poteter.

Ole Narvessen gifter seg seinere med Gunhild Nilsdatter som overlever ham. De hadde barna:

IX.2 Ragnhild f. 1826 - etterkommere: se vedlagt oversikter.

IX.3 Kristi f. 1829

Kristi bor som enke med egen husholdning sammen med dattera Guri i huset til broren Elling i Juvet i folketellingen i 1865:

Elling Olsen	husfar, husmann med jord, gift	29 år
Maren Magnusdatter	hans kone gift	25 år
Johanne Ellingsdatter	deres datter	3 år
Kristi Olsdatter	inderst, forskj. dagarbeide	
	enke	37 år
Guri Olsdatter	hennes datter	6 år

IX.4 Inger f. 1831 giftet seg med Ole Olsen Aaldeeie (Sjåheim) f. 23.6.1838. Inger er ikke nevnt av Solberg - min kilde er Konrad Karlsen. Barn:

Ole født 26.9.1861, hjemmedøpt av Gunhild Nilsdatter Ruudseie - altså Oles mormor. Faddere: Narve Sindresen Aaldeeie, Elling Olsen Ruudseie, Ole Olsen Ruudseie, Mari Aslesdatter Ruudseie og Ragnhild Olsdatter Aaldeeie

Ragnhild født 10.3.1863 og Gunhild 1 år i 1865. De bodde da i Bekken - en husmannsplass under Rud - men flyttet seinere til Breivassli eller Breili (der de eide innmarka i 1887 og sannsynligvis fram til 1896). Deretter bodde de i Nordtjernlien og Snåret.

Fra folketellingen i 1865 finner vi familien i den ene av de tre Bekken-husholdningene:

Ole Olsen	husfar, husmann med jord	gift	28 år
Inger Olsdatter	hans kone	«	35 år
Ole Olsen	deres sønn		5 år
Ragnhild Olsdatter	deres datter		3 år
Gunhild Olsdatter	deres datter		1 år
Ole Olsen	løgdslem		9 år

I følge Ole Setra hadde de også barna **Marte** som bodde i Jørgensplassen, **Elling** og **Narve** som bodde i Snåret.

I Krødsheradboka angis for Jørgensplassen år 1900: Gråsteinsmurer August Larsen f. i Sverige 1868 gm Marte Olsdatter f. i 1872. Har barna Inga Augusta f. 1894 og Ragnhild f. 1896.

IX.5 Ole f. 1835

IX.6 Elling f. 1837

Ole og Elling bodde i Juvet. Ellings etterkommere er grundig behandlet av Solberg. Oles barn er også tatt med. Blant dem skal finnes forløper til Sletaker-slekt.

I 1865 bodde altså alle de seks ungene til Ole Narvessen på Juvet og Bekken-plasser. Fire bodde i Juvet og to av jentene i Bekken. Noen etterkommere er satt opp i vedlagte oversikter.

IX	<p>Ragnhild Olsdatter Rudseie ble gift 19. november 1848 med Anders Eriksen Bekken født 24. desember 1817. De fikk ti barn og blant disse finner vi forløperne til dagens Bekken-slekter i Soknedalen:</p>				
X	<p>2. Erik Andersen f. 14.10.1850 gift 3.1.1876 med Gunhild Olsdatter Bliksrudeie f. 1854. Erik døde 11.8.1934 Han er da innskrevet som bonde og tømmermann.</p> <p>Erik Andersen Bekken bodde på Rallerud og Malerplassen. Folketellingen for 1900 viser at han bor på Malerplassen nord for Hovland. Hans mor bor fortsatt sammen med familien.</p> <p>Erik Bekken og Gunhild hadde 8 barn, deriblant:</p>	<p>4. Anders Andersen f. 27.11.1855 gift 20.5.1876 med Randi Halvorsdatter Somdalseie fra Ådalen. Anders døde i 1938. Han bodde da på Rosenlund. Anders Andersen Bekken forpaktet først Kroksrud. Det var sannsynligvis etter at Berg på Ruud overtok i 1905. Anders kjøpte så i 1915 Rosenlund - en av Bjørkegårdene. Anders Andersen og Randi Halvorsdatter hadde 9 barn, her tas med:</p>			
XI	<p>3. Elling døpt 29.4.1880. Bostedet var fortsatt Bekken. Elling giftet seg 16.1.1904 med Gunda Tuftin født 5.11.1880 - døde 7.12.1939. Faren var Peter Pedersen Solum. Elling Bekken og Gunda fikk barna</p>	<p>8. Olaf døpt 7.3.1895. De bodde fortsatt på Rallerud. Olaf giftet seg med Kirsten Marie Fjeld f. 1896. Hun var datter av smed Gunerius Johansen Fjeld. Olaf Bekken fortsatte familie-tradisjonen som snekker. Barna fra ekteskapet er</p>	<p>5. Kristian Andersen Bekken født 14.12.1881 giftet seg med Matilde Ellingsdatter Juvet (f. 1882). De bodde i Vestjordet under Uggen og fikk barna</p>	<p>6. Elling Andersen Bekken født 13.1.1884 giftet seg i 1910 med Karen Marie Olsdatter Juvet (f. 1892). De bodde i Spillhaug under Kroksrud og fikk barna</p>	<p>8. Ole Andersen født 19.12.1887 var gårdbruker på Rosenlund 1937 til 1964.</p> <p>Ole giftet seg i 1916 med Gunhild Barlaug fra Telemark. De fikk barna</p>
XII	<p>Erik (f. 1906), Aslaug (f. 1908) og Gunnar (1912-1995). Snekkeryrket er ført videre.</p>	<p>Kristine, Einar, Gunhild og Liv. Einar Bekken (1920-1994) var også snekker.</p>	<p>Erland og Alf</p>	<p>Anders (døde ung), Einar, Anders og Dagfinn.</p>	<p>Randi f. 1917, Gunvald Anders f. 1920 og Anders f. 1922</p>

IX	Ragnhild f. 1826 g. m. Anders Eriksen Bekken. Se også forrige side. De fikk 10 barn, deriblant:	Inger f. 1831 g. m. Ole Olsen Sjøheim f. 1838 hadde flere barn - se foran - jeg nevner spesielt:	Elling (1837 - 1922) var gift med Maren Magnusdatter og hadde åtte barn, blant annet de "To brødre":
----	---	--	--

X	6. Elling Andersen f. 21.11.1859 g. m. Maren Olava Kristiansdatter Somdalseie. Vi har funnet fire barn, deriblant:	1. Ole Olsen Breili f. 26.9.1861 g. m. Kristi Olsdatter Haugen f. 1853 bodde på Nordtjernlia i 1900 med barna:	2. Ole Ellingsen Juvet (1866 - 1947) som var en kjent jeger. Noe som skyldes at han var god til å skyte og hadde mulighet til å drive jakt sammen med Knut Berg på Rud som han var skogsbestyrer for. Blant barna nevnes:	6. Elling Kristian Ellingsen Juvet f. 1879 g. m. Ragnhild Bekken. Hun var datter til Elling Kristians søskenbarn Anders Andersen Bekken
---	--	--	---	---

XI	4. Ragnhild f. 13.2.1891 gift med prestesønnen Syver Iversen Hovseiet fra Nord-Fron. De hadde sju barn. Ragnhild døde i barselseng da deres yngste datter Ragnhild ble født 2.10.1928	Oluf f. 1885, Sigrid f. 1886 g. m. Gudbrand Bråten f. 1883 (foreldre til 12 barn deriblant Oskar og Reidar Bråten), Olaf 1888, Gunhild 1893, Kristi f. 1895 utvandret til USA, Maren Olava. Dessuten Inger som sammen med smed Hagbart Johansen fikk sønnen	Maren Olsdatter f. 1892 gift med Karl Karlsen	Marta Olsdatter f. 1894 gift med Elling Gulbrandsen Sætra	Yngste sønn var Arvid Juvet 1920-1983. Han var gift med Ester datter av Karl Sindresen Flaskerud. Blant de seks barna, nevnes her:
XII	Erling Iversen f. 17.11.1920	Oscar J. Breili f. 1907	Konrad Karlsen f. 1910	Ola Setra f. 1920	Knut Ole Sindre Juvet f. 2.10.1958

Fra 1500-tallsadel til bønder og sagbruksfolk på Ringerike

AV: ELSE MARIE HOLM.

I det første bindet av *Norsk Personalthistorisk Tidsskrift*¹ har Finne-Grønn skrevet om *Arild Olsson* - nevnt som fut i Gudbrandsdalen 1591–1594, som fut i Jemtland 1597 og 1599 og som lagmann over Opplandene 1594–1599. I artikkelen mente Finne-Grønn ennå at Jemtland-futen og lagmannen var to forskjellige personer, men på grunnlag av blant annet likhet i segl kunne forfatteren selv på et senere tidspunkt korrigere denne oppfatningen. Dessuten bør Finne-Grønn justeres når han kaller lagmannen *Arild Olufsson (Gyldensø)*. Slektsnavnet her finnes ikke i kildene. Derimot vil det være i tråd med både måten Arild flere ganger blir titulert på, og med hovedhypotesen i denne artikkelen å snakke om slekten hans som *Krossbøl-ætten*.

Far til Arild var *Olav Tørresson* - i skrift tradisjonelt kalt *Oluf Tørrisen*. Om ham skriver Finne-Grønn at *hans herkomst hviler i det fullstendigste mørke*. Men det regnes for sikkert at Olav hadde vært i tjeneste hos erkebisp Olav Engelbrektssons fra senest 1532,² og senere var han blitt hovedsmann på et av Christian III's skip og hadde *ladet sig bruge mod rigens fiender*. Derfor ble han 27. september 1559 forlenet med Jemtland av Fredrik II. Dette avansementet ble ellers til liten lykke. I 1563 gjorde svenskene innfall i lenet og plyndret Olav for gull og sølv. Og februar året etter kom de tilbake, brente Kongsgården, der Olav hadde holdt til huse, sporet ham opp på Alsen gård og drepte ham.³

Olav Tørresson var gift med *Ingeborg Krumme* til Storbacka i Skånings herrad i Västergötland (i live 1597)⁴, som etter Olavs død «for sin manns ilde medfarts skyld» ble forlenet med Egge gods i Sparbu. Hun ble som enke gift først med *Hans Persson*, fut over Sunnhordland, og så med lagmann over Jemtland *Per Tomasson*. I Absalon Pederssøns opptegnelser heter det under 30. oktober 1566: *Døde och Hans Person foged i Sundhordeland, som hafde den svenske frøe ved naffn Ingeborrig, som Oluf Tørrissen til foren hafde...* Og under 21. august 1568 står det: *Kom Hans Person til Lungaard, Per Hansons søn, och fru Ingeborrig*.⁵

Vi kan altså si at både mye av Olav Tørressons eget liv og hans kones senere skjebne er godt dokumentert med tanke på hvor langt tilbake i tid de levde. Og det vi kan kalle handlingen her, utpiller seg på et høyt sosialt nivå og med innslag av dramatisk lang ut over det gjengse. Likevel vil jeg hevde

at det går en forbindelseslinje mellom Olav Tørresson og senere tiders bønder og sagbruksfolk på Ringerike. For om vi ikke kjenner Olavs herkomst, ligger ikke hans slektsbakgrunn i videste forstand i et så «fullstendig mørke» som det Finne-Grønn vil ha det til.

Her må vi starte i det gamle Oslo. Rådsmannen *Erik Jakobsson* antas å være født en gang i 1550-årene og døde rundt 1630. Han er nevnt en lang rekke ganger i Oslo lagtingsprotokoller, og Bernt Jakobsson - biskop Jens Nilssons følgesvenn på visitasreisen - omtaler ham i sine oppteignelser. Bernt hadde kjøpt 5 alen bomullsstoff av Erik, som foruten handelsvirksomhet drev sagbruk på Østanes i Fet.

Nøkkelpersonen i vår sammenheng er likevel ikke Erik Jakobsson selv, men hans kone, den mye yngre *Asbjørg Hallvordsdotter*. Hun ble etter Eriks død gift med *Ivar Sjøfarsson* på Søndre Seter i Båstad i Trøgstad (ca. 1570-1647). I første ekteskap hadde hun i alle fall sønnen *Knut Eriksson* på Bragernes, borger i Oslo, og en datter, gift med *Søren Jensson* i Oslo (d. før 1630). Fra andre ekteskap kjennes sønnene *Ola Ivarsson* på Åseri i Askim og *Hallvord Ivarsson*, far til *Gudmund Hallvordsson* på Skatal i Båstad.⁶

Og i og med Asbjørg Hallvordsdotters siste ekteskap er vi plassert i den delen av Østlandet hvor vi etter mitt syn må ta utgangspunkt for å finne sammenhengen mellom den adelige lagmannen Arild Olsson og det jeg vil mene er slektninger av ham i Ringeriks-traktene.

Her kan vi ta utgangspunkt i at Arild Olsson skrev seg til Krossbøl i Enebakk (1594 og 1599), for 1630 eier arvingene etter Erik Jakobssons avdøde svigersønn Søren Jensson en part i nettopp Krossbøl. Dessuten var Arild Olssons arvinger ved lagmannsdom 17. september 1622 blitt tilkjent løsningsrett til Flateby i Enebakk og Erik Jakobsson 7. april 1624 blitt dømt til å betale de pengene Flateby var blitt pantsatt for. *Det synes saaledes som Erik Jacobsen paa en eller annen vis har været paarørende af Arild Gyldensø eller hans «arvinger»...*⁷ konkluderer Finne-Grønn. Og jeg finner ingen grunn til å motsi ham.

Tvert imot gir et videre kildestudium materiale for å komme denne tilknytningen nærmere inn på livet. I Nils Stubs notater fra rettsforhandlingene på Oslo lagting heter det 27. januar 1575:

*Fru Ingeborg Oluff Tyriissens epterleuerske skal møde hier ij dag aar met huiss Breffue oc beuissning hun haffuer for Fladeby Østenes øster Oden (iiij Sundby Krosberg Fladen Setter Ringstad ad suare Johan Haluor Torgerssens epterleuerske.*⁸

24. september 1576 handler det så igjen om de samme partene:

Then 24 Septembris bleff Peder Thomessen pa syn och syn hostrues frue Ingeborgh Krumme och Jahane Haluord Torgulssens epherleuerske saa forlicte at Peder gaff Jahane nu her sex gamle daler paa regenskaff paa hues Landskyld Oluff Torgutsen och fru Ingeborgh haffde mere opboret end them kunde met retthe tilkome Och J winther tiill en rett ....

huer kunde tilkome j F(ladeby) ... han operer j thenne vinther ... 4(d oc en pd aff Fladeby (oc hues) Jahane oc hennes barn filfalder haffuer hun loffuett Peder tiill byttis for jamgott godtz i andre gorde om han behoff haffuer.⁹

Og endelig leser vi - dessverre svært ufullstendig - fra et rettsmøte 20. juni 1577:

Peder Thomessen Ja ... (epth)erleuersche thesligiste ... (m)et syn hostrw frue Ingebor(g) ... (et e)ndeligh skiiffte met Johan oc H ... (the)m kand met rette tilkome ... epther Haluord Torgiulssen etc.¹⁰

Det er altså *Johanne*, enken etter en *Hallvord Torjulsson*, som i disse referatene opptrer som motpart til Ingeborg Krumme - ved de to siste anledningene tydeligvis representert av sin siste ektefelle, lagmannen Per Tomasson. Og her blir Hallvord Torjulsson den interessante personen. For *Tørres* og *Torjul* har felles utgangspunkt i gammelnorsk *Torgils*, og det er lett å forstille seg at Olav *Tørresson* og Hallvord *Torjulsson* har fått sine farsnavn formet til i ulik retning ved at de mesteparten av livet har oppholdt seg i såpass forskjellige deler av landet at farsnavnene er blitt presisert på hver sin måte gjennom dialektvariasjoner.

Avstanden i uttale trenger heller ikke ha vært så stor som de normaliserte navneformene skulle tilsi. Hos Nils Stub er skrivemåtene klart avvikende fra et belegg til det neste, men *l*-elementet vi har i både navneformen *Torgulssen* (1576) og *Torgiulssen* (1577) gjør det lite aktuelt å normalisere Hallvords farsnavn til «Torgeirsson». Med andre ord: En rimelig forklaring på at Ingeborg Krumme som enke etter Olav og Johanne som enke etter Hallvord går rettens vei for å få avklart en økonomisk interessekonflikt, blir at de hadde vært gift med hver sin bror.

Den økonomisk-sosiale bakgrunnen vi må kunne tenke oss Olav *Tørresson* hadde, passer svært bra med den plasseringen kildene indirekte risser opp for Hallvord *Torjulsson*. Det er først etter at han er blitt gift med Ingeborg Krumme, at Olav *Tørresson* blir titulert som adelig. Men Olav har hatt et utgangspunkt som har jevnet veien for en mann med hans egenskaper og ambisjoner til en betrodd posisjon trolig først i erkebisp Olav Engelbrektssons og så i kong Christian III's tjeneste. Bakgrunn i et rikt, jordeiende bondearistokrati stemmer godt.

Vi skal heller ikke se bort fra at Olav *Tørresson* og den senere storbonden Hallvord *Torjulsson* en periode tjente erkebisp Olav i lag. Også en Hallvord «Torgeirsson» er nemlig fra senest 1533 i tjeneste hos erkebispem. ¹¹ Denne Hallvord får lønn så sent mars 1537, men følger ikke med når Olav Engelbrektsson flykter 1. april samme året. Det gjør derimot Olav, som blir lønnet i Nederland høsten 1537 - for så å vende tilbake til Norge etter erkebispens død året etter og gå i tjeneste hos de nye makthaverne. Nær tilknytning til Kirken kunne gi et sosialt spring-

Seglet til ARILD OLSSON (Krossbøl-ætten) på den norske adelens hyllingsbrev datert Oslo, 8. juni 1591 (orig. perg. DRA. Hyldninger, reg. 10, fasc. 57 – foto etter avstøpning i Riksarkivet). Våpenmotivet er et høyrevendt murerhode med tørkle, og på hjelmen er det to oppstrakte hender. Omskriften rundt våpenet er bokstavert Arildt Olsen, mens Arild selv underskriver Arilld Oluffssen. Blant annet på et heradsstemne i Vågå 22. august 1594 (RA. Statth. ark. DX, pk. 1, legg 4) skriver Arild seg til gården Krossbøl i Enebakk, og dette er et viktig poeng for hypotesen om at Arilds far, lensherren i Jemtland Olav Tørresson, var en bror av den Hallvord Torjulsson som trolig ble boende på slektens hjemtrakter. (Seglbeskrivelse ved Anders Bjønnes og Tore H. Vigerust. Illustrasjonen er utlånt av Adelsprosjektet. Foto: Riksarkivet.)

brett også for ikke-adelige. Så var det opp til den enkelte hvordan muligheten ble brukt.

Asbjørg Hallvordsdotter - Erik Jakobssons kone - hadde odelsrett både til Søndre Seter i Trøgstad og til Østanes i Fet.¹² Det er liten tvil om at det er gjennom henne barna har den sannsynlige slektstilknytningen til bygdene nordøst og øst for Oslo. Asbjørg blir da også gift til «hjemtraktene» etter at første mannen var død. Samtidig viser det første

giftet at Asbjørg tilhørte et sosialt sjikt der medlemmene ikke uten videre var bundet til liv og ekteskap i et gårdsmiljø. Noen bastant konklusjon ville det være galt å trekke på grunnlag av det materialet jeg har lagt frem. Men svært mye tyder på at Asbjørg Hallvordsdotter tilhørte Krossbøl-slekten og var en ætling av Olav Tørressons antatte bror Hallvord Torjulsson. Hun blir for ung til å være hans datter, men Hallvord kan være Asbjørgs farfar eller morfar.

Gjennom Asbjørg og hennes første ektefelle, Oslo-rådmannen Erik Jakobsson, er det så at slektslinjen går videre til Ringerike. Nærmere bestemt er det sønnen Knuts barn som kom til å slå rot i Norderhov og få tilknytning blant annet til miljøet omkring sagbruksdriften i Hønefossen. Som det går frem av Finne-Grønns oversikt over Asbjørg Hallvordsdotter og Erik Jakobssons barneflokk,¹³ var Knut Eriksson gift med *Anne Klausdotter* og fikk med henne blant annet datteren *Inger Knutsdotter*, som hadde en søn *Ole Fredriksen* i 1705. Ingers mann var Fredrik eller *Frik Olsson* på Nordre Vestern i Haug i Norderhov, og hun og Frik fikk i alt fire barn som ennå levde på skiftet etter moren 1689. Det kan derfor gå tallrike slektslinjer fra dagens ringerikinger tilbake til Asbjørg Hallvordsdotter og dermed til en slektskrets der trolig også lensherren Olav Tørresson hørte hjemme.

Tavle over Krossbøl-ætten

Torjul (Tørres)
(ikke kjent)

Hallvord Torjulsson trolig i erkebispens tjen. 1533-1537, d. før 1575. n. 1575-77	Olav Tørresson i erkebispens tjen. 1532-38, kgl. befalingsmann over Jemtland, drept 1564. G. m. Ingeborg Krumme til Storbacka, d. etter 1597
?	Arild Olsson til Krossbøl [maurerhode], fut, lagmann over Opplandene, d. etter 1601 G. I m. Barbara, n. 1594. G. II m. Marte Lauritsdotter (Blix)
Asbjørg Hallvordsdotter G. I m. Erik Jakobsson, rådmann i Oslo, d. ca. 1630, II m. Ivar Sjøfarsson på S. Seter i Trøgstad (ca. 1570-1647)	Etterslekt
Etterslekt	

En takk til *Tore Vigerust*, som har gjennomgått manuskriptet til denne artikkelen og gitt verdifulle kommentarer.

NOTER

- ¹ S. H. Finne-Grønn: *Arild Olufssøn Gyldensø. En kritisk undersøgelse af kildeskrifterne*. NPT I, s. 1-16, og suppl. i NPT II, s. 68.
- ² L. Daae: *Fru Inger Ottesdatter og hendes døtre*. HT bd. 3, s. 327. Om Olav Tørresson, se også: *Olav Engelbriktssons Rekneskapsbøker* (OER) (Oslo, 1936) s. 14, 33, 53, 74, 96, 120, 125f, 146 og 154.
- ³ Finne-Grønn 1910. Se også: *Axel Gyldenstjerne 1571-80 - Om Syvårskrigen*. Norske Magazin bd. I, IV, s. 172.
- ⁴ Fru Ingeborg var datter av den vestgötske adelsmannen *Torsten Nilsson* (Vånga-ætten) til Vånga i Skånings härad (n. 1552) og hans kone, *Ingrid Arvidsdotter*. Se: *Äldre svenska frälsesläkter* (Stockholm, 1957-89), s. 241, og J. E. Almquist: *Vem var fru Anna på Hinseberg (1576-1610)? Bidrag til Vånga-ätten och ätten Lilliehööks (av Istram) historia*. Släkt och Hävd 1971, s. 213. For referansen til fru Ingeborg 1597, se: NHD 1597, s. 142.
- ⁵ *Absalon Pederssøns Kapitelsbog 1552-72*. Norske Magazin bd. I, V, s. 320, 352 og 447.
- ⁶ Se note 1, s. 13, og S. H. Finne-Grønn: *Oplysninger om familier i Oslo og det gamle Christiania*. NPT II, s. 291f.
- ⁷ Finne-Grønn i NPT II, s. 13.
- ⁸ H. J. Huitfeldt-Kaas (utg.): *Nils Stubs Optegtelser fra Oslo Lagthing 1572-80* (Christiania, 1895), s. 92.
- ⁹ *ib.*, s. 134.
- ¹⁰ *ib.*, s. 150.
- ¹¹ *Olav Engelbriktssons Rekneskapsbøker 1532-1538* (Oslo, 1936), s. 29, 48, 67, 88 og 114.
- ¹² Se Johan Garder: *Torsten Povelssønn Østanes*. NST XVII, s. 189-191, og NHD 1661, s. 466.
- ¹³ NPT II, s. 292.

Artikkelen er "sakset" fra Norsk Slektshistorisk Tidsskrift, bind 35, hefte II - 1995, med tillatelse fra forfatteren og redaksjonen.

FRA 1500-TALLSADEL TIL BÖNDER OG
SAGBRUKSFOLK PÅ RINGERIKE.

Vårt medlem, Else Marie Holm, har sendt oss følgende tillegg til sin foranstående artikkel:

"I tilslutning til min artikkel tilføyes en del av det som er skrevet i det opprinnelige manuskriptet, som ikke er tatt med av redaksjonen, (i Norsk Slektshistorisk Tidsskrift):

S.H. Finne-Grønn har mer å fortelle om denne slektskrets efterkommere på Ringerike, dessverre uten henvisninger til kilder. Men efter det jeg vet virker det tilforlætelig.

Erik Jacobson og Asbjörg med sønnen Knut opprettet 9.4.1619 et makeskifte med Auden og Simen Hönen hvorved disse fikk parter i Sundby i Enebak og Relingsöen i Fet, mot et sagstöd i Hönefossen. Herved ble slekten knyttet til Ringerike for all fremtid.

Erik og Asbjörg hadde 3 barn:

1. Jacob, död tidlig.
2. En datter gift med Sören Jensen i Oslo.
3. Knut Eriksen, död 1661, gift 19.11.1626 med Anne Clausdatter som efter hans död ble gift med Jesper Gregersen, borger i Oslo, og bosatt ved Hönefossen. Finne-Grønn skriver at Jesper døde på Kjörvold, men det var på Skjörvold, hvor han efter Anne Clausdatters död var gift med Rönnau, enke efter Jon Olsen Skjörvold. Se skifte, Vestoppland Slektshistorielags Tidsskrift nr. 4/1995, hvor han er oppført som arving efter Rönnef Rolfsdatter Nöchelby 1663, som Rönnef Skjörvold.

Knut Eriksen hadde 3 barn:

- a) Baard Knutsen som hadde en datter gift med Hans Michelsen i Bergen. Her kan tilføyes at Jacob Luth den yngre solgte gården Hundstad på Ringerike ca. 1717 til brukeren Klaus Baardson Hundstad som døde 1721 i høy alder. Han hadde sønnen Baard Klausen f. 1687 död 1739. Disse er vel Baard Knutsens efterkommere.
- b) Marthe Knutsdatter, ugift i 1663. Hun ble senere gift med Gulbrand Olsen Wager.
- c) Knut Knutsen, som er omtalt i artikkelen som far av Inger Westernen.

Dette må være godt stoff for slektsforskere på Ringerike. Tiden er blitt knapp for meg men jeg håber å kunne finne opplysninger på Bragerne".

Else Marie Holm(sign).

FOLKETELLINGEN 1900.

Ringerike Sléktshistorielag har fra Teleslekt i Sandnessjøen bestilt folketellinger 1900 for Nórderhov-, Aadalen-, og Hole (inkl . Tyrstrand)- kommuner.

Foruten den vanlige folketellingslisten har disse 3 heftene et utmerket register, hvor alle personer er ført alfabetisk etter for- og etternavn. Videre er det bl.a. registerover alle som er født utenbygds, ordnet alfabetisk etter prestegjeld.

Disse heftene vil bli til stor nytte for alle som strever med etterslektstavler. Sist, men ikke minst, håper jeg det vil føre til at vi oftere kan gi posetivt svar på henvendelser vi får fra inn- og utland. Ofte har jo ikke den som spør annet stedsnavn enn kommunen å referere til.

Folketellingen 1900 for Hønefoss vil Genealogisk Datasentral ordne for oss, når denne snart blir lagt inn på Internett.

Heftene vil bli oppbevart og være tilgjengelige for oss på Datasentralen, Arnemannsvn.3. I skrivende stund (16/4-1996) har vi mottatt folketellingen for Hole. De andre håper vi blir klare før sommeren.

Ellef Ellefsen.

TOMAS ASK OG HANS SLEKT.

Fra vårt medlem i Ålesund, Per Jacob Desserud, har vi fått følgende kommentar og innvending til artikkelen om "Tomas Ask og hans slekt" - Hringariki nr. 2/95:

Jeg har en innvending i Thorleif Solbergs artikkel om Ask, at han bruker "Gyldenaar" på prent. Dette mener jeg er feil. Det er en feil som ofte går igjen i slektshistorisk litteratur at kanselliråden Christopher Hammers oldemor var en GYLDENAAR. Hun het Pernille Ottedatter, datter av Otte Mogensen, lagmann på Hol, Nes, død ca. 1660, gm. Karen Kristoffersdtr. HAK, en meget omskrevet familie.

Jeg har notert, (se kilde under), Karens foreldre Hr. Kristoffer Jensøn HAK, prest i Stange, senere på Toten, død 1611, og Marte Pedersdtr. Winche (Margrete?).

Marte/Margretes foreldre: Peder Knutsen WINCHE på Hallingstad og hustru Gunnil Mogensdtr. fra Store Re, Stange.

At familien het GYLDENAAR har stått "på prent" om igjen og om igjen, sist i Årbok for Hadeland 1990 uten forbehold eller forlaring. Nye generasjoner som er slektsinteresserte, eller skal bli det i det 21 århundrede, læres fortsatt opp i den tro at dette er rett og riktig! Men ingen av disse gamle kalte seg altså noen gang for GYLDENAAR. Det synes som det heller aldri har vært noen adelsslekt i Norge med dette navnet. Det var Christopher Hammer som ca. 200 år senere startet å kalle slekten for GYLDENAAR, muligens i god tro, og så var dessuten navnet nærmest "gyllent". Henning Sollid har skrevet om ~~Otte~~ i en artikkel i Norsk Slekthistorisk tidsskrift nr. IX, side 293 ff, der han også forsøker å rette opp feil som bl.a. S.H. Finne-Grønn tidligere skrev om emnet i samme tidsskrift.

Gyldenår var en svensk adelsslekt som ikke hadde noen forbindelse til OTTE MOGENSENS eller hustruens slekt, men de hadde samme våpen!! (Jeg har ikke funnet fram artikkelen nå, men mener å huske at det var på Pernilles morsside dette like slektsvåpenet fantes - muligens brukt av familien WINCHE?) Og Justisråden tilførte så navnet GYLDENÅR til sin oldemor, av vavare eller fordi det var gjevt å ha forfedre med flotte adelsnavn. Se artikkelen i NST.

Jan F. Andersen
Kvernberggaten 36
3500 HØNEFOSS.

Jevnaker 09.12.95.

Hringariki
Medlemsblad for
Ringerike Slektshistorie-lag.

For den som er interessert i lokal slektshistorie er vårt lokale "Hringariki" godt lesestoff og de som arbeider med bladet fortjener ros for aktuelt stoff med høy standard.

Selv er jeg innflytter til distriktet, min mors familie kommer fra Møre og min fars familie kommer fra Nes på Romerike og fra Drammen.

Interessen for slektsgransking fikk jeg via en slektning på Vestlandet som har samlet stoff til en lokal bygdebok og fordi jeg har familie i USA som har spurt om hjelp til å finne sine røtter i Norge.

Gjennom mitt arbeid med Drammensdelen av slekta, gikk sporene tilbake til Buskerud gård i Modum der en av mine forfedre var ansatt som sagmester. Dit kom han flyttende med kone og barn fra Lomsdalen gård i Søndre Land, der han også hadde vært sagmester. Kirkeboka fra Søndre Land viste at Sagmester Anders Sørensen også var innflytter til det distriktet. Anders Sørensen kom fra Viul hvor han var født i 1792. Hans kone het Johanne Alfsdatter også født i Viul. I april 1825 flytter de med 3 små barn fra Viul til Lomsdalen. Der blir 3 barn til født.

Gjennom disse to personene har jeg også røtter på Ringerike og jeg har lagt ned en del arbeid med å finne flere personer i slekta bakover. Gjennom folketellinger og kirkebøker har jeg kommet et godt stykke videre og jeg ønsker på denne måten å få rede på om andre medlemmer i laget har de samme personene i sin familie slik at vi kanskje kan hjelpe hverandre.

Foreldrene til Anders Sørensen var Røyen Michelsdatter og Søren Trulsen. Røyen ble født i Hønefoss i 1761 og døde i barsel 37 år gammel i 1798 i Viul. Søren ble født på en husmannsplass under Western i 1752 og var sagmester ved

flere av sagene ved Hønefossen. Han og kona flytter til Viul der Søren blir sagmester i 1785.

Søren og Røyen hadde følgende barn: Anna født 1785,
Michel født 1789,
Anders født 1792,
Else født 1795,
Regart født 1798.

Anna og Michel vet jeg ingenting om, men utenom Anders som er min stamfar, vet jeg at Else ble gift med Ole Guttormsen Gjermundbo i Haug i 1817. Regart som mistet sin mor da han ble født, ble adoptert av sin mors halvsøster som het Karie Michelsdatter og var gift med en smed Harald Iversen i Sørgefoss.

Søren Trulsen, født 1752 var sønn av sagmester Truls Ellensen. Truls Ellensen var sagmester ved sagene i Hønefoss og bodde på en husmannsplass under Western gård. Truls Ellensen er omtalt i boka om Hønefoss av Ropeid. Det synes å ha vært en fargerik person. Han ble født 1717 og ble 90 år gammel. Han var gift med Else Andersdatter og hadde 5 barn, nemlig:

Ellen Trulsen (gutt)
Anders Trulsen
Søren Trulsen 1752
Johan Trulsen
Elsebeth Trulsdatter, gift med en

Gudbrand Larsen Siursplass.

Søren Trulsens kone, Røyen Michelsdatter født i Hønefoss 1761, var datter av smed Michel Asbjørnsen. Michel Asbjørnsen er også omtalt i boka om Hønefoss av Ropeid. Michel var gift hele 3 ganger og hadde barn i alle ekteskap. Han var født i 1716 og døde i 1805.

Hans tre koner med sine etterkommere var:

Karie Larsdatter, sønn Lars Michelsen.
Røyen Andersdatter, sønn Anders Michelsen
datter Karie Michelsdatter
datter Marie Michelsdatter
Karie Knudsdatter sønn Asbjørn Michelsen
sønn Iver Michelsen
datter Røyen Michelsdatter
datter Helge Michelsdatter
datter Marte Michelsdatter

datter Else Michelsdatter.

Michel Asbjørnsen var sønn av Helga Nielsdatter og Asbjørn Lagesen. De hadde mange barn hvorav jeg bare kjenner til noen. Asbjørn Lagesen er også omtalt i boka om Hønefoss av Ropeid i forbindelse med en ordning om budtjeneste for futen. Asbjørn har en bror som het Lage Lagesen.

Jeg mener at denne Lagesen familien kommer fra et sted som het Hengsle.

Dersom jeg går fremover i tiden igjen til Anders Sørensen født 1792 og hans kone Johanne Alfsdatter født 1786, kan jeg si at Johanne er datter av smed Alf Olsen i Viul og hans kone Christina Eriksdatter som kommer fra Kyta.

Johanna har en bror Ole Alfsen født 1784.

To av de personene som jeg har nevnt her, nemlig Michel Asbjørnsen født 1716 og Truls Ellensen født 1717 fikk et stort antall etterkommere, begge har fått omtale i boken om Hønefoss av Ropeid og begge oppnådde en meget høy alder for sin tid. Det er trolig at det er et stort antall etterkommere etter disse personene i dagens Ringerike og det ville være hyggelig om noen av bladets lesere kunne gi opplysninger som jeg ikke har.

Ancestors of SYVERT ANDERSEN

Parents

- 67

Grandparents

Great-Grandparents

TRULS ELLENSEN

b: 1717

d: 1807 in Hønefoss

SØREN TRULSEN

b: 1752

m: in Haug kirke

d: ABOUT 1835 in Viul

ELSE ANDERSDATTER

b: ABOUT 1720

d: 1784 in Norderhov

ANDERS SØRENSEN

b: 1792

m: 1813 in Haug Norderhov

d: in Modum

MICHEL ASBJØRNSEN

b: 1716

m: in Norderhov

d: 1805 in Hønefoss

RØYEN MICHELSDATTER

b: 1761

d: 1798 in Viul

KARIE KNUDSDATTER

b: 1740

SYVERT ANDERSEN

b: april 27, 1828

m: in Strømso Drammen

d: ABOUT 1900

OLE ALFSEN

b: ABOUT 1728

ALF OLSEN

b: 1758

m: juni 1783 in Haug kirke

d: februar 1831 in Viul

JOHANNE PEDERSDATTER

b: ABOUT 1730

JOHANNE ALFSDATTER

b: 1786

d: in Modum

ERICH CHRISTIANSEN

b: ABOUT 1726

CHRISTINA ERICHSDATTER

b: 1756

ANNA HAAGENS DATTER

b: ABOUT 1730

Marianne G. Kultom
2960 RØN.

Ringerike Slektshistoriegruppe.

(Artikkel til bladet)

Bok-presentasjon.

PÅ SLEKTSSTJER I BUSKERUD, Marianne G. Kultom.

Det tok hele 5 år å sanke inn alle data til ei bok som egentlig hadde to personer som utgangspunkt.

Bernt Olsen Åsen, f. 1894 på Sokna. Søskenflokket var på 7, og alle har fått sin omtale med etterslekt. Foreldrene var Berit Olsdt. Enderud, f. 1856 Krødsherad g.m. Ole Engebretson Aalde-eie, f. 1850.

Berit's slekt går tilbake til Skinnes og Råen i Krøderen, og videre oppatover til Tollefsrud i Flå, og Børtnes i Nes. Årstallene er helt tilbake på 1500-tallet.

Ole's slekt er ikke funnet så langt tilbake detsverre, men det er arbeid på gang. Har havnet på Enger-eie i Flå ca. 1790

Anna Elide Edvardtsdatter Rundtom, f. 1900 på Sokna. Søskenflokket var på 5, og alle der er omtalt med etterslekt fram til i dag. Foreldrene var Inger Isaksdatter Bråten, f. 1872 i Strømsoddbygda, g.m. Edvardt Anderson Rundtom, f. 1882 i Bergs-eie.

Inger's slekt går tilbake til Meegaarden, Meboen, Ramstad, Hjelle, Rud i Nes, Ørpen, Oppegarden i Soknedalen, Green i Sigdal, Gulsvik i Flå, Frøvoll i Eggedal, Fyran og Skinnes i Krøderen, Sole i Sigdal, Trommald i Flå, Weme, Båsum i Eggedal, Kolsrud og Børtnes i Nes, Slevika i Krøderen, Ve og Hilde i Flå, Kravik i Nore, Busnes i Telemark, Eikje, Ringnes i Kr. herad, Sata i Ål, Garnås i Nes, Gunhildsgard i Ål, Vold i Flå, Frøysåk i Gol, m. fl.

Slekta går innom Sigurd Bonde's ætt. Årstallene går tilbake til 12-1300-tallet.

Edvardt's slekt går etterhvert inn i "Endre-slekta" som går tilbake til ca. 1584 på Lundesgarden. Denne slekta er innom i Strømsodd, Sørsdal, Sandvassbråten, Aure og Aalde-eie før den da stopper opp på Rundtom med ny utbredelse derfra.

Boka er i A4 format og kopiert opp rett fra manuset.
Regner med at alt er ferdigt til kopiering og "utgivelse" i
mai 1996.

Pris kr. 150,-+ porto. Henv. til Marianne G. Kultom
2960 Røn.
Tlf. 61 34 41 35.

SKIFTER.

Vårt medlem, Gotfred Holo, Austadvn. 88,
3034 Drammen, opplyser at han har funnet et skifte fra
Alme gård, Haug, pr. Hønefoss.

Dette skiftet står i skiftebok nr. 4,
side 17 B, for Eiker, Modum og Sigdal, 1699-1719. Det finnes
på filmrull nr. 709.

Dette til obs!

Hvem var foreldrene til Thor Evensen, husmann på Flaskerud i Ådal 1801?

En av mine forfedre som jeg hittil ikke har klart å finne foreldrene til, var ovennevnte Thor Evensen. Han dukker første gang opp i 1796: Den 17. juli 1796 ble troløvet i Norderhov kirke Thor Evensen Midtmoen Klintodden og Dorthe Andersdatter Finsand-eie. Cautionsmennene var Christian Johansen og Søren Olsen Hønefoss. Thor og Dorthe ble viet 27. desember samme år.

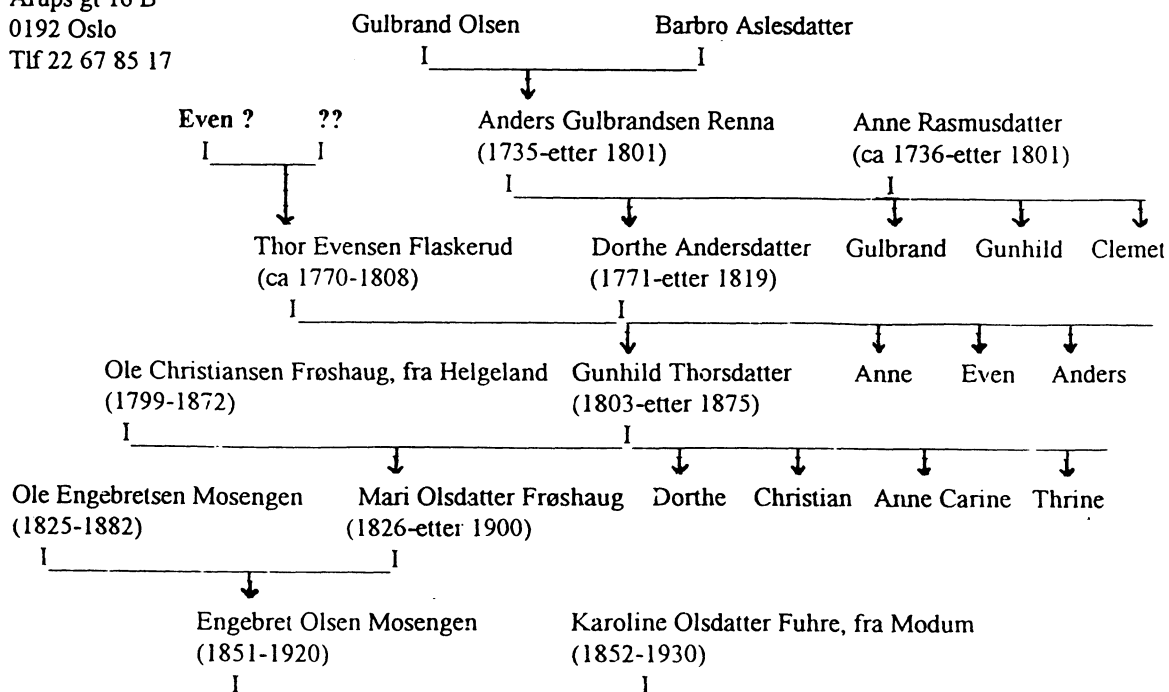
Før 1801 ble følgende barn født: Gunil, døpt 15/10-1797, død før 1801; Anne, døpt 4/11-1798; Even, døpt 25/1-1800. Ved første dåp bodde de på Løkken, ved annen dåp på Veme-eie, ved tredje dåp på Flaskerud-eie. Ved folketellingen i 1801 bodde de på Flaskerud. Thor Evensen var da 30 år og husmann, Dorthe Andersdatter var 29 år, og de hadde barna Anne på 4 år og Even på 1 år. Senere fikk de barna Gunhild og Anders, sistnevnte født på Flaskerud-eie i 1806. Thor Evensen ble begravet ved Viker kirke i 1808, og alderen ble også da oppgitt til 30 år. Selv om alderen ikke stemmer helt med folketellingen, går jeg ut fra at det er samme mannen.

Datteren Gunhild, min tipp-tipp-oldemor, er født 1803, men jeg har ikke klart å finne dåpen. I folketellingslistene for 1875 er det oppgitt at Gunhild er født i Lunder sogn i Norderhavs prestegjeld. Hun blekonfirmert i Norderhov kirke 1819, som Gunhild Thorsdatter Marigård, 15 1/2 år, moderens navn Dorthe Andersdatter Nærstad-eie. Gunhild ble troløvet og gift i Hole kirke i 1826, med Ole Christiansen Helgeland. De bosatte seg siden på plassen Åsbakken under Frøishov, og fikk barna Mari 1826 - gift med Ole Engebretsen Mosengen, Dorthe 1829 - gift med Christopher Andersen bosatt på plass Strømstad u Svarstad, Christian 1834 - gift med Karen Jensdatter Frøshaug og bosatt på Gommæs, Anne Thorine 1837 - 1841, Anne Carine 1844, Thrine 1846.

Thor Evensens kone, Dorthe Andersdatter, ble født på plassen Renna under Finsand, døpt juni 1771, datter av Anders Gulbrandsen og Anne Rasmusdatter, viet i 1764, bodde da på Hens-eie. I 1762 var Anders innerst på Grønvold, Anne var tjenestepige på Bergsund. I 1801 bodde også de på Flaskerud, og alderen ble oppgitt til 66 og 65 år. Jeg går ut fra at Anders kan være den Anders som ble døpt i Norderhov trefoldighets søndag 1735, født utenfor ekteskap av Barbru Aslesdatter, utlagt til barnefar Gulbrand Olsen. Fadderne var Colbjørn Berg, Simen Olsen, Giertrud Narvesdatter og Pernille Engebretsdatter. Jeg har ikke gransket videre på disse to ennå. Anne Rasmusdatters foreldre har jeg heller ikke gransket noe mer på, men to som kan være en mulighet er Rasmus Nielsen og kona Dorthe som var husmannsfolk på Nes i Ådal i 1762.

Thor Evensen har jeg lett etter vel og lenge, både i Ådal, Norderhov og områdene omkring, men jeg har hittil ikke funnet spor hverken av hans dåp eller konfirmasjon. Han er trolig født omlag 1770, muligens litt senere, avhengig av hvilken aldersangivelse som er mest riktig. Er det noen som kjenner til ham, eller har nyttige tips om hvor jeg skal leite videre? Øvrige opplysninger om disse folkene tas også mot med takk.

Ole Engebretsen
Arups gt 16 B
0192 Oslo
Tlf 22 67 85 17

Jeg søker forfedrene til:

Peder Bersvendsen f.:1760 i Norderhov, gift med Mari Evensdatter.

De hadde følgende barn:

Kari f.:1791

Bersvend f.:1793 d.:1866

Christoffer f.:1795

Even f.:1797

Marta f.:1799

Ragnhild f.:1801

Christian f.:1802

Johan Martin f.:1804

Ludvig Pauli f.:1804 d.:1868

Inger Marta f.:1808

Peder og Mari hadde tvillinger, dette er Ludvig Pauli og Johan Martin. I 1801 er han husmann på Nærstad.

Rudi løken

Frøyasv.9

3500 Hønefoss

Tlf.32110325

Jeg søker forfedrene til disse:

Anders Olsen Skoug f.:1806, gift med Mari Mortensdatter Skoug

De hadde følgende barn

Martin f.:1833, gift med Karen Marie Gulbrandsdatter

I tilgangslistene for 1829 står Anders og Mari som innflyttere fra Gran. De bruker da gårdsnavnet Skaug

Følgende står om innflyttingen i kirkeboken:

Begge hitflyttede og begge attest fra Gran af 22/11-1829.

Anders Olsen Skoug, 24, født i Lunder, tjent i Gran, fra Helm-eie i Gran.

Mari Mortensdatter Skoug, født i Gran, tjenestepike, 23 år.

Jeg er også usikker på hvor Karen Marie Gulbrandsdatter er i fra, men det står at hun er født i Lunder.(Lunner)

Rudi løken

Frøyasv.9

3500 Hønefoss

Tlf.32110325

Jeg søker forfedrene til disse:

Anders Halvorsen Dahl gift med Ragnhild Christophersdatter.

De hadde barna:

Thore

Chrostopher

Peder

Jonas

Mari

Kari

Halvor f.:1705

Kiersti f.:1717

Gården Dahl lå under Norderhov prestegård.

Gården Dahl er nevnt i ND.

I Oslo lagtingprotokoll fra mai 1574 finner vi navnet på de første som brukte Dahl, om disse er noen av våre forfedre er vanskelig å si. Slik står det i protokollen:

Byrge Smestad skal beuise met 3 skellrige vitne inden et aar oc dagh at Koll wore Guris Dals rette odal oc hurledis thet fald henne til oc Gulbrand Endridsen sa lenge at bliffue j syn heffdt oc tha gonghe ther om hues lag er sanctj Micahals afften på rette steffne stuffue Skapar i Ringerike sogen. (Det står Ringsaker sogn, men dette er nok feil.) I skattemanntallet for 1762 står Anders oppført under Gusgård, han er da "gammel skrøblig og nesten blind".

Svigerdatteren Lisbet og sønnene Anders og Lars bodde også på gården. Sønnene er oppført som dragoner.

Anders er antagelig død kort tid etter 1762. Anders er født ca. 1680-85 etter alderen på barna. I 1760 ble Anne Andersdr. Dahl begravet 84 år (født 1676), etter navnet å dømme så har det nok bodd folk med navnet Anders på Dahl før Anders Halvorsen. I 1528 skulle gården betale "ij kalskindt" i skatt, dette var det Jon som skulle betale.

Rudi løken

Frøyasv.9

3500 Hønefoss

Tlf.32110325

Jeg søker forfedrene til:

Lisbet Nielsdatter Tinding gift med Halvor Andersen Dahl.

De hadde barna:

Anders f.:1735 g.m Kari Olsdatter

Eli f.:1736

Niels f.:1738

Ragnhild f.:1742

Hans f.:1747

Lars f.:1750

Jens f.:1753 g.m. Marthe Hansdatter Aaseth

Forlovere:Kapt.Anders Arnisrus og Christopher Klot.

Rudi løken

Frøyasv.9

3500 Hønefoss

Tlf.32110325

Vårt medlem Björn Ingar Gabrielsen, 3522 Bjoneroa, spør:

I Spinderud, Bergseie i Soknedalen bodde i 1865
Torsten Olsen Bergseie, gift med Guri Andersdatter. Begge
födt i Norderhov. Hans alder var oppgitt til 46 år, hennes
alder var 42 år ved folketellingen. Deres datter Kari, 7 år
ved tellingen, (födt 20.5.1859), er Björn Ingars farmor.

Vet noen mer om Torsten Olsen og Guri Andersdatter,
deres opphav?

MARJANNE G. KULTOM,
2960 RØN.
Tlf. 61 34 41 35.

Ne. Grefsrud, 29.01.1996.

Ønske om hjelp til å finne ~~amer~~ i Hallingdal.

Har søkt i alle de trykte kildene jeg har funnet rundt om på bibliotek og hjem etter Medgarden i Flå.
Inn til nå har jeg ikke lyktes å finne den rette garden og den rette personen som skal fylle ut 1/4 del av min mann's slektstre.

Oldemor: BERIT OLSDATTER ENDERUD-eie, f. 1856.

Ho er døpt i Olberg Kirke, Krødsherad.
Ho er uekte barn av:

OLE ANDERSON MEDGARDEN, Flå.....
og RØNNAUG OLSDATTER ENDERUD, f. 1826, Krødsherad.

Noe annet en navnet har jeg ikke om Ole A. Medgarden.

I Bygdeboka I for Krødsherad av A. Mørch, side 517 står Rønnaugs familie nevnt under Enderud:

"Rønnaug, f. 1826, flyttet til Nes i 1858 og hadde med seg datteren Berit.

Rønnaug, f. 1832, flyttet til Nes i 1858. Ho ble gift 1871 med Ole Olsen Aure-eie i Lunder.

Even, f. 1821 dro til Nes i 1853."

Kan noen finne en tråd til rette neste i denne slekta.

Jeg er ganske blank med gotiske skrifter og har derfor noe problemer med å lese kilder av den gamle sorten.

Håper på et svar med det første.

Med Hilsen

Marianne G. Kultom.

Marianne G. Kultom,
2960 RØN.
Tlf-61 34 41 35.

Valdres, 25.3.1996.

Ringerike Slektshistorielag.
v/ Redaktøren.

Spørsmål om slekt på Ringerike.

Ønsker hjelp til mere viten om nedenforomtalte personer, om deres forfedre/mødre, søsken, arbeid o.s.v.

1.) INGEBOG SØRENSDT. Hønefoss-Torbjørnsrud
Dpt. 12.9.1779 i Haug Krk. Norderhov, d. 9.7.1871 i Lunner.
G. 3.1.1805 m. Hans Sørensen Aasen, Jevnaker, 1775-1842

2.) SØREN MJKKELSON Hønefoss,
Dpt. 27.12.1752, d. 31.12.1831. Sagmester ved Claus Leth's
Sag 1789-1794.

3.) G. 1. 12.10.1776 ? m. Marthe Larsdt, d. 1793 "50 år" gml.
Barn: Mikkel f. 1777 ?
Lars f. 1786 ? 11 år i skifte 1793
Kari f. 1787 ?
Mari f. 1790 ?
Anna f. 1789 ? (Mulig feilskrevet for Mari ?)
Ingebret f. .... 8 år ved skifte
Lars f. ... 11 år ved skifte. (Var det to Lars?)

SØREN MJKKELSON HØNEFOSS.

g. 2. 27. 12. 1793 m. Anne Pedersdt. f. ca. 1752

Barn: Marte , f. 1794 Lever 1801
Mari , f. 1794 tvillinger. Nevnes ikke 1801.

4.) MJKKEL FRANTSON DAMMEN.

Dpt. 4.3.1731 Norderhov, begr. 16.6.1776 "52 år" gml.

5.) G. 18. 1. 752 m. INGEBOG KNUTSDATTER.....

Barn: Søren, f. 1752 - se ane nr. 2
Ola, f. 1753 ?
Johanne, f. 1754 ?
Frants, f. .... ?
Hans, f. 1756
Knut, f. ... d. 1823 - 75 år gml.
Marthe, f. 1759 ?

6.) FRANTS ERIKSON DAMMEN
F.ca.1698-1700, begr.11.9.1785 "87 år" gml.

7.) G.20.11.1727 m.GURJ SØRENSDATTER.
Begr. juli 1782
Barn: mikkell, f. 1730-31 se ane nr.4
Ole, f.ca.1728
Marte, f.ca.1741
Johanne, f.ca.1744
Hans, f.ca.1745
Erik, f.ca.....
Peder, f.ca.....????

FRANTS ERIKSEN DAMMEN var sagmester ved Hans Lauritsens
sag 1734-40, og ved Øvre Truls Olsens sag 1742-72

Håper at noen av medlemene kan hjelpe med å finne ut mere om
disse anene, eller at noen allerede sitter på opplysninger om
disse folka.

Svar kan sendes til Marianne G.Kultom,
2960 RØN

Håper at dette kommer med i nr.1. dette året.

Vennlig hilsen

Marianne G. Kultom

ÅRSBERETNING 1995/96

FOR

RINGERIKE SLEKTHISTORIELAG.

Styret i Ringerike Slektshistorielag har i sesongen 1995/96 bestått av:

LEDER: Ellef Ellefsen.
NESTLEDER: Eigil Elsrud.
KASSERER: Olaug Solberg.
SEKRETÆR: Kjell Hallmann.
STYREMEDLEM: Marit Sjøstad.
STYREMEDLEM: Rudi Löken.
1. VARAREPRESENTANT: Håkon Prestmo.
2. VARAREPRESENTANT: Torill Eriksen.

VALGKOMITE:

LEDER: Thorleif Solberg.
MEDLEM: Margit Hungerholdt.
MEDLEM: Aslaug Drivenes.

REPRESENTANTER TIL RINGERIKE HISTORIELAGS STYRE 1995/96:

REPRESENTANT: Ellef Ellefsen.
VARAREPRESENTANT: Eigil Elsrud.

Det har i sesongen 1995/96 vært holdt 8-åtte-møter for publikum og 3-tre-styremøter, foruten at styremedlemmene også har hatt telefonisk kontakt med hverandre.

Fortsatt er det gledelig godt besøk på våre publikumsmøter, og interessen for slektsgransking synes fremdeles å være stigende her på Ringerike.

I den forløpne sesong er det blitt holdt følgende foredrag:

25. april 1995: Mads Ramstad: Militære muligheter på 1700-tallet.
12. september 1995: Rudi Löken: Ringerike genealogiske Datasentral, og dens arbeide.
12. september 1995: Jens Jonsrud: Ringerike genealogiske Datasentral og dens fremtid.

9. januar 1996:

Frank Otterbech:

Gotisk skrift.

Arbeidet med medlemsavisen vår, "Hringariki", går meget bra, og som planlagt kommer den ut med to nummer hvert år, ett i mai/juni og ett i desember. Hringariki er blitt meget godt mottatt blant medlemmene, redaksjonskomiteen har fått mange hyggelige tilbakemeldinger om dette. Hittil siste nummer, nr. 2/95, utkom i desember 1995. Hringariki blir trykt i 300-trehundre-eksemplarer av hvert nummer. Det har imidlertid vært slik etterspørsel etter eldre nummer så vi må begynne å trykke opp igjen enkelte årganger. Arbeidet med neste nummer, nr. 1/96, er allerede i full gang.

Det gjøres oppmerksom på at eldre nummer av Hringariki fåes kjøpt hos sekretæren, for kr. 25,- pr. stk. + porto ved forsendelse.

Arbeidet med Tingbøkene for Ringerike er i god gjenge og går etter planen. Vi har nå fått trykt og utgitt 4-fire-Tingbøker, og arbeidet med Tingbok V vil snart bli satt i gang. Vi minner om at de Tingbøkene vi har fått gitt ut er: nr. I 1652/53 - nr. II 1658/60 - nr. III 1660/62 og nr. IV 1662. Tingbøkene er også til salgs hos sekretæren for kr. 100,- pr. stk. + porto ved forsendelse.

Interessen for data i slektsgranskingen er fortsatt stor hos våre medlemmer, og vi vil berømme styret i vår data-gruppe, Genealogisk Datasentral Ringerike, for et utmerket arbeide. Datagruppen har fått nye lokaler i Kulturhuset, 2. etasje, i Arnemannsvn. 3, Hønefoss. Staten gir fremdeles økonomisk støtte til et prosjekt - det såkaltte "KAJA"-prosjektet hvor arbeidsledige brukes til hjelp ved avskrivning av gamle dokumenter, og pr. i dag er det til vanlig 12-15 personer sysselsatt ved dette prosjektet.

Ringerike Slektshistorielag har fått tillatelse av kommunen til å ha sine møter i lokalene i 1.etasje i Kulturhuset.

Vi har fremdeles endel medlemmer utenfor Norge, vi har seks medlemmer i U.S.A., og ett medlem i Canada. Det kommer ofte forespørsler fra norsk-amerikanere, både medlemmer og ikke-medlemmer, om deres "rötter" i gamlelandet", og vi forsøker å hjelpe så godt vi kan. Vi har forøvrig en egen gruppe til å ta seg av slektshistoriske spørsmål om Ringeriksslekter, både for nordmenn og utlendinger. Gruppen består av: Thorleif Solberg-Eigil Elsrud

og Kjell Hallmann.

Medlemstallet i laget vårt viser også denne gang en gledelig fremgang fra siste år, og medlemstallet pr. 1.2.1996 er: 212 medlemmer, en økning på 17 medlemmer.

Hönefoss, 5. februar 1996.

for Ringerike Slektshistorielag

Kjell Hallmann

Kjell Hallmann

sekretær.

ÅRSMÖTE.

ÅRSMÖTET i Ringerike Slegtshistorielag ble avholdt i Kulturhuset, Arnemannsvn. 3, Hønefoss, tirsdag 6. februar 1996 kl. 1900.

21-enogtyve-personer var tilstede.

Fra hovedstyret møtte:

Ellef Ellefsen - Eigil Elsrud - Olaug Solberg -
Kjell Hallmann - Marit Sjøstad - Rudi Løken -
Torill Eriksen.

Fra valgkomiteen:

Thorleif Solberg - Margit Hungerholdt.

Lederen, Ellef Ellefsen, åpnet møtet og ønsket de fremmøtte velkommen.

ÅRSBERETNING: Lederen ga så ordet til sekretæren som leste årsberetningen. Årsberetningen ble enstemmig godkjent.

REGNSKAP: Deretter fikk kassereren ordet og leste opp regnskapet, som ble enstemmig godkjent.

VALG: Man gikk så over til valgene, og ordet ble gitt til lederen i valgkomiteen, Thorleif Solberg, som redegjorde for valget. Følgende var på valg i hovedstyret: nestleder - 1. vararepresentant - 2. vararepresentant.

I valgkomiteen var begge styremedlemmene på valg.

Følgende ble av valgkomiteen, med styrets godkjennelse, foreslått gjenvalgt, (ingen andre kandidater ble foreslått). Valgt ble:

Hovedstyret:

NESTLEDER:	Eigil Elsrud	enstemmig gjenvalgt.
1.VARAREPRESENTANT:	Håkon Prestmo	enstemmig gjenvalgt.
2.VARAREPRESENTANT:	Berit Nyhagen	ny, enstemmig valgt.

Den tidligere 2. vararepresentant, Torill Eriksen, ønsket ikke gjenvalg. Berit Nyhagen hadde sagt seg villig til å ta valget.

VALGKOMITEEN:

STYREMEDLEM:	Aslaug Drivenes	enstemmig gjenvalgt.
STYREMEDLEM:	Margit Hungerholdt	enstemmig gjenvalgt.

REPRESENTANT TIL RINGERIKE HISTORIELAGS STYRE 1996/97:

REPRESENTANT:	Ellef Ellefsen.	gjenvalgt.
VARAREPRESENTANT:	Eigil Elsrud	gjenvalgt.

Disse representantene oppnevnes av hovedstyret.

EVENTUELT:

TORMOD THORESEN foreslo at tidligere nummer av Hringariki blir satt opp i pris til kr. 50,- pr. stk. fordi det er meget gode hefter med meget godt slektshistorisk stoff, sa han. Han sa videre at han syntes det ble arbeidet meget godt i Ringerike Slektshistorielag.

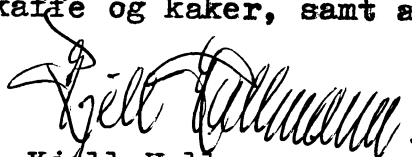
THORLEIF SOLBERG opplyste at han hadde "oversatt" flere gamle tingbøker for Ringerike, og hadde dem tilsalgs. Han ville ta kr. 1,00 pr. ark i tingbøkene. Interesserte kan ta kontakt med Thorleif Solberg, tlf. 321-31130.

HELGE ÖIEREN spurte om ^{det} Genealogisk Datasentral Ringerike hadde skrevet av ble offentliggjort for publikum. Rudi Löken svarte at man ville forsøke å få lagt inn en del på en database på biblioteket. Når det blir skrevet av på papir kunne han ikke si sikkert, det ville bl.a. bli meget dyrt, og en god del av stoffet er heller ikke korrekturlest enda.

HELGE ÖIEREN spurte forøvrig om noen kunne gi opplysninger om en lettvinnt måte å finne frem i emigrantprotokollene på.

LEDEREN, ELLEF ELLEFSEN, opplyste hvorledes man ville gjøre for å hjelpe til på arbeidsmøtene, spesielt ta seg av nye medlemmer, slik at det ikke ble "klikker" slik at noen ble sittende alene. Lederen nevnte at vi nå har fått satt opp en tavle i møtelokalet, hvor man kan skrive opp spørsmål man har, og på den måten kanskje få opplysninger av andre.

Årsmøtet ble avsluttet kl. 1945, deretter hadde man en hyggestund med kaffe og kaker, samt arbeidsmøte.

Kjell Hallmann
sekretær.

TERMINLISTE
FOR
RINGERIKE SLEKTHISTORIELAG
1996/97.

- TIRSDAG 10. SEPTEMBER 1996: Finn A. Wang holder foredrag om
Jörgen Moes slekt.
Fellesmöte med Ringerike
Historielag.
Beverting.
- TIRSDAG 8. OKTOBER 1996: Arbeidsmöte.
- TIRSDAG 12. NOVEMBER 1996: Arbeidsmöte.
- TIRSDAG 3. DESEMBER 1996: Julemöte med foredrag.
Beverting.
- TIRSDAG 7. JANUAR 1997: Övelse i gotisk skrift
ved Frank Otterbech.
- TIRSDAG 11. FEBRUAR 1997: ÅRSMÖTE + eventuelt
arbeidsmöte.
- TIRSDAG 11. MARS 1997: Arbeidsmöte.
- TIRSDAG 8. APRIL 1997: Foredrag ved Thorleif Solberg.
Fellesmöte med Ringerike
Historielag.
Beverting.
Sesongens siste möte.

KONTINGENTEN.

Vi minner igjen om medlemskontingenten.
Det er fortsatt medlemmer som skylder kontingent for både
1 og 2 år.

Hovedkassereren gjør obs. på at de som skylder
kontingent for 2 år og mer blir strøket som medlemmer.

Derfor! kjære medlem, vennligst sjekk om du har
betalt kontingenten så du ikke risikerer å bli strøket som
medlem!

STYRET I RINGERIKE SLEKTHISTORIELAG 1996/97:

- LEDER: Ellef Ellefsen, Heieren, 3500 Hønefoss,
tlf. 321-10.319.
- NESTLEDER: Eigil Elsrud, Odinsvei 12, _
3500 Hønefoss.
Tlf. 321-10.071.
- KASSERER: Olaug Solberg, Waagaard, 3500 Hønefoss.
Tlf. 321-31.130.
- SEKRETÆR: Kjell Hallmann, Furulundvn. 7,
3500 Hønefoss.
Tlf. 321-23.226.
- STYREMEDLEM: Marit Sjøstad, 3534 Sokna.
Tlf. 321-45.152.
- STYREMEDLEM: Rudi Löken, Frøyasvei 9, 3500 Hønefoss,
Tlf. 321-10.325.
1. VARAREPRESENTANT: Håkon Prestmo, Arnegårdsbakken 20,
3500 Hønefoss.
Tlf. 321-23.944.
2. VARAREPRESENTANT: Berit Nyhagen, 3534 Sokna.
Tlf. 321-45.347.

SLEKTHISTORISK OG HISTORISK LITTERATUR TIL SALGS PÅ
FØLGENDE STEDER:

RINGERIKES SPAREBANK, tlf. 321-22.166.

Hönefoss kommune:	Hönefoss, byens historie, trykt 1915	kr. 100,00
A. Lagesen:	Ringerikske Slegter I, slegter fra Hole og Tyrstrand	" 100,00
A. Lagesen:	Ringerikske Slegter II, slegter fra Haug, anneks til Norderhov	" 100,00
A. Lagesen:	Ringerikske Slegter III, slegter fra Norderhov hovedsogn	" 125,00
Petter Lyse:	Attved Tyrifjorden.	" 100,00
Ringerike		
Slektshistorielag:	Tingbok I for Ringerike 1652/53	" 100,00
Ringerike		
Slektshistorielag:	Tingbok II for Ringerike 1658/60	" 100,00
Ringerike		
Slektshistorielag:	Tingbok III for Ringerike 1660/62	" 100,00
Ringerike		
Slektshistorielag:	Tingbok IV for Ringerike 1662	" 100,00
Jonas Ramus:	Ordsamling (fra 1698)	" 25,00

SPAREBANKEN NOR/HOLE SPAREBANK, tlf. 321-21.222.

Jon Guldal:	Folkeminner fra Hole	" 100,00
Margit Björg Harsson:	Skolehistorie fra Hole til 1940	" 100,00
Hole Bygdebokkomite:	Hole i bilder 1850 - 1950	" 100,00
Peter Lyse:	Attved Tyrifjorden	" 100,00
A. Lagesen:	Ringerikske Slegter I, slegter fra Hole og Tyrstrand	" 100,00
Jonas Ramus:	Ordsamling (fra 1698)	" 25,00

HRINGARIKI - MEDLEMSBLAD FOR RINGERIKE SLEKTHISTORIELAG:

Eldre nummer av Hringariki fåes kjøpt for
kr. 50,00 pr. stk. + porto ved forsendelse. Henvendelse til
sekretæren.

TINGBÖKER FOR RINGERIKE:

Tingbökenene for Ringerike fåes kjøpt ved henvendelse
til de to ovennevnte banker. De fåes også kjøpt ved henvendelse
til sekretæren. Ved forsendelse kommer porto i tillegg.

THORLEIF SOLBERG har oversatt følgende tingbøker for
Ringerike for årene: 1683 - 1688 - 1689 - 1690 - 1691 - 1695.
Tingboken for 1696 er under arbeide. Disse tingbökenene kan man få
kjøpt ved henvendelse til Thorleif Solberg, Waagaard,
3500 Hönefoss, tlf. 321-31.130.

